NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen

1. Doel en aanleiding

Aanleiding voor dit besluit is de samenvoeging van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet tot de Elektriciteits- en gaswet (hierna: wet). Dit besluit bevat de uitvoeringsregelgeving op basis van de wet. De uitvoeringsregelgeving betreft enkele nieuwe onderwerpen en de modernisering van de regelgeving die eerder op basis van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet tot stand is gekomen. Dit besluit is vormgegeven op basis van de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet die ook na inwerkingtreding van de wet op Besluitniveau geregeld moet blijven, is in dit besluit samengevoegd op basis van de uitgangspunten van de wetgevingsagenda STROOM, te weten stroomlijning, optimalisering en modernisering (zie hiervoor ook de brief over de wetgevingsagenda STROOM, Kamerstukken II 2013/14, 31 510, nr. 49). Hiervoor zijn onder andere van belang de eisen aan redundantie van een transmissiesysteem voor elektriciteit, de uitwerking van de regels over investeringsplannen, de uitwerking van de schadevergoedingsregeling ingeval van te late oplevering of niet beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee en het verder invullen van de tariefstructuur. De uitwerking van een aantal nieuwe onderwerpen die voortvloeien uit de wet worden in paragraaf 3 toegelicht. In paragraaf 2 wordt eerst de opbouw van het besluit besproken.

2. Opbouw van dit besluit

De opbouw van dit besluit volgt de hoofdstukindeling van de wet. Hoofdstuk 1 bevat begripsbepalingen. Relevante begrippen uit regelgeving die onder de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet tot stand zijn gebracht (hierna: oude lagere regelgeving), zijn waar nodig aangepast aan de terminologie uit de wet en in dit hoofdstuk ondergebracht. Naast de begrippen uit hoofdstuk 1 zijn ook de begripsbepalingen uit de wet van toepassing op dit besluit.
In hoofdstuk 2 van dit besluit wordt bepaald welke besluiten vallen onder de uitvoeringsmodule van de rijkscoördinatieregeling voor aanleg of uitbreiding van productie-installaties, een transmissiesysteem voor elektriciteit of gas, het transmissiesysteem op zee of een interconnector. De bepalingen zijn overgenomen uit het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatieregeling energie-infrastructuurprojecten.
Hoofdstuk 3 ziet op gasopslag en LNG, en de aanvraag van een ontheffing bij de aanleg van gas- of LNG-opslagen of interconnectoren voor gas. De bepalingen zijn afkomstig uit het Besluit uitvoering onafhankelijkheidseisen energierichtlijnen.
Hoofdstuk 4 bevat de regels ter uitwerking van de inrichting van het systeembeheer. Hierin zijn nadere regels opgenomen over de aanwijzing en certificering van een systeembeheerder en het vaststellen van de tegenprestatie voor de overdracht van een systeem. De bepalingen over een gemeenschappelijke onderneming uit het Besluit uitvoering onafhankelijkheidseisen energierichtlijnen en het Besluit waardevaststelling netten voor elektriciteit en voor gastransport zijn in dit hoofdstuk opgenomen. Tot slot is een bepaling opgenomen die oneerlijke concurrentie door bevoordeling van (infrastructuur)bedrijven door systeembeheerders voorkomt.
In hoofdstuk 5 zijn de wettelijke taken en de daarbij behorende verplichtingen van de systeembeheerders nader uitgewerkt. Dit hoofdstuk bevat onder andere de nieuwe systematiek van het investeringsplan, alsmede de uitwerking van het kwaliteitsborgingsysteem en regels over uitzonderingen op de verplichting voor een beheerder van een transmissiesysteem voor elektriciteit om een enkelvoudige storingsreserve aan te houden. De Regeling kwaliteitsaspecten netbeheer elektriciteit en gas en het Besluit veiligheid lage druk gastransporten zijn vertaald in deze regels. De Regeling melding aanleg- of uitbreidingsinvestering is komen te vervallen. Ook zijn in dit hoofdstuk regels opgenomen in verband met experimenten die bijdragen aan ontwikkelingen rond decentraal opgewekte hernieuwbare elektriciteit, afkomstig uit het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking. De regels inzake een schadevergoedingsregeling die van toepassing is bij te late oplevering of verstoring van het transmissiesysteem op zee is opgenomen in paragraaf 5.7.
De inhoud van Het Besluit congestiemanagement elektriciteit is integraal opgenomen in hoofdstuk 5. Hetzelfde geldt voor de regels ten aanzien van het Besluit op afstand uitleesbare

meetinrichtingen en het Besluit financieel beheer netbeheerder. Tot slot bevat dit hoofdstuk regels ten aanzien van de aansluitplicht, storingsmeldingen, klachtenafhandeling.
Hoofdstuk 6 bevat een uitwerking van de tariefsystematiek. De bepalingen zien op de tariefdragers, een regeling van tarieven en vergoedingen inzake het transmissiesysteem voor gas, bepalingen over bedragen voor het herstellen van de balans en op vaststelling van tarieven voor systeembeheerders. De regeling in verband met volumecorrectie voor aangeslotenen die bijdragen aan de stabiliteit van het systeem is eveneens in dit hoofdstuk opgenomen.
Hoofdstuk 7 ziet op markten en handel. In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen over het monitoren van de leverings- en voorzieningszekerheid en de relevante bepalingen uit de Regeling zekerheidsstelling voor de levering van gas aan vergunninghouders.
Hoofdstuk 8 heeft betrekking op levering. Hierin zijn de regels opgenomen uit de Regeling afnemers en monitoring Elektriciteitswet 1998 en Gaswet, het Besluit factuur en verbruiks en indicatief kostenoverzicht en de Besluiten vergunning levering elektriciteit aan kleinverbruikers en vergunning levering gas aan kleinverbruikers. Voorts zijn enkele bepalingen opgenomen die voorheen op het niveau van wet waren geregeld, maar door de mate van detail niet langer in de wet zijn opgenomen.
Hoofdstuk 9 bevat een uitwerking van de wettelijke bepalingen met betrekking tot de door de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) vast te stellen technische codes.
Hoofdstuk 10 bevat bepalingen met betrekking tot toezicht en in hoofdstuk 11 zijn bepalingen opgenomen die betrekking hebben op vergoedingen die verschuldigd zijn aan de Minister van Economische Zaken (hierna: Minister). In dit hoofdstuk zijn de relevante bepalingen opgenomen uit het Besluit kostenverhaal energie.
Hoofdstuk 12 bevat slot- en overgangsbepalingen. In dit hoofdstuk zijn de wijzigingen van andere besluiten opgenomen alsmede het overgangsrecht, bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding en de citeertitel.
De tabel in onderdeel III van deze toelichting biedt een overzicht van de wijze waarop de oude lagere regelgeving in dit besluit is opgenomen. Voor zover noodzakelijk is bij de samenvoeging ook de inhoud van bestaande wijzigingsregelingen betrokken. Bestaande overgangsrechtelijke bepalingen zijn daarbij overgenomen in dit besluit voor zover deze bepalingen nog relevant zijn.

3. Inhoud van het Besluit

3.1 Algemeen

Dit besluit bevat de uitwerking van enkele nieuwe onderwerpen. Het betreft de regeling voor het vergoeden van schade van windparkexploitanten ingeval van te late oplevering of niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee, nieuwe regels omtrent investeringsplannen van systeembeheerders, een modernisering van de kwaliteitseisen die vanuit het oogpunt van leveringszekerheid gesteld worden aan een transmissiesysteem voor elektriciteit en in verband met het proces van aanwijzing, erkenning en certificering van beheerders van systemen, opslagen en interconnectoren. Op deze onderwerpen wordt hieronder ingegaan.

3.2 Aanwijzing en certificering

Een onderneming die eigenaar is van een systeem dient op basis van artikel 4.1 van de wet er zorg voor te dragen dat voor het beheer van dat systeem een systeembeheerder wordt aanwezen en aangewezen blijft. Deze basisverplichting waarborgt in combinatie met de wettelijke eisen waar systeembeheerders aan moeten voldoen dat eenieder in gelijke mate toegang kan krijgen tot de systemen tegen gereguleerde tarieven en voorwaarden. In dit besluit worden enkele noodzakelijke nadere regels vastgelegd in verband met het proces van certificering door ACM en aanwijzing door de Minister. Daarnaast is een regeling opgenomen indien de aanwijzing vervalt en zijn de regels over het bepalen van de waarde van systemen ten behoeve van een overdracht overgenomen uit het Besluit waardevaststelling netten voor elektriciteit en voor gastransport. Bestaande instemmingen van de Minister van Economische Zaken met de aanwijzing van een netbeheerder die zijn afgegeven voor het moment waarop de wet in werking treedt, blijven op grond van artikel 12.18, eerste lid, van de wet voor de duur van die instemming aangemerkt als een aanwijzing op grond van artikel 4.2 of 4.3. Hetzelfde geldt voor netbeheerders en interconnectorbeheerders die

voor het moment van inwerkingtreding van de wet zijn gecertificeerd. Deze worden op grond van artikel 12.18, vierde lid, van de wet, geacht voor de duur van hun aanwijzing te zijn gecertificeerd op grond van artikel 4.3.

De eis dat een transmissiesysteembeheerder gecertificeerd dient te zijn om aangewezen te kunnen worden als beheerder is vastgelegd in artikel 9, tiende lid, en 10, eerste en tweede lid, van richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (PbEU 2009, L 211,55) (hierna: richtlijn 2009/72) en richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PbEU 2009, L 211,94) (hierna: richtlijn 2009/73). De voorwaarden waaraan bij certificering wordt getoetst borgen de onafhankelijkheid van de systeembeheerders ten opzichte van ondernemingen die actief zijn op het gebied van productie en levering van elektriciteit en gas.
De procedure voor certificering van transmissiesysteembeheerders wordt beschreven in artikel 10, vierde tot en met zesde lid, van richtlijnen 2009/72 en 2009/73 en artikel 3 van Verordening (EU) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003 (PbEU 2009, L 211/15) (hierna: verordening 714/2009). In aansluiting op deze procedure wijst artikel 4.3 van de wet de ACM aan als certificerende instantie en worden enkele aanvullende procedurele voorschriften vastgesteld.
Voor distributiesysteembeheerders gelden dezelfde eisen op het gebied van onafhankelijkheid als voor transmissiesysteembeheerders. Dit betekent dat ook distributiesysteembeheerders onafhankelijk dienen te zijn van de productie en levering van elektriciteit en gas. Ten aanzien van distributiesysteembeheerders wordt daarom eenzelfde systematiek gehanteerd als bij transmissiesysteembeheerders. Ook de onafhankelijke positionering van distributiesysteembeheerders wordt tijdens de certificeringsprocedure door de ACM getoetst. Deze mondt eveneens uit in een besluit over de certificering, waarna de Minister de onderneming op aanvraag aanwijst als distributiesysteembeheerder. De Europese Commissie heeft bij de toetsing van distributiesysteembeheerders geen rol en de certificering zal niet, zoals dat bij certificering van transmissiesysteembeheerders wel het geval is, met de Commissie worden afgestemd.

3.3 Uitzonderingen op de eis van een enkelvoudige storingsreserve

Een belangrijke eis die in verband met het waarborgen van de leveringszekerheid wordt gesteld aan het transmissiesysteem voor elektriciteit is dat dit zo wordt ontworpen en gebruikt dat het transport van elektriciteit ook gewaarborgd is indien zich tijdens onderhoudswerkzaamheden een storing voordoet in de delen die in bedrijf zijn gebleven. In een aantal gevallen is de extra investering die gedaan moet worden om aan deze eis te voldoen echter niet in verhouding tot de winst die het oplevert voor de leveringszekerheid. Daarom wordt in dit besluit gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een specifieke situatie aan te wijzen waarin de verplichting tot het aanhouden van een enkelvoudige storingsreserve niet verplicht is, zowel in normaal bedrijf als in onderhoudssituaties.

Een transmissiesysteem voor elektriciteit – een systeem ten behoeve van het transport van elektriciteit op een spanningsniveau van 110 kilovolt (kV) en hoger - heeft een nationale en internationale transportfunctie en vormt daarmee de 'ruggengraat' van de Nederlandse en Europese elektriciteitsvoorziening. Met de betrouwbaarheid van deze systemen is een groot maatschappelijk en economisch belang gemoeid. De betrouwbaarheid van deze systemen wordt gewaarborgd door de wettelijke eis om tijdens onderhoud een storingsreserve aan te houden. Als deze eis onverkort zou gelden voor alle onderdelen van een transmissiesysteem zou dat evenwel leiden tot ondoelmatige investeringen door de systeembeheerder, omdat in een aantal gevallen de investering in het aanhouden van een enkelvoudige storingsreserve niet proportioneel is ten opzichte van de geringe toename in leveringszekerheid. Bovendien zou het ook een onevenredige impact op de omgeving kunnen hebben, bijvoorbeeld als elke verbinding niet alleen met extra elektrische circuits moet worden aangelegd maar ook met dubbele masten. In de Elektriciteitswet

1998 werd om die reden al een geringe uitzondering toegestaan op het vereiste van een enkelvoudige storingsreserve. Doel van het besluit is op dit onderdeel om de bestaande betrouwbaarheid te handhaven en op enkele punten te verfijnen. Waar uitzonderingen worden toegestaan sluiten deze aan op de bestaande praktijk. De verfijning brengt met zich mee dat de uitzonderingen niet in alle gevallen van toepassing zijn op het gehele systeem maar slechts op de onderdelen van het systeem die in de praktijk op basis van de bestaande regelgeving zijn uitgezonderd. Toepassing van deze regeling heeft daarom geen negatieve gevolgen voor de betrouwbaarheid van de elektriciteitsvoorziening.
De uitzonderingen die in dit besluit zijn opgenomen zijn gebaseerd op een risicogerichte benadering van de verschillende onderdelen van een systeem. Om de proportionaliteit van een investering te kunnen bepalen is in 2013 onderzoek uitgevoerd door een werkgroep bestaande uit Netbeheer Nederland, TenneT, regionale systeembeheerders en het Ministerie van Economische Zaken, geadviseerd door de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM). Op basis van een maatschappelijke kosten-baten analyse is door deze werkgroep onderzoek gedaan naar de vraag welke betrouwbaarheidseisen wenselijk en doelmatig zijn.
Ten opzichte van de situatie zoals deze was vastgelegd in artikel 31 van de Elektriciteitswet 1998 worden in dit besluit enkele situaties uitgezonderd van de verplichting tot het aanhouden van een enkelvoudige storingsreserve die niet voorkwamen in de Elektriciteitswet 1998. In grote lijnen heeft dit ten gevolg dat de uitzondering die in de Netcode Elektriciteit mogelijk waren op de enkelvoudige storingsreserve tijdens normale bedrijfsvoering, ook in dit besluit zijn uitgezonderd. De uitzonderingen die in de Elektriciteitswet 1998 mogelijk waren tijdens onderhoudssituaties zijn uitgebreid, maar niet zover als op basis van de Netcode Elektriciteit mogelijk was. De bestaande praktijk wordt daarmee op onderdelen aangescherpt. Indien de aangescherpte eisen leiden tot ingrijpende aanpassingen hoeven deze aanpassingen pas te worden aangebracht als een station wordt gerenoveerd. Een nadere toelichting op de storingsreserve is opgenomen in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 5.3.

3.4 Investeringsplan

Het investeringsplan is grofweg te verdelen in drie delen: een terugblik, een vooruitblik voor de lange en korte termijn en een overzicht van de concrete investeringsprojecten op de korte termijn. De terugblik omschrijft de gerealiseerde investeringen ten opzichte van de geplande investeringen van de afgelopen twee jaar. Het doel van deze terugblik is de daadwerkelijk gerealiseerde investeringen inzichtelijk maken voor derden en het leren van het verleden voor het verbeteren van plannen en processen voor de toekomst.
De vooruitblik bestaat uit een analyse van de (toekomstige) ontwikkelingen in de energiemarkt, de effecten die dit zal hebben op de ontwikkeling van het systeem en de daarbij benodigde maatregelen inzake systeemuitbreiding en vervanging van (delen van) het systeem om te voldoen aan de wettelijke taak omschreven in artikel 5.4 van de wet.
De analyse van deze ontwikkelingen leidt tot een onderbouwde keuze van de meest realistische ontwikkelingscenario's waar de systeembeheerder zijn voorziene investeringen op baseert om de kwaliteit van de transportdienst te borgen. Hierbij kan gedacht worden aan ontwikkelingen in de productiecapaciteit (toename decentrale opwekking, grootschalig opwekken windenergie), gebruik (bijvoorbeeld toename van all-electric wijken) en levering. Voor de lange termijn leidt dit tot de voorziene maatregelen en een inschatting van de orde van grootte van de investeringen die daarbij horen. Voor de korte termijn betreft dit een overzicht van de concrete projecten voor uitbreiding en onderhoud van het systeem en de daarbij begrote kosten. De systeembeheerder onderbouwt, voor de projecten op de korte termijn, waarom juist deze investeringen noodzakelijk zijn en niet meer of minder investeringen op basis van zijn wettelijke taak. Ook wordt voor de grotere concrete projecten de noodzaak toegelicht om de investering juist op het voorgestelde tijdstip te doen. Bij de belangrijkste projecten hoort ook een omschrijving van de onderzochte alternatieven en het besluitvormingsproces om te komen tot de voorgestelde investeringen.
Op wetsniveau zijn de procedurele aspecten omschreven die het investeringsplan met de nodige waarborgen omkleden. Meer gedetailleerde procedurele aspecten worden gedelegeerd naar een lager niveau. Ook in dit besluit worden onderdelen naar lagere regelgeving doorgedelegeerd. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels gesteld worden over bijvoorbeeld het detailniveau

waarop over de capaciteitsramingen, de geplande investeringen en de onderbouwing daarvan gerapporteerd moet worden.
Sommige aanpassingen van het transportsysteem zullen een lange voorbereidingstijd vergen. Om deze reden is het van belang dat de systeembeheerder vroegtijdig eventueel dreigende tekorten aan capaciteit signaleert en maatregelen neemt om te verzekeren dat hij kan voldoen aan de verwachte tekorten aan capaciteit. De zichtperiode voor de lange termijn is hierop afgestemd. De zichtperiode voor de concrete projecten op de korte termijn sluit aan op de termijn waarop de systeembeheerders verwachten realistische voorspellingen, aannames en uitspraken te kunnen doen ten aanzien van de voorgenomen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen.
Voor een nadere toelichting op de procedure van het investeringsplan wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel 5.5.

3.5 Schadevergoeding

In de wet is een regeling opgenomen voor het vergoeden van schade van windparkexploitanten ingeval van te late oplevering of niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee. Verschillende aspecten van die regeling behoeven uitwerking. In dit besluit wordt vastgelegd dat slechts het deel van het transmissiesysteem op zee in ogenschouw wordt genomen dat voor de ontsluiting van het park noodzakelijk is. Om te bepalen of vertraging in de aanleg van het transmissiesysteem op zee de enige reden is voor de vertraging wordt het moment waarop de fundering van het windpark klaar is, gezien als het moment waarop het windpark klaar is of had kunnen zijn. Een vertraging in de bouw van het windpark kan daarom het gevolg hebben dat geen of geen volledig recht op schadevergoeding ontstaat.
Het recht op schadevergoeding bij niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee wordt op grond van de wet beperkt door jaarlijks een periode uit te zonderen ten behoeve van onderhoud van het transmissiesysteem. In dit besluit wordt vastgelegd dat die periode vijf dagen per jaar is. De kosten die op basis van deze regeling voor vergoeding in aanmerking komen zijn afhankelijk van de situatie. Bij te late oplevering van het transmissiesysteem op zee betreft dat uitgestelde inkomsten en de gevolgschade. Bij niet beschikbaarheid van het systeem komen gemiste inkomsten uit elektriciteitsverkoop en gevolgschade voor vergoeding in aanmerking. Zowel bij te late oplevering van het transmissiesysteem op zee als bij niet-beschikbaarheid is een belangrijk onderdeel van het bepalen van de hoogte van eventuele schadevergoeding het bepalen hoeveel elektriciteit het windpark had kunnen produceren. Dit wordt bepaald op basis van gegevens over de windsnelheid en gegevens over hoe veel het windpark kan produceren bij welke windsnelheid. Bij ministeriële regeling zal hiervoor een rekenmodel worden uitgewerkt. Voor een nadere toelichting over de schadevergoeding wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 5.29 tot en met 5.31.

4. Bedrijfseffecten

De effecten van het voorstel tot wijzigen van de onderliggende regelgeving in het Besluit elektriciteit en gas (hierna: conceptbesluit) zijn in kaart gebracht door middel van een bedrijfseffectentoets die door Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies is uitgevoerd. Deze partijen hebben in 2012 de regeldruk van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet onderzocht door middel van een nulmeting. Daarnaast hebben zij ook de regeldrukeffecten van de Elektriciteits- en Gaswet (hierna: wetsvoorstel) onderzocht. De bedrijfseffectentoets is onderverdeeld in regeldrukeffecten en markteffecten. Op deze aspecten wordt hieronder ingegaan.

4.1 Regeldrukeffecten

Hieronder wordt ingegaan op de verschillende wijzigingen die van invloed zijn op de regeldrukeffecten. Het betreft het vervallen van informatieverplichtingen of het wijzigen van informatieverplichtingen.

Artikel 4.1 (aanwijzing systeembeheerder of interconnectorbeheerder) / Artikel 4.2 (certificering systeembeheerder)

In artikel 4.3, eerste lid, van het wetsvoorstel is de bepaling opgenomen dat rechtspersonen die direct of indirect eigenaar zijn van een systeem waarvoor ze beheerder wil worden door de ACM gecertificeerd moeten worden. In de memorie van toelichting staat de volgende toelichting over deze certificering opgenomen: "Deze bepalingen vereisen niet dat systeembeheerders die reeds zijn aangewezen of gecertificeerd opnieuw worden getoetst." In artikel 12.18, eerste lid, van het wetsvoorstel (overgangsrecht aanwijzen systeembeheerder) is het overgangsrecht opgenomen, waardoor de huidige aanwijzingen niet vervallen.

In artikel 4.1 en artikel 4.2, van het conceptbesluit is aanwijzing en certificering nader geregeld. Deze artikelen brengen geen nieuwe informatieverplichtingen met zich mee ten opzichte van het wetsvoorstel en leiden daarmee ook niet tot extra administratieve lasten ten opzichte van het wetsvoorstel.

Artikel 4.8 (gemeenschappelijke onderneming)
In artikel 4.10, van de wet is de bepaling opgenomen van het opstellen en implementeren van een nalevingsprogramma. In artikel 4.8, van het conceptbesluit is opgenomen, dat het nalevingsprogramma aan het Agentschap moet worden opgestuurd ter goedkeuring. Dit is weliswaar een nieuwe bepaling ten opzichte van het wetsvoorstel, maar in het oorspronkelijke artikel 16 lid 14 van de Elektriciteitswet 1998 stond deze bepaling (over de goedkeuring) ook opgenomen.

Per saldo leidt dit artikel dan ook niet tot een verandering van de informatieverplichtingen en de administratieve lasten.

Artikel 5.4 (investeringsplan, inhoud – zichtperiode)
In artikel 5.5, van de wet zijn bepalingen opgenomen inzake het investeringsplan. Deze informatieverplichting komt in plaats van het Kwaliteits- en Capaciteitsdocument (KCD). Iedere systeembeheerder moet een investeringsplan opstellen. In het investeringsplan worden alle uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen beschreven en onderbouwd. Concreet gaat het erom dat duidelijk wordt welke ontwikkelingen een systeembeheerder ziet, welke mogelijkheden er zijn om daarmee om te gaan en tot welke investeringen dat moet leiden.

In artikel 5.4, van het conceptbesluit zijn nadere regels opgesteld over de inhoud en de zichtperiode van het investeringsplan. In het artikel staan de volgende informatieverplichtingen opgenomen:

Artikel 5.4 (investeringsplan – inhoud, zichtperiode)
1. Een systeembeheerder beschrijft in zijn investeringsplan:
a. de voortgang of de realisatie van de geplande investeringen in de twee jaren voorafgaande aan het indienen van het investeringsplan;
b. de ontwikkelingen in de energiemarkt die van invloed zijn op de inrichting van het systeem en een analyse van de ontwikkelingen aan de hand van scenario's;
c. de voorgenomen investeringen.
2. Een transmissiesysteembeheerder van een transmissiesysteem op zee beschrijft in zijn investeringsplan de onderdelen, genoemd in het eerste lid, onderdeel a en c.
3. Een systeembeheerder beschrijft in zijn investeringsplan de investeringen die noodzakelijk zijn voor het transport van elektriciteit of van gas, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in:
a. een kwalitatieve omschrijving van de uitbreidingen en vervangingen die een systeembeheerder de eerste tien jaar verwacht teneinde voorziene risico's te verkleinen;
b. een kwantitatief overzicht van de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen die een distributiesysteembeheerder in de eerste drie jaar en die een transmissiesysteembeheerder de eerste vijf jaar zal uitvoeren.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de inhoud van een investeringsplan.

Er zijn ook nog elementen die nog in de ministeriële regeling gaan worden geregeld, zoals onder meer:
- Detailniveau / aggregatieniveau van de op te nemen investeringen;
- Onderbouwing van de investeringen en welke gegevens daarbij moeten worden verstrekt;
- Detailniveau van de capaciteitsramingen;
- Overige inhoud van het investeringsplan.

De elementen die nog in de ministeriële regeling geregeld gaan worden, hebben gevolgen voor de hoogte van de administratieve lasten. Dat betekent dat het op dit moment nog lastig is om al te bepalen in welke mate de administratieve lasten zullen dalen of stijgen. In het overzicht voor dit artikel is daarom "MR (+/-)" ingevuld.

Artikel 5.5 (investeringsplan - procedure)
In artikel 5.5, tweede lid, onderdeel a, van de wet staat de volgende bepaling opgenomen: "Een systeembeheerder legt een ontwerpplan voor ter consultatie en verwerkt de gegeven reacties op de ingediende zienswijzen in het plan".

In artikel 5.5, van het conceptbesluit is een nadere uitwerking gemaakt van het investeringsplan. Een nadere toelichting op de informatieverplichtingen is in de volgende leden te vinden:
1. Een systeembeheerder consulteert een ontwerpinvesteringsplan gedurende vier weken door publicatie van het ontwerpinvesteringsplan op een geschikte wijze (in de nota van toelichting staat hoe dit te doen: bijvoorbeeld door deze integraal te plaatsen op de eigen website).
2. Een systeembeheerder geeft in een ontwerpinvesteringsplan aan welke gevolgtrekkingen hij heeft verbonden aan de zienswijzen uit de consultatie en voegt de zienswijzen bij (de nota van toelichting stelt hierover: na de consultatie vult de systeembeheerder zijn ontwerp investeringsplan aan met een omschrijving en een onderbouwing van de wijze waarop de zienswijzen zijn verwerkt. Daarnaast worden de zienswijzen als bijlage bij het (ontwerp) investeringsplan gevoegd).
5. Een systeembeheerder publiceert het vastgestelde investeringsplan op een geschikte wijze (de nota van toelichting geeft hier aan: bijvoorbeeld door deze integraal te plaatsen op de eigen website).
6. Een systeembeheerder dient jaarlijks significante wijzigingen van een investeringsplan in. Het eerste tot en met vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.

In de Bedrijfseffectentoets voor het wetsvoorstel is aangegeven dat de huidige praktijk is dat transmissiesysteembeheerders en systeembeheerders al rekening houden met de belangen van stakeholders en er dus informeel al gesproken kan worden van een consultatie. En dat de formalisering van de informele procedure strikt genomen leidt tot een stijging van de regeldrukkosten.

In het conceptbesluit is in artikel 5.5, eerste lid aangegeven dat het volstaat om het ontwerpinvesteringsplan integraal op de eigen website te plaatsen. Er bestaat geen plicht voor het actief benaderen / informeren van de stakeholders. In de meest basale variant bestaan de activiteiten uit het plaatsen van het document op website met mogelijkheid voor reactie, de tijdsbesteding hiervoor is relatief beperkt. Het plaatsen van het document zou in de meest eenvoudige vorm binnen een uur gedaan kunnen worden.

In dat geval stijgen de lasten voor de Elektriciteitssector en de Gassector samen als gevolg van deze informatieverplichting met minder dan € 1.000 per jaar.

In artikel 5.5, tweede lid, van het conceptbesluit is de verplichting opgenomen voor het bijvoegen van de zienswijzen uit de consultatie en de onderbouwing van de wijze waarop de zienswijzen zijn verwerkt als bijlage aan het investeringsplan. Dit is een nieuwe informatieverplichting en een extra activiteit ten opzichte van de huidige bestaande praktijk. Er zijn verschillende variabelen die invloed hebben op de hoogte van deze lasten (aantal opmerkingen in de consultatie, complexiteit van de antwoorden, diepgang van de onderbouwing op de antwoorden), maar het is de

verwachting dat het bijvoegen van de zienswijzen en in het bijzonder de onderbouwing hoe de zienswijzen zijn verwerkt 40 tot 80 uur per consultatie zal kosten.

Per saldo leidt dit tot een lastenstijging per jaar van € 21 duizend voor de E-sector en een lastenstijging van € 19 duizend voor de G-sector.

Voor het publiceren van het investeringsplan (artikel 5.5, vijfde lid, conceptbesluit) is de stijging van de administratieve lasten ongeveer even groot als de stijging van de lasten voor het publiceren van het ontwerpinvesteringsplan, dus minder dan € 1.000 per jaar voor de Elektriciteitssector en de Gassector samen.

Daarnaast is in artikel 5.5, zesde lid, van het conceptbesluit ook de verplichting opgenomen dat jaarlijks significante wijzigingen van een investeringsplan moeten worden ingediend en dat dan ook een consultatie moet worden gedaan. In de nota van toelichting is aangegeven wanneer er sprake is van significante wijzigingen: zoals bij een substantiële toename van de investeringskosten, risico's of de doorlooptijd van projecten. Het oordeel of een wijziging significant is, is overigens aan de systeembeheerder zelf.

Dit leidt tot een stijging van de lasten, maar het is lastig om vast te stellen wat de orde van grootte is van deze stijging, omdat het niet goed vast te stellen is wanneer er sprake zal zijn van een significante wijziging en dus hoe vaak dit voor zal komen. Het is de verwachting dat de stijging hier relatief beperkt zal blijven, mede omdat de systeembeheerder zelf het oordeel moet vellen dat een wijziging significant is.

Paragraaf 5.2.4. Congestiemanagement voor elektriciteit
Congestiemanagement is geregeld in de artikelen 5.7 tot en met 5.15 van het conceptbesluit. De informatieverplichtingen voor systeembeheerders voor elektriciteit zijn te vinden in de artikelen:
- Artikel 5.8 – informeren in het congestiegebied aanwezige aangeslotenen;
- Artikel 5.15 – openbaar maken informatie.

De informatieverplichtingen voor producenten zijn te vinden in artikel:
- 5.11 – informatie.

Deze artikelen zijn beleidsneutraal overgezet van het nog niet in werking getreden Besluit congestiemanagement elektriciteit. In de nota van toelichting bij het Besluit congestiemanagement elektriciteit is een nadere toelichting gegeven op de regeldrukkosten. De ervaren lasten zullen hierdoor wel toenemen, maar de stijging van de lasten hangt niet samen met dit conceptbesluit.

Artikel 5.17 (kwaliteitsborgingsysteem)
In artikel 5.11, eerste lid, onderdeel b, van het wetsvoorstel staat de informatieverplichting opgenomen dat een systeembeheerder beschikt over een document waarin is aangegeven op welke wijze uitvoering is gegeven aan onderdeel a (doeltreffend kwaliteitssysteem).

In artikel 5.17, tweede lid, van het conceptbesluit is aangegeven hoe de informatieverplichting eruit ziet en wat het document moet bevatten:
a) het beleid met betrekking tot de borging van de kwaliteitsaspecten betrouwbaarheid en veiligheid;
b) het nagestreefde kwaliteitsniveau op de verschillende kwaliteitsaspecten weergegeven in prestatie-indicatoren;
c) de gerealiseerde prestaties met betrekking tot kwaliteitsaspecten in het afgelopen jaar.

Deze bepaling is een vervanging van artikel 39, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. Uit de nota van toelichting komt niet naar voren dat er met het conceptbesluit materieel iets gewijzigd zou zijn. De nadere operationalisering van bovengenoemde eisen aan het document wordt nog

nader ingevuld in de ministeriële regeling. Pas dan is het goed mogelijk om vast te stellen of de lasten gaan toenemen of afnemen. In het overzicht is voor dit artikel daarom "MR (+/-)" ingevuld.

Artikel 5.25 (transmissiesysteembeheerder gas)
In artikel 5.25, vierde lid, van het conceptbesluit staat de informatieverplichting opgenomen dat de distributiesysteembeheerder voor gas aan de transmissiesysteembeheerder informatie moet aanleveren, zodat de benodigde omvang van de voorzieningen voor pieklevering per vergunninghouder kan worden bepaald.

Dit is een beleidsneutrale omzetting van artikel 2 van het Besluit leveringszekerheid Gaswet. Dit artikel leidt daarom niet tot wijzigingen in de informatieverplichtingen en de administratieve lasten.

Artikel 5.28 (storingsmeldingen)
In artikel 5.28, eerste lid, van het conceptbesluit staat de informatieverplichting opgenomen dat een systeembeheerder de bij hem gemelde onderbrekingen in het transport van elektriciteit of gas, afwijkingen van de eisen aan de kwaliteit van het transport van elektriciteit of gas en waarnemingen van gaslucht moet registreren.
Ten opzichte van de oude bepalingen (artikel 19e, tweede lid en artikel 3 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 35e, tweede lid en artikel 3 van de Gaswet) is toegevoegd dat ook meldingen ten aanzien van afwijkingen van de kwaliteit van het transport geregistreerd moeten worden. Dit leidt tot een stijging van de administratieve lasten.
Tegelijk is in het tweede lid opgenomen dat de te registreren gegevens en de openbaarmaking van de gegevens in de MR nader worden uitgewerkt. Het is op dit moment dan ook niet goed mogelijk om al vast te stellen of de lasten gaan toenemen of afnemen. In het overzicht hebben is voor dit artikel daarom "MR (+/-)" ingevuld.

Paragraaf 5.9 Experimenteerruimte
Paragraaf 5.9 geeft de mogelijkheid om een ontheffing te verlenen van het in het wetsvoorstel bepaalde in het kader van een experiment. Informatieverplichtingen zijn te vinden in de artikelen:

- Artikel 5.33 (ontheffing)
- Artikel 5.44 (informatie Autoriteit Consument en Markt)
- Artikel 5.47 (verslaglegging)

De regels zijn beleidsneutraal overgenomen van het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking. Deze regeling is per 1 april 2015 in werking getreden.

In de nota van toelichting van het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking is een nadere toelichting gegeven op de regeldrukkosten van het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking.

De administratieve lasten stijgen (in het bijzonder voor deelnemers / burgers), maar het conceptbesluit op zichzelf leidt niet tot een extra stijging van de administratieve lasten. Hierbij moet nog een kanttekening worden geplaatst. De regels over de verslaglegging (artikel 5.47, conceptbesluit) van experimenten worden opgenomen in een MR. Pas als die bekend is, is het goed mogelijk om vast te stellen of de lasten gaan toenemen of afnemen. In het overzicht is voor dit artikel daarom "MR (+/-)" ingevuld.

Paragraaf 8.1. Bescherming van aangeslotenen met een kleine aansluiting
Hier zijn geen wijzigingen aangebracht in de informatieverplichtingen. Artikel 8.2, van het conceptbesluit bevat de verplichting om een aangeslotene met een kleine aansluiting over tariefswijzigingen en wijzigingen in de voorwaarden te informeren. Per saldo veranderen de administratieve lasten hier dus niet door het Besluit E&G.

In artikel 8.1 is aangegeven dat nadere regels over de wijze waarop een leveringsovereenkomst en transportovereenkomst met een aangeslotene met een kleine aansluiting wordt opgesteld, de

gegevens die deze overeenkomst bevatten en de informatie die wordt overlegd bij het sluiten van de overeenkomst in de ministeriële regeling worden geregeld. Afhankelijk van hoe dit wordt geregeld in de ministeriële regeling kunnen de lasten toe- en of afnemen. In het overzicht is voor dit artikel daarom “MR (+/-)” ingevuld.

Paragraaf 8.2.Informatieverstrekking aan aangeslotenen
Voor artikelen 8.4 tot en met 8.14 is aangegeven (in de toelichting op de vragen uit de internetconsultatie) dat het hier een beleidsneutrale omzetting betreft vanuit het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht. Dit is een nieuwe regeling die nog niet is ingegaan. De bestaande regelgeving waarin dit nu geregeld is, is het Besluit Kostenoverzicht Energie.

Vanwege de beleidsneutrale omzetting zijn de regeldrukkosten hier niet gewijzigd.

In de bedrijfseffectentoets van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht is aangegeven dat de eenmalige administratieve lasten en de nalevingskosten respectievelijk € 0 en verwaarloosbaar zijn (in de vergelijking met het Besluit Kostenoverzicht Energie).

Artikel 8.16 (aanvraag van een leveringsvergunning)
Artikel 2a van het Besluit vergunning levering gas aan kleinverbruikers is komen te vervallen. Daar stond de volgende bepaling opgenomen:
2. De aanvraag voor een vergunning bevat in aanvulling op artikel 4:2, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht:
a. een schatting van de verwachte afzet aan kleinverbruikers gedurende tenminste de eerste 12 maanden na het verlenen van de vergunning.

Voor het overige is het artikel niet gewijzigd. Dat betekent dat de volgende informatie nog steeds moet worden aangeleverd:
a. één of meer overeenkomsten ten behoeve van de inkoop van elektriciteit of gas en voor het daarvoor benodigde transport,
b. een recente jaarrekening of een openingsbalans, welke is voorzien van een verklaring omtrent de getrouwheid, ondertekend door een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek,
c. een recente verklaring van de rechtbank op basis van de registers, bedoeld in de artikelen 19 en 222a van de Faillissementswet waaruit blijkt dat de aanvrager niet in staat van faillissement verkeert en dat de aanvrager geen surseance van betaling is verleend,
d. een beschrijving van de organisatie van de aanvrager, waarin in ieder geval is opgenomen de voorziene administratieve organisatie, met inbegrip van de financiële administratie, en de interne of externe controle hierop,
e. voorbeelden van alle door de aanvrager gehanteerde offertes en overeenkomsten voor aangeslotenen met een kleine aansluiting met de hierbij behorende algemene voorwaarden en
f. de door de aanvrager gehanteerde klachten- en geschillenregeling voor aangeslotenen met een kleine aansluiting.

De totale lasten van de aanvraag voor een vergunning in de nulmeting bedroegen € 45.000 per jaar of een bedrag van € 5.500 per aanvraag of een totale tijdsbesteding van 100 uur. Deze 100 uur is niet nader uitgewerkt naar de verschillende artikelen. Voor de schatting van de verwachte afzet moet een vormvrij document worden opgesteld waaraan verder ook geen gedetailleerde eisen zijn verbonden. Het maken van de schatting van de verwachte afzet is business as usual, de lasten die hierdoor vervallen hebben dan betrekking op het toevoegen van bestaande documentatie aan de vergunningaanvraag. De tijdsbesteding daarvoor zal in de orde van grootte van een half uur tot een uur voor iedere aanvraag liggen. De besparing van de lasten bedraagt dan minder dan € 1.000 voor de Gassector.

Artikel 10.1 (informatieverschaffing systeembeheerder)
In artikel 17a, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 staat:

4. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet verstrekt binnen zes maanden na afloop van ieder kalenderjaar aan de Autoriteit Consument en Markt een overzicht van de financiële middelen waarover hij beschikt ten behoeve van de uitvoering van zijn wettelijke taken, waaruit blijkt welke financiële middelen voor de afzonderlijke taken beschikbaar zijn.
Een vergelijkbare bepaling staat opgenomen in artikel 10c, vierde lid, van de Gaswet.
4. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet verstrekt binnen zes maanden na afloop van ieder kalenderjaar aan de Autoriteit Consument en Markt een overzicht van de financiële middelen waarover hij beschikt ten behoeve van de uitvoering van zijn wettelijke taken, waaruit blijkt welke financiële middelen voor de afzonderlijke taken beschikbaar zijn.

In artikel 19b van de Elektriciteitswet 1998 staat daarnaast de volgende bepaling opgenomen:

De netbeheerder, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, verstrekt binnen zes maanden na afloop van ieder kalenderjaar aan de Autoriteit Consument en Markt:
a) een overzicht van de door hem gesloten overeenkomsten met betrekking tot het verrichten van diensten ten behoeve van het netbeheer, vergezeld van afschriften van die overeenkomsten voorzover de Autoriteit Consument en Markt daarover niet reeds beschikt,
b) een overzicht van het aantal personen dat bij de netbeheerder werkzaam is ter uitvoering van de in artikel 16 en 16a genoemde taken,
c) een overzicht van in het afgelopen jaar gerealiseerde investeringen in het net,
d) een overzicht van de financiële middelen waarover hij beschikt ten behoeve van de uitvoering van zijn wettelijke taken, waaruit blijkt welke financiële middelen voor de afzonderlijke taken beschikbaar zijn, en
e) een verklaring van een onafhankelijke deskundige omtrent het in onderdeel d bedoelde overzicht.

Een vergelijkbare bepaling staat opgenomen in artikel 35b van de Gaswet:
De netbeheerder, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, verstrekt binnen zes maanden na afloop van ieder kalenderjaar aan de Autoriteit Consument en Markt:
a) een overzicht van de door hem gesloten overeenkomsten met betrekking tot het verrichten van diensten ten behoeve van het netbeheer, vergezeld van afschriften van die overeenkomsten, voor zover de Autoriteit Consument en Markt daarover niet reeds beschikt,
b) een overzicht van het aantal personen dat bij de netbeheerder werkzaam is ter uitvoering van de in artikelen 10, 42 en hoofdstuk 2 genoemde taken,
c) een overzicht van in het afgelopen jaar gerealiseerde investeringen in het gastransportnet,
d) een overzicht van de financiële middelen waarover hij beschikt ten behoeve van de uitvoering van zijn wettelijke taken, waaruit blijkt welke financiële middelen voor de afzonderlijke taken beschikbaar zijn, en
e) een verklaring van een onafhankelijke deskundige omtrent het in onderdeel d bedoelde overzicht.

In artikel 10.1, eerste lid, van het conceptbesluit is (via de delegatiebepaling van artikel 10.11 in de het wetsvoorstel) de volgende bepaling opgenomen:
1. Een systeembeheerder verstrekt voor 1 juli van elk kalenderjaar aan de Autoriteit Consument en Markt een exemplaar van zijn jaarrekening en de daarbij behorende toelichting.

Daarmee zijn de specifieke eisen aan de inhoud van de jaarrekening van systeembeheerders (bovenop de generieke bepalingen zoals deze in het jaarrekeningenrecht (Boek 2 BW) zijn vastgelegd) komen te vervallen. Het wetsvoorstel zorgt niet voor extra administratieve lasten voor de jaarrekening in vergelijking met de reguliere administratieve lasten voor het opstellen van de jaarrekening. Enige uitzondering hierop zijn de lasten voor het opsturen van de jaarrekening, wat voor de Elektriciteits- & Gassectoren samen minder dan € 1.000 aan lasten met zich meebrengt.

Per saldo leidt dit tot een besparing van € 221.000 voor de Elektriciteitssector en tot een besparing van € 216.000 voor de Gassector door de bepalingen in artikel 10.1, eerste lid, van het conceptbesluit.

In artikel 10.1, tweede lid, van het conceptbesluit is opgenomen dat een systeembeheer iedere vijf jaar een calamiteitenplan vaststelt. In artikel 10.1, zesde lid, van het conceptbesluit staat opgenomen dat in een ministeriële regeling nadere regels over het calamiteitenplan worden gesteld. Afhankelijk van hoe dit wordt geregeld in de ministeriële regeling kunnen de lasten toe- en of afnemen. In het overzicht is voor deze bepaling daarom "MR (+/-)" ingevuld.

In artikel 10.1, derde lid 3, van het conceptbesluit staat opgenomen dat een systeembeheerder een rapportage moet toesturen waarin hij aangeeft welke voortgang is geboekt met de uitvoering van zijn taak om zorg te dragen voor de grootschalige uitrol van de slimme meters. De bepaling is ook beleidsneutraal overgenomen.

De bepaling in artikel 10.1, vierde lid, van het conceptbesluit heeft betrekking op het investeringsplan, deze is al beschreven in deze notitie bij de artikelen 5.4 en 5.5 van het conceptbesluit.

Artikel 10.2 (informatieverschaffing beheerder gasopslaginstallatie)
Het betreft de verplichting tot het overleggen van een verslag over de uitvoering van het nalevingsprogramma met maatregelen die worden genomen om discriminerend en concurrentieverstorend gedrag uit te sluiten. Deze verplichting stond eerder artikel 4, tweede lid, van het Besluit uitvoering onafhankelijkheidseisen energierichtlijnen en is beleidsneutraal overgenomen.

De informatieverplichtingen en de administratieve lasten zijn daarmee niet gewijzigd.

Artikel 10.3 (informatieverschaffing distributiesysteembeheerder)
In de versie van het conceptbesluit voor de internetconsultatie stond de volgende bepaling opgenomen:

Artikel 10.3 (informatieverschaffing distributiesysteembeheerder)
1. Een distributiesysteembeheerder verstrekt voor 1 juli van elk kalenderjaar aan de Autoriteit Consument en Markt:
a) een overzicht van de overeenkomsten met betrekking tot het verrichten van diensten ten behoeve van het systeembeheer en een afschrift van die overeenkomsten voor zover de Autoriteit Consument en Markt daarover nog niet beschikt,
b) een overzicht van het aantal personen dat bij de systeembeheerder werkzaam is ter uitvoering van zijn wettelijke taken,
c) een overzicht van de financiële middelen waarover hij beschikt ten behoeve van de uitvoering van zijn wettelijke taken, waaruit blijkt welke financiële middelen voor de afzonderlijke taken beschikbaar zijn en
d) een verklaring van een onafhankelijke deskundige omtrent het in onderdeel c bedoelde overzicht.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de overzichten en de verklaring.

Dit artikel is naar aanleiding van de reacties op de internetconsultatie komen te vervallen in de versie die is bekeken voor de bedrijfseffectentoets.

Artikel 10, lid 2c, Gaswet is vervallen:
Een netbeheerder, een gasopslagbedrijf of een LNG-bedrijf verstrekt aan:
c) de netbeheerder van het landelijk gastransportnet informatie over de actuele gasstromen op zijn net.

Deze bepaling stond in nulmeting geclassificeerd als business as usual costs en leidt daarom ook niet tot daling van de regeldrukkosten.

Conclusie regeldrukkosten
Het resultaat van de nulmeting van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet was dat de regeldrukkosten hiervan € 27,5 miljoen per jaar bedragen. Een groot deel van de regeldrukeffecten zit in onderwerpen die beleidsneutraal zijn omgezet.

Gewijzigde thema's naar regeldrukkosten (in € mln.)

	Regeldrukkosten nulmeting	**Gewijzigd?**
Consumentenbescherming	7,4	Nee
Codewijzigingen	3,5	Nee
Voorkomen afsluiting afnemers	3,2	Nee
Wettelijke informatieverzoeken	2,9	Nee
Klachtenprocedure	2,6	Nee
Tarieven systeembeheerders	2,5	Ja
Boekhouding	1,4	Ja
Tarieven leveranciers	0,6	Nee
Kwaliteits- en capaciteitsdocument	0,6	Ja
Overig	2,8	Ja
Totaal	**27,5**	

Met de onderwerpen die inhoudelijk worden herzien is € 7,3 mln per jaar aan regeldrukeffecten gemoeid. De regeldrukeffecten van de onderwerpen die in deze fase beleidsneutraal zijn omgezet bedragen € 20,2 mln per jaar. Voorzien is dan ook dat de grootste reductie van de regeldrukeffecten pas met een volgend wetsvoorstel van de wetgevingsagenda STROOM kan worden gerealiseerd.

Uit de bedrijfseffectentoets, die door Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies is uitgevoerd, is gekeken naar de gevolgen van het conceptbesluit ten opzichte van het wetsvoorstel. In de bedrijfseffectentoets van de herziening van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet is berekend dat de structurele lasten door de wet dalen met € 329.000 per jaar. Voor het conceptbesluit is gekeken in hoeverre dit nog leidt tot nieuwe stijgingen en dalingen van de structurele lasten. Uit de toets is gebleken dat:

- Een groot deel van de informatieverplichtingen zijn beleidsneutraal overgenomen en leiden daarom niet tot lagere of extra lasten.
- Een deel van de informatieverplichtingen wordt nader geregeld in de ministeriële regeling. De wijziging in de lasten is pas te bepalen als de tekst van de ministeriële regeling duidelijk is.
- Per saldo dalen de lasten voor de Elektriciteitssector met € 200.000 en met € 196.000 voor de Gassector. In totaal dus een lastendaling van € 396.000.

Een meer gedetailleerder breakdown is opgenomen in de volgende tabel.

Informatieverplichtingen en lastenontwikkeling conceptbesluit elektriciteit en gas (in € 1.000)

Artikel		**Elektriciteit**	**Gas**	**Totaal**
4.1	Aanwijzing systeembeheerder of interconnectorbeheerder	=	=	=
4.2	Certificering systeembeheerder	=	=	=
4.8	Gemeenschappelijke onderneming	=	=	=
5.4	Investeringsplan, inhoud – zichtperiode	MR (+/-)	MR (+/-)	MR (+/-)

5.5	Investeringsplan, procedure			
	- consultatie conceptplan via eigen website	-	-	1
	- zienswijze reacties consultatie	21	19	40
	- publicatie plan op eigen website	-	-	1
	- consultatie bij significante wijzigingen	?	?	?
§ 5.2.4	Congestiemanagement voor elektriciteit	=	=	=
5.17	Kwaliteitsborgingssysteem	MR (+/-)	MR (+/-)	MR (+/-)
5.25	Transmissiesysteembeheerder gas	=	=	=
5.28	Storingsmeldingen	MR (+/-)	MR (+/-)	MR (+/-)
5.33	Ontheffing	=	=	=
5.44	Informatie Autoriteit Consument en Markt	=	=	=
5.47	Verslaglegging	MR (+/-)	MR (+/-)	MR (+/-)
§ 8.1	Bescherming van aangeslotenen met een kleine aansluiting	MR (+/-)	MR (+/-)	MR (+/-)
§ 8.2	Informatieverstrekking aan aangeslotenen	=	=	=
8.16	Aanvraag van een leveringsvergunning	0	-<1	-<1
10.1	Informatieverschaffing systeembeheerder			
	- verstrekken jaarrekening	-221	-216	-437
	- calamiteitenplan	MR (+/-)	MR (+/-)	MR (+/-)
	- Rapportage slimme meters	=	=	=
10.2	Informatieverschaffing beheerder gasopslaginstallatie	=	=	=
	Totaal	**-200**	**-196**	**-396**

=	Betekent dat de informatieverplichting niet is gewijzigd
.	Betekent dat het om een lastenwijziging van minder dan € 500 is
?	Betekent dat de lastenwijziging op dit moment niet te bepalen
MR (+/-)	Het gaat hier om een informatieverplichting die nog verder uitgewerkt moet worden in de MR, waarbij de regeldrukkosten zowel kunnen stijgen als dalen.

4.2 Markteffecten

Het doel van STROOM is het stroomlijnen, optimaliseren en moderniseren van de energiewetgeving en niet het significant ingrijpen op de werking van de markt. Er zijn immers geen indicaties dat dit noodzakelijk zou zijn. Er worden dan ook geen wijzigingen voorgesteld die raken aan de uitgangspunten van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt. Binnen dit kader hebben Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies de markteffecten in kaart gebracht aan de hand van vier thema's.

Geen van de aangekondigde wijzigingen heeft naar het oordeel van Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies een majeure impact op de markt, wat in lijn is met de doelstellingen van het Besluit.

Effecten op het ondernemers- en investeringsklimaat

Uit de markteffectentoets van het wetsvoorstel blijkt dat deze een positieve impact kan hebben op het ondernemers- en investeringsklimaat, voornamelijk omdat het op diverse punten meer duidelijkheid en transparantie creëert. Echter, dit betreft zeker geen majeure impact op het totale ondernemers- en investeringsklimaat en wordt bovendien gedempt door de wijzigingen in de definities.

Het conceptbesluit bevat uitvoeringsregelgeving op basis van het wetsvoorstel. Deze geven een invulling aan het wetsvoorstel en dragen daarmee bij aan meer duidelijkheid en transparantie. Ook voor het conceptbesluit geldt dat de wijzigingen ten opzichte van de huidige regelgeving geen majeure impact op het algemene ondernemers- en investeringsklimaat in de energiesector zullen hebben.

Effecten rondom het afbakenen van taken
Ten tweede concludeerden Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies in de markteffectentoets van het wetsvoorstel dat ook de nadere afbakening en herijking van de inrichting en taken van de systeembeheerders een positieve, maar beperkte, bijdrage zal leveren aan het functioneren van de markt (gelijk speelveld). Hierbij gaat het vooral om het behouden en versterken van de duidelijkheid over de rollen en taken van de marktspelers, waarbij op de korte termijn ook effecten te verwachten zijn in de organisatie en vormgeving van de systeembeheerders en de infrastructuurbedrijven (eventueel afstoten van activiteiten). In de markt bestaat enige vrees voor verlies van innovatiekracht als gevolg van het wetsvoorstel. De effecten van eventuele kruisparticipaties beoordelen Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies (licht) positief met het oog op de Europese integratie van de markt, maar dit zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld.

Het conceptbesluit bevat in artikel 4.9. een nadere uitwerking van de handelingen waarmee systeembeheerders infrastructuurbedrijven, waarmee zij een infrastructuurgroep vormt, kunnen bevoordelen ten opzichte van concurrenten van het infrastructuurbedrijf. Deze bepalingen moeten oneerlijke concurrentie door bevoordeling van (infrastructuur)bedrijven door systeembeheerders voorkomen. Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies verwachten dat deze nadere afbakening van taken een positieve bijdrage levert aan het functioneren van de markten waarop infrastructuurbedrijven actief zijn. Het is echter ook mogelijk dat infrastructuurbedrijven belemmeringen ervaren om gebruik te maken van schaalvoordelen binnen het infrastructuurbedrijf.

Effecten rondom het transmissiesysteem op zee
Ten derde draagt het wetsvoorstel bij aan een beter investeringsklimaat voor offshore energie door het wegnemen van een aantal onzekerheden rondom de realisatie van het net op zee (verantwoordelijkheid, aansprakelijkheid, bekostiging), hoewel onzeker is of dit alle bestaande belemmeringen voor de gewenste investeringen wegneemt. De gekozen systematiek voor bekostiging heeft duidelijk marktverstorende elementen, maar dit is momenteel nog altijd inherent aan de ontwikkeling van duurzame energie.

Het conceptbesluit heeft naar de mening van Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies geen majeure additionele markteffecten ten opzichte van het wetsvoorstel.

Effecten rondom tariefregulering
De verwachting is dat de markteffecten van de wijziging op dit punt zeer beperkt zullen zijn, omdat er geen fundamentele aanpassingen worden gedaan en de wijzigingen vooral harmonisatie, stroomlijning en vereenvoudig van de systematiek beogen te realiseren. Desalniettemin draagt het vergroten van de duidelijkheid over de tariefregulering zeker bij aan het bredere ondernemers- en investeringsklimaat.

Evenals bij het wetsvoorstel concluderen Ecorys en Van Zutphen Economisch Advies dat er door het conceptbesluit geen grote wijzigingen zijn in het systeem van tariefregulering.

Naast de genoemde markteffecten in de markteffectentoets van het wetsvoorstel zijn er potentiele markteffecten van de bepalingen over congestiemanagement. Artikel 5.7 t/m 5.15 bevatten bepalingen over congestiemanagement. Artikel 5.10 bevat de volgorde waarop een systeembeheerder congestiemanagement moet toepassen, die bepalingen zijn van belang voor de marktverhoudingen op de markt voor elektriciteitsproductie. De genoemde artikelen zijn

beleidsneutraal overgezet van het nog niet in werking getreden Besluit congestiemanagement, de markteffecten hangen daarom niet samen met het conceptbesluit.

Conclusie markteffecten
Het conceptbesluit grijpt op een aantal punten in op de werking van de markt. De effecten van de wijzigingen zijn naar verwachting beperkt. Dit komt doordat het conceptbesluit vooral bestaande regelgeving samenvoegt en verduidelijkt. Het conceptbesluit kan een positief effect hebben op het ondernemers- en investeringsklimaat wat bijdraagt aan de kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid.

5. Internetconsultatie
In lijn met de gevolgde procedure bij de wet is dit besluit tot stand gekomen in een open en interactief proces door de betrokkenheid van verschillende organisaties. Deze interacties bestonden bijvoorbeeld uit gesprekken met belanghebbenden en door middel van een informele consultatie begin februari 2015 gevolgd door een internetconsultatie. Een conceptvoorstel van het besluit met de nota van toelichting is eind februari tot eind maart 2015 via internetconsultatie.nl geconsulteerd. Deze consultatie heeft veel waardevolle input opgeleverd om het besluit te optimaliseren, bijvoorbeeld voor wat betreft enkele begripsomschrijvingen. Daarnaast ziet een aantal opmerkingen dat is ingebracht bij de internetconsultatie op hoofdstukken die nu nog beleidsneutraal zijn overgezet. De opmerkingen die ingaan op beleidsinhoudelijke wijzigingen voor deze hoofdstukken zijn om deze reden nu niet overgenomen. Op internetconsultatie.nl zal in een uitgebreid verslag worden beschreven of en hoe de verschillende punten in het besluit of de nota van toelichting zijn verwerkt.

6. Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets
Dit besluit is op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid getoetst door de ACM en SodM. Hieronder worden de uitkomsten van die toetsen beschreven en wordt beschreven hoe de uitkomsten zijn verwerkt in het besluit en de toelichting.

6.1 Uitvoerings- en handhavingstoets ACM
Bij de voorbereiding van het besluit is intensief samengewerkt met de ACM. Als sluitstuk van dit proces is het besluit door de ACM getoetst op handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Daarbij is de ACM verzocht specifiek te onderzoeken in hoeverre de systematiek in verband met de rapportage en beoordeling van investeringen van systeembeheerders eerder kan worden geëffectueerd dan per 1 januari 2018. ACM concludeert dat de integratie van een groot aantal lagere regelingen die met het besluit wordt beoogd de overzichtelijkheid van de lagere regelgeving ten goede komt. Tegelijkertijd heeft ACM verschillende aandachtspunten geconstateerd waarop hieronder nader wordt ingegaan. Deze aandachtspunten zijn zo veel mogelijk in het besluit en de toelichting verwerkt.

Uitzonderingen enkelvoudige storingsreserve
Met betrekking tot de uitzonderingen die in het besluit zijn opgenomen op de verplichting van een systeembeheerder om het transport ook te verzekeren indien zich een storing voordoet tijdens onderhoud, wijst de ACM op mogelijkheid om met een beperkte investering de maximale uitval die het gevolg kan zijn van een storing verder terug te dringen.
Daarnaast wijst de ACM er op dat in Europees verband wordt gewerkt aan een Europese netwerkcode waarin de keuze gemaakt lijkt te worden om het resultaat te beschrijven dat systeembeheerders dienen te bereiken (m.n. het voorkomen van grootschalige uitval), waarbij het meer aan systeembeheerders wordt overgelaten om het juiste systeemontwerp te kiezen en de geschikte wijze van bedrijfsvoeren. De ACM stelt voor om deze Europese benadering te combineren met een vorm van systeemtoezicht op de keuzes die door de systeembeheerders worden gemaakt, bijvoorbeeld door het ontwerp onderdeel te maken van het kwaliteitsborgingssysteem dat systeembeheerders moeten toepassen. Deze aanbeveling is niet overgenomen. Vooralsnog bestaat er geen vastgesteld Europees regelgevingskader waarop regelgeving met betrekking tot uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserve kunnen worden gebaseerd. De uitzonderingen die op basis van de wet in het besluit zijn opgenomen zijn daarom gebaseerd op een maatschappelijke kosten-batenanalyse waarbij ook een vergelijking is gemaakt met een aantal

Europese landen. Uitgaande van deze criteria is met de ACM afgesproken te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om met een beperkte extra investering de maximale uitval als gevolg van een storing verder terug te brengen.

Sluitende toetsing investeringen systeembeheerders
ACM geeft aan zich goed te kunnen vinden in de uitwerking die het besluit geeft aan de manier waarop systeembeheerders investeringsplannen opstellen en de wijze waarop ACM deze toetst. ACM wijst er op dat er voldoende waarborgen moeten bestaan dat eventuele aanwijzingen die ACM aan een systeembeheerder geeft, adequaat worden opgevolgd. Naast de algemene wettelijke bevoegdheid tot het geven van opdrachten en het afdwingen van de nakoming daarvan teneinde zeker te stellen dat het transport van elektriciteit of gas in voldoende mate of op een doelmatige wijze plaatsvindt, bestaat in dat verband de bevoegdheid van de Minister om een bindende gedragslijn op leggen.

In het verzoek om een uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets is ACM gevraagd de mogelijkheid te onderzoeken om investeringsplannen van systeembeheerders eerder te toetsen dan in 2018. ACM heeft aangegeven de investeringsplannen een jaar eerder te kunnen toetsen. Indien onderscheid wordt gemaakt tussen transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders ziet ACM een mogelijkheid om de toetsing van de plannen van transmissiesystembeheerders met nog een jaar te vervroegen naar 2016.

Naar aanleiding van de toetsing door ACM zijn het Besluit en de toelichting op verschillende punten aangepast. De door ACM voorziene uitvoeringsproblemen worden daarmee voorkomen.

6.2 Uitvoerings- en handhavingstoets SodM

Begin april is aan de inspecteur-generaal der Mijnen van SodM gevraagd een uitvoerings- en handhavingstoets uit te voeren voor het besluit. In zijn reactie op dit verzoek heeft de inspecteur-generaal der Mijnen een aandachtspunt. Hij wijst op een onwenselijke afwijking van de huidige praktijk inzake de zorgplicht van de systeembeheerder voor het milieu bij het beheer, onderhoud en de ontwikkeling van zijn systeem. De gekozen formulering in artikel 5.2 zorgt voor een afwijking van de huidige praktijk, omdat ongewild enkele systeembeheerders voor delen van hun systeem werden uitgezonderd van de zorgplicht. De formulering van dit artikel is aangepast in lijn met de huidige praktijk. Alleen het transport van gas voor het systeem met een druk hoger dan 16 bar is nu uitgezonderd, omdat de veiligheidseisen hiervoor al zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen, onder verantwoordelijkheid van de Minister van Infrastructuur en Milieu.

II. Artikelen

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1.1

In artikel 1.1 zijn de begripsbepalingen opgenomen. Ze zijn alfabetisch gerangschikt. De begrippen zijn, daar waar dienstig en praktisch uitvoerbaar, in lijn gebracht met het Europese begrippenkader dat wordt gebruikt in richtlijnen 2009/72 en 2009/73, verordening 714/2009 en verordening 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005 (hierna: verordening 715/2009). De gebruikte begrippen in het besluit zijn in lijn gebracht met het gekozen begrippenkader van de wet. Voor de begripsbepalingen in dit artikel zijn ten slotte waar nodig de begripsomschrijvingen opgenomen van de begrippen die voorheen in de lagere regelgeving onder de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet waren opgenomen. Het begrip leveringsovereenkomst is zodanig omschreven dat hieronder zowel het leveren van gas of elektriciteit door de leverancier aan een aangeslotene wordt verstaan als het(terug) leveren door de aangeslotene aan een leverancier.

HOOFDSTUK 2. RIJKSCOÖRDINATIEREGELING

Artikelen 2.1 tot en met 2.3

De artikelen 2.1 tot en met 2.3 van het besluit voorzien in de aanwijzing van besluiten die onder de uitvoeringsmodule van de rijkscoördinatieregeling komen te vallen. Uit de bepalingen 2.7, 3.1 en 5.1 van de wet vloeit voort dat die besluiten moeten worden aangewezen, die in ieder geval besluiten zijn die moeten worden gecoördineerd. Daarnaast geven die bepalingen de Minister de mogelijkheid om in specifieke gevallen, per individueel project, in aanvulling daarop nog andere besluiten aan te wijzen als besluiten die onder de coördinatie vallen.

De inhoud van artikelen 2.1 en 2.2 was voorheen geregeld in de artikelen 1 en 2 van het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatieregeling energie-infrastructuurprojecten die hun grondslag hadden in artikel 9d, eerste lid, respectievelijk 20c, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. Artikel 2.3 komt inhoudelijk wel overeen met het oude artikel 3 van het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatieregeling energie-infrastructuurprojecten, maar de reikwijdte van dit artikel is in de wet verruimd. In artikel 2.3 zijn zowel de besluiten van artikel 2.1 voor productie-installaties als die van artikel 2.2 voor het transmissiesysteem voor elektriciteit opgenomen. Dit artikel is niet alleen van toepassing op de aanleg of uitbreiding van een transmissiesysteem voor gas, een interconnector of een LNG-installatie, zoals de reikwijdte van het oude artikel 3 was door de verwijzing naar artikel 39d, eerste lid, van de Gaswet, maar door de verwijzing naar artikel 5.1, eerste lid, van de wet eveneens op de aanleg of uitbreiding van een transmissiesysteem op zee.

HOOFDSTUK 3. GASOPSLAG EN LNG

Artikel 3.1

In het eerste lid is bepaald dat de aanvraag tot aanwijzing van een beheerder ten minste zes weken voor de ingebruikname van de installatie bij de Minister wordt ingediend. Daarmee wordt bereikt dat met inachtneming van een redelijke beslistermijn voor de Minister, altijd een beheerder kan zijn aangewezen op het moment dat de installatie in bedrijf wordt genomen. In dit lid wordt eveneens voorzien in de situatie dat een aanwijzing na tien jaar vervalt. Zes weken voor het aflopen van de aanwijzing dient opnieuw een aanvraag tot aanwijzing te worden ingediend. De rechtspersoon die na het aflopen van de eerdere aanwijzing wordt aangewezen, kan dezelfde rechtspersoon zijn als de rechtspersoon die daarvoor was aangewezen als beheerder.

In het tweede lid is geregeld dat een beheerder van en gasopslaginstallatie of LNG-installatie de Minister omstandigheden meldt die aanleiding kunnen geven tot herziening van aanwijzing. De aanwijzing kan worden gewijzigd of worden ingetrokken na aanleiding van gewijzigde omstandigheden. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan gevallen waarin de bedrijfsstructuur van de aangewezene aanzienlijke wijzigingen ondergaat, zoals faillissement, splitsing of ontbinding. De reden daarvoor is dat dergelijke wijzigingen van de bedrijfsstructuur tevens van invloed kunnen zijn op naleving van de wettelijke verplichtingen die gelden voor de beheerder van de installatie. Deze bepaling waarborgt dat in dergelijke gevallen opnieuw kan worden getoetst of nog steeds aan de eisen voor aanwijzing wordt voldaan.

Artikel 3.2

Dit artikel bevat eisen aan de onafhankelijkheid van een beheerder van een gasopslaginstallatie die zelf actief is of een zusterbedrijf heeft dat actief is op het gebied van productie of levering van gas, of die van belang is voor de marktwerking. Dit artikel strekt ter implementatie van richtlijn 2009/73. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in het eerste lid van artikel 4 van het Besluit uitvoering onafhankelijkheidseisen energierichtlijnen dat zijn grondslag had in artikel 9b van de Gaswet. Het eerste lid van artikel 4.8 van dit besluit stelt regels aan de inhoud van het nalevingprogramma. Het nalevingsprogramma moet verplichtingen en voorschriften bevatten voor

werknemers van een gemeenschappelijke onderneming teneinde discriminerend en concurrentieverstorend gedrag uit te sluiten.

Het tweede lid van artikel 4 van het Besluit uitvoering onafhankelijkheidseisen energierichtlijnen dat een verplichting bevatte tot het overleggen en publiceren van een verslag onder de uitvoering van het nalevingsprogramma, is opgenomen in hoofdstuk 10 van dit besluit.

Artikel 3.3

In artikel 3.7 van de wet zijn een aantal bepalingen opgenomen over de toegang tot een gasopslaginstallatie, indien deze toegang noodzakelijk is voor een leverancier om efficiënte toegang tot het systeem te krijgen. Dit was voorheen neergelegd in artikel 18g van de Gaswet. Artikel 3.7 van de wet komt inhoudelijk overeen met artikel 18g van de Gaswet met uitzondering van twee onderdelen die zijn gedelegeerd naar het niveau van algemene maatregel van bestuur en daarom in artikel 3.3 van het besluit zijn opgenomen.
Deze onderdelen betreffen het overleg met representatieve organisaties over de indicatie van de tarieven en voorwaarden en de datum voor welke deze bekend worden gemaakt. Artikel 3.3 van het besluit strekt tot implementatie van artikel 33, derde lid, van richtlijn 2009/73. Er is zo nauw mogelijk aangesloten bij de tekst van deze richtlijn. Het doel is om de commerciële vrijheid van gasopslagbedrijven zo min mogelijk te beperken.

Artikel 3.4

Beheerders van gasopslagen, LNG-installaties of interconnectoren voor gas kunnen op grond van artikel 3.11 van de wet ontheffing aanvragen van een aantal artikelen van de wet. In artikel 3.4 van dit besluit worden regels gesteld over aanvraagprocedure voor de verlening van de ontheffing. Dit artikel van de wet en de artikelen 3.4 tot en met 3.5 van dit besluit strekken gezamenlijk tot implementatie van artikel 36 van richtlijn 2009/73. De inhoud van het eerste tot en met het vierde lid van dit artikel was voorheen geregeld in respectievelijk het negende, zeventiende, vijfde en dertiende lid van artikel 18h van de Gaswet.

Het vijfde lid van dit artikel biedt een delegatiegrondslag voor het stellen van nadere regels ter implementatie van artikel 36 van de richtlijn 2009/73. Bij ministeriële regeling worden in elk geval regels gesteld over het in kennis stelen van de Europese Commissie van de verlening van de ontheffing en de inwerkingtreding en eventuele aanpassing van de ontheffing als gevolg van deze in kennis stelling. De bedoeling is dat deze regels inhoudelijk gelijk zullen luiden aan de leden 10, 11, 12 en gedeeltelijk lid 13 van het oude artikel 18h van de Gaswet.

Artikel 3.5

Beheerders van gasopslagen, LNG-installaties of interconnectoren voor gas kunnen op grond van artikel 3.11 van de wet ontheffing aanvragen van een aantal artikelen van de wet. In artikel 3.5 van dit besluit worden regels gesteld over het verbinden van voorschriften of beperkingen aan de ontheffing. Dit artikel van de wet en de artikelen 3.4 tot en 3.5 van dit besluit strekken gezamenlijk tot implementatie van artikel 36 van richtlijn 2009/73. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in het zevende en achtste lid van artikel 18h van de Gaswet.
De structuur van de regelgeving is wel aangepast ten opzichte van artikel 18h van de Gaswet, door in artikel 3.5 niet op te nemen welke voorschriften de Minister aan iedere individuele ontheffing verbindt, maar door deze voorschriften direct van toepassing te verklaren voor de houders van een ontheffing. De in dit besluit opgenomen voorschriften hoeven daardoor niet langer in elke afzonderlijke ontheffing te worden opgenomen.

HOOFDSTUK 4. INRICHTING SYSTEEMBEHEER

Artikel 4.1

Een onderneming die eigenaar is van een systeem dient er zorg voor te dragen dat voor het beheer van dat systeem een systeembeheerder wordt aanwezen en aangewezen blijft.
Als invulling van deze wettelijke verplichting wordt in het eerste lid van dit artikel bepaald dat een aanvraag tot het aanwijzen van een systeembeheerder of interconnectorbeheerder vergezeld gaat van een beschikking van ACM tot certificering, waaruit blijkt dat aan de onafhankelijkheidseisen wordt voldaan. Op deze wijze wordt voorkomen dat aanvragen worden ingediend door ondernemingen die niet voldoen aan de onafhankelijkheidseisen van artikel 4.6 van de wet.
In het tweede lid is vastgelegd dat een aanvraag ten minste zes weken voorafgaand aan de ingebruikname van het systeem of de interconnector of voor de datum waarop het systeem of de interconnector wordt overgedragen wordt ingediend. Op deze wijze wordt met inachtneming van een redelijke beslistermijn voor de Minister gewaarborgd dat bij de ingebruikname van het systeem of de interconnector wordt voldaan aan de basisverplichting uit artikel 4.1 van de wet.

Artikel 4.2

Artikel 4.2 bevat bepalingen betreffende de certificering van een systeembeheerder ter waarborging van zijn onafhankelijkheid. In het eerste lid van dit artikel is geregeld dat een besluit tot het al dan niet certificeren van een systeembeheerder tot stand dient te komen in overeenstemming met de procedure die daarvoor is vastgelegd in de genoemde onderdelen van de richtlijnen en verordening. In het tweede lid is geregeld dat ACM het besluit tot certificering kan intrekken naar aanleiding van gewijzigde omstandigheden of op verzoek van de Europese Commissie. Deze gewijzigde omstandigheden kunnen door de ACM zelf worden geconstateerd, of blijken uit een melding van de transmissiesysteembeheerder aan de ACM. Deze melding wordt verplicht in artikel 10.1, zesde lid, van het besluit. Met dit artikel, gecombineerd met artikel 10.1, wordt artikel 10, derde en vierde lid, van de richtlijn 2009/72 geïmplementeerd.

Artikel 4.3

In artikel 10.15 van de wet is een regeling opgenomen voor het geval dat door de bedrijfsvoering van een systeembeheerder de betrouwbaarheid of continuïteit van de elektriciteits- of gasvoorziening in gevaar komt of indien opdrachten van de Minister aan de systeembeheerder die betrekking hebben op het opheffen van dergelijke situaties, niet worden uitgevoerd. Uiteindelijk kan toepassing van die regeling tot gevolg hebben dat een aanwijzing van een systeembeheerder komt te vervallen. Om te voorkomen dat de aanwijzing vervalt voordat er een nieuwe systeembeheerder is aangewezen, en er daardoor geen beheerder van het desbetreffende systeem is, vervalt de aanwijzing pas op de dag waarop de eigendom van het systeem wordt overdragen aan de onderneming die als nieuwe systeembeheerder zal worden aangewezen. De aanwijzing van deze nieuwe systeembeheerder gaat ingevolge artikel 4.2, derde lid, eveneens in op de dag dat de eigendom van het systeem wordt overgedragen.

Artikel 4.4

Overdracht van een systeem aan de nieuwe systeembeheerder vindt ingevolge artikel 4.4 plaats op basis van een tegenprestatie die wordt afgeleid uit de tariefinkomsten die de oorspronkelijke systembeheerder in de voorafgaande vijf jaar heeft genoten. Dit geldt zowel indien de overdracht plaatsvindt omdat de aanwijzing van een systeembeheerder vervalt op grond van artikel 10.15 van de wet vervalt als in andere gevallen waarin een systeem aan een systeembeheerder wordt overgedragen. Indien de tegenprestatie niet kan worden vastgesteld op basis van dit artikel, bijvoorbeeld omdat er nog geen sprake is geweest van inkomsten uit gereguleerde tarieven gedurende een periode van vijf jaar, bieden artikelen 4.5 tot en met 4.7 een regeling voor betrokken partijen om tot vaststelling van de tegenprestatie te komen.

Artikel 4.5

Voor een overdracht van de economische eigendom van een systeem is noodzakelijk dat de waarde van de tegenprestatie voor die overdracht tussen partijen vaststaat. Indien partijen hierover geen overeenstemming bereiken op basis van overleg, kan dit tot een blijvende impasse tussen partijen leiden. Dat is niet in het belang van de aangeslotenen op het systeem. Die zijn er bij gebaat dat na een aanwijzing door de Minister de eigendom van een systeem in handen komt van de aangewezen systeembeheerder om zo de belangen van aangeslotenen op het terrein van veiligheid, betaalbaarheid en vrije leverancierskeuze te kunnen waarborgen. Pas na de overdracht kan de systeembeheerder zijn verplichtingen uit de wet naleven en kan de ACM toezicht uitoefenen op de naleving daarvan. Om te voorkomen dat een impasse tussen partijen ontstaat zijn er in artikel 4.5 van dit besluit verplichtingen opgenomen voor beide partijen. De inhoud van artikel 4.5 van dit besluit was voorheen geregeld in de artikelen 2 tot en met 4 van het Besluit waardevaststelling netten voor elektriciteit en voor gastransport.

Artikel 4.6

Dit artikel heeft betrekking op de inschakeling van één of meer deskundigen bij het verstrekken van een adviesopdracht of het sluiten of uitvoeren van een overeenkomst tot arbitrage. De inschakeling van een deskundige voor de waardevaststelling van de economische eigendom van een systeem is een opdracht waarop de artikelen 400 tot en met 413 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn. Het tweede lid waarborgt dat indien partijen gezamenlijk meer dan één deskundige inschakelen, deze één gezamenlijk advies uitbrengen en niet verschillende, los van elkaar staande adviezen. Partijen kunnen bij het verlenen van de opdracht tot advies de gezamenlijkheid van het advies als voorwaarde voor acceptatie van de opdracht stellen. Het derde en vierde lid stellen zeker dat partijen hun medewerking verlenen aan een onderzoek door de deskundige(n). De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in de artikelen 5 tot en met 8 van het Besluit waardevaststelling netten voor elektriciteit en voor gastransport.

Artikel 4.7

Te onderscheiden van de eisen die aan het inschakelen van (een) deskundige(n) of arbiter(s) wordt(en) gesteld, zijn de criteria waaraan getoetst dient te worden bij het bepalen van de hoogte van de tegenprestatie. De criteria beogen partijen en ingeschakelde deskundigen, arbiters of de rechter houvast te bieden bij het bepalen van de hoogte van de tegenprestatie. De opsomming van criteria is niet limitatief, zodat er ruimte is om andere relevante inzichten bij een advies te betrekken. Voor de bepaling van de waarde van de tegenprestatie dient te worden uitgegaan van algemeen aanvaarde vaktechnische en bedrijfseconomische methoden en uitgangspunten. De inhoud van artikel 4.7 was voorheen geregeld in artikel 9 van het Besluit waardevaststelling netten voor elektriciteit en voor gastransport.

Artikel 4.8

Indien aan een gemeenschappelijke onderneming ook verticaal geïntegreerde systeembeheerders deelnemen, dan is het van belang dat er via deze gemeenschappelijke onderneming geen sprake is van discriminerend of marktverstorend gedrag. Hiertoe moet op grond van artikel 4.10, eerste lid, van de wet een nalevingsprogramma worden opgesteld. Het eerste lid van artikel 4.8 van dit besluit stelt regels aan de inhoud van het nalevingprogramma. Het nalevingsprogramma moet verplichtingen en voorschriften bevatten voor werknemers van een gemeenschappelijke onderneming teneinde discriminerend en concurrentieverstorend gedrag uit te sluiten. Het programma zelf zal de specifieke verplichtingen bevatten van de werknemers om te voorkomen dat er sprake is van discriminerend en concurrentieverstorend gedrag. Het programma moet, ingevolge artikel 6, vierde lid, van richtlijnen 2009/72 en 2009/73, door het Agentschap worden goedgekeurd en op onafhankelijke wijze worden gemonitord door de nalevingsfunctionarissen van de verticaal geïntegreerde transmissiesysteembeheerders. Deze verplichtingen zijn opgenomen in het tweede en derde lid van artikel 4.8. De inhoud van artikel 4.8 was voorheen deels geregeld in lid 14 van artikel 16 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 10a, zevende lid, van de Gaswet.

Artikel 4.9

Op grond van artikel 4.13 van de wet is het niet toegestaan dat een infrastructuurbedrijf door de systeembeheerder wordt bevoordeeld ten opzichte van andere ondernemingen of dat het infrastructuurbedrijf anderszins voordelen worden toegekend die verder gaan dan hetgeen gebruikelijk is in het handelsverkeer. In artikel 4.9 wordt uitgewerkt welke voordelen voor het infrastructuurbedrijf in ieder geval niet toegestaan zijn. Uit de aard van artikel 4.13 van de wet volgt dat de lijst in artikel 4.9 van het besluit niet limitatief is. Het gaat om het verstrekken van klantgegevens, het afnemen van diensten of goederen tegen een te hoge prijs, het toestaan dat naam of logo worden gebruikt en het gezamenlijk optrekken richting klanten.
Deze niet-limitatieve lijst is gebaseerd op de artikelen 17, derde lid, onderdeel b en c, en 18 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 10, derde lid, onderdelen b en c, en 10d van de Gaswet. Wel zijn een aantal wijzigingen aangebracht.
Ten eerste is onderdeel a gespecificeerd, om te voorkomen dat het verbod om gegevens aan een infrastructuurbedrijf over een aangeslotene te verstrekken, ook geldt in het geval van de uitbesteding van werkzaamheden. Uitbesteding moet immers wel mogelijk blijven, en daarvoor is de gegevensverstrekking noodzakelijk.
Ten tweede is onderdeel b zodanig gewijzigd dat het niet gaat om het leveren van goederen of diensten door systeembeheerders tegen een te lage prijs, maar het afnemen van goederen of diensten tegen een te hoge prijs. Of een prijs te hoog is hangt af van de vergoeding die in de markt gebruikelijk is. Reden hiervoor is dat in de wet duidelijk is vastgelegd dat een systeembeheerder alleen wettelijke taken verricht. Daaruit volgt dat van het leveren van goederen of diensten door een systeembeheerder aan het infrastructuurbedrijf geen sprake kan zijn. Wel kan een systeembeheerder in het kader van het uitvoeren van de wettelijke taken goederen of diensten afnemen van derden. Het is daarbij van belang dat een infrastructuurbedrijf niet bevoordeeld wordt. Immers, als een systeembeheerder te veel zou betalen voor de goederen of diensten kunnen de goederen of diensten door het infrastructuurbedrijf goedkoper worden aangeboden aan andere klanten.

Een derde wijziging is dat onderdeel d is toegevoegd. In toenemende mate is er in de energiemarkt vraag naar aanvullende diensten naast transport en levering. Het is van belang dat de markt voor deze diensten goed gaat werken. Een uitgangspunt daarbij is eerlijke concurrentie. Van eerlijke concurrentie is in ieder geval geen sprake als een systeembeheerder samen optrekt met het infrastructuurbedrijf richting klanten. Het zou het infrastructuurbedrijf een grote voorsprong opleveren ten opzichte van concurrenten in het benaderen van klanten. Bovendien kunnen klanten hierdoor in verwarring raken over wat gereguleerde activiteiten van de systeembeheerder zijn en wat marktactiviteiten van het infrastructuurbedrijf zijn. Om die reden is expliciet in onderdeel d opgenomen dat dit niet is toegestaan.

Onderdelen e en f voorkomen bevoordeling van het infrastructuurbedrijf door de systeembeheerder door middel van het verstrekken van leningen of zekerheden of het aangaan van schulden ten behoeve van het infrastructuurbedrijf. Dit staat niet in de weg aan het verstrekken van zekerheden of het aangaan van schulden ten behoeve van de systeembeheerder.
In afwijking van de wettelijke bepalingen waarvan deze onderdelen afkomstig zijn, zijn deze niet geformuleerd als verbod voor het infrastructuurbedrijf, maar als een verbod voor de systeembeheerder.

HOOFDSTUK 5. TAKEN EN VERPLICHTINGEN BEHEERDERS VAN SYSTEMEN

Artikel 5.1

Bij de transitie naar een duurzaam energiesysteem zullen naar verwachting in toenemende mate gebieden worden aangesloten op een warmtenet, dan wel worden aangelegd of aangepast als gebieden waarin woningen niet (langer) beschikken over een gasaansluiting, zogenoemde ‘*all*

electric' gebieden. In deze gebieden wordt geen distributiesysteem voor gas aangelegd en is een systeembeheerder voor gas vrijgesteld van de verplichtingen voor aansluiting en transport. ACM wijst deze gebieden aan bij de gebiedsindeling die op grond van artikel 4.3 van de wet wordt vastgesteld. Onder aanleggen wordt hier ook verstaan het vervangen van bestaande gasleidingen door nieuwe, bijvoorbeeld bij renovatie van het distributiesysteem voor gas, al of niet in combinatie met renovatie van de bestaande woningen en bedrijven(terreinen). Ook in deze situaties kan vanwege de aanleg of uitbreiding van een warmtenet dan wel op grond van een besluit om alleen een distributiesysteem voor elektriciteit toe te staan een distributiesysteem voor gas achterwege blijven.

Eveneens worden gebieden waar het onrendabel is om een distributiesysteem voor gas aan te leggen en te beheren aangewezen als gebied waar geen distributiesysteem voor gas wordt aangelegd. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 12b, eerste lid, onderdeel f van de Gaswet.

Gezien het (nog) relatief beperkte voorkomen van warmtenetten en de nieuwheid van '*all electric*' wijken bestaat er nog geen uniform afwegingskader aan de hand waarvan een afweging gemaakt kan worden voor de aanleg van systemen voor het transport van elektriciteit, gas of warmte en over de voorwaarden waaronder een systeem verwijderd kan worden. Een dergelijk afwegingskader zal op korte termijn ontwikkeld worden, onder andere als uitvloeisel van de binnenkort te verschijnen warmtevisie.

Artikel 5.2

In artikel 5.4, eerste lid van de wet is opgenomen dat de systeembeheerder bij het beheer, onderhoud en de ontwikkeling van zijn systeem de belangen van het milieu in acht neemt. In artikel 5.2 van dit besluit wordt deze zorgplicht voor de systeembeheerders nader uitgewerkt.

Voorheen was deze zorgplicht voor de distributiesysteembeheerders voor gas uitgewerkt in het Besluit veiligheid lage druk gastransport. Voor de veiligheid van het transport bij een druk hoger dan 16 bar zijn de veiligheidseisen voor de transmissiesysteembeheerder al vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen. Om de overlap van verplichtingen te voorkomen wordt daarom het transport bij een druk hoger dan 16 bar van de verplichting in dit besluit uitgezonderd. Voor elektriciteit was hiervoor nog geen verdere uitwerking. In het kader van de stroomlijning van de regelgeving voor het systeem voor gas en elektriciteit wordt de zorgplicht in dit artikel voor zowel gas als elektriciteit uitgewerkt.

Een systeembeheerder heeft een zorgplicht voor de veiligheid van omwonenden, afnemers en medewerkers en voor het milieu. Hiertoe onderhoudt de systeembeheerder het systeem en doet de systeembeheerder alles wat redelijkerwijs mogelijk is om ongevallen en incidenten te voorkomen. Wanneer er zich toch een ongeval of incident voordient stelt de systeembeheerder alles in het werk wat mogelijk is om escalatie van het ongeval te voorkomen. Om de veiligheid te waarborgen is het van belang dat de zorgplicht niet ad hoc wordt ingevuld. Deze zorgplicht maakt dan ook onderdeel uit van het borgen van het kwaliteitsaspect veiligheid binnen het kwaliteitsborgingssysteem en bijbehorend document, zoals opgenomen in artikel 5.17. Doordat het beheersen van veiligheid van mensen en milieu onderdeel uitmaakt van het kwaliteitsborgingssysteem is daarmee geregeld dat een geheel van samenhangende plannen, processen en procedures wordt gehanteerd dat een systeembeheerder in staat stelt de veiligheid van zijn systeem en de uitvoering van zijn wettelijke taken te registreren, te monitoren en waar nodig bij te sturen.

In het derde lid is een uitwerking opgenomen van het op economische wijze onderhouden van het transmissiesysteem op zee. In de taak van artikel 5.4 van de wet ligt besloten dat een systeembeheerder het systeem zo efficiënt mogelijk onderhoudt. Ingeval van het transmissiesysteem op zee speelt echter een ander belangrijk aspect om de maatschappelijke kosten van het onderhoud zo veel mogelijk te beperken. Dat is namelijk de verminderde productie

van de windparken die op het transmissiesysteem op zee zijn aangesloten. Het is van belang dat de transmissiesysteembeheerder op zee de inspanningsverplichting heeft de maatschappelijke kosten zo beperkt mogelijk te houden. Enerzijds gaat het er daarbij om het tegen zo laag mogelijke kosten uitvoeren van het onderhoud en anderzijds om rekening te houden met windarme en windrijke periodes om zo het productieverlies van de windparken te beperken. Als het mogelijk is het onderhoud tegen beperkt hogere kosten te doen in een windarme periode heeft dit de voorkeur. Als de kosten van onderhoud in een windarme periode, bijvoorbeeld door beperkte beschikbaarheid van onderhoudsschepen, echter zo veel hoger zijn dat de extra productie van de windparken hier niet tegen op wegen is dat niet gewenst. Het is aan de transmissiesysteembeheerder op zee om hier op basis van inschattingen vooraf zo goed mogelijk mee om te gaan. Hierbij wordt opgemerkt dat het om een inspanningsverplichting gaat. De transmissiesysteembeheerder op zee moet meerdere kabels en platforms onderhouden en kan niet altijd al het onderhoud in windarme periodes uitvoeren. Hierbij zal steeds gekeken moeten worden wat praktisch gezien de mogelijkheden zijn qua materieel en personeel en zal een afweging gemaakt moeten worden tussen de kosten en baten van onderhoud in windarme periodes. Bovendien worden planningen gemaakt op basis van inschattingen vooraf, waarbij kan blijken dat het in een normaal gesproken windarme periode toch opeens hard waait.

Artikel 5.3

Artikel 5.3 bevat de onderdelen en situaties waarin kan worden afgeweken van de eis dat een transmissiesysteem voor elektriciteit zodanig ontworpen en in werking moet zijn dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een enkelvoudige storing voordoet. In paragraaf 2 van het algemeen deel van deze toelichting wordt de achtergrond van het bestaan van uitzonderingen algemeen toegelicht. Hieronder wordt daarom op de verschillende uitzonderingen ingegaan.

In het eerste lid worden de onderdelen van het systeem en de situaties genoemd waarvoor zowel in onderhoudssituaties, normaal bedrijf, en tijdens vervanging, reparatie en modificatie geen storingsreserve hoeft te bestaan.

In het eerste lid, onderdeel a, worden masten met bovengrondse verbindingen uitgezonderd. In de praktijk beschikken circuits op hoogspanningsmasten niet over een enkelvoudige storingsreserve ten behoeve van het falen van een mast. Het falen van een mast leidt tot het gelijktijdig uitvallen van alle circuits die aan de mast zijn aangebracht. Het inpassen van extra hoogspanningsverbindingen om over een enkelvoudige storingsreserve ten aanzien van masten te beschikken, is zeer kostbaar en kan niet rekenen op maatschappelijke draagvlak. De kans dat een mast faalt, is zeer klein. De effecten zijn bovendien vaak snel op te vangen vanwege de verschillende ringstructuren in het Nederlandse hoogspanningsnet. Hoewel de kans dat een mast faalt klein is, kunnen de gevolgen wel groot zijn, zeker als over verbindingen grote vermogens worden getransporteerd. Gelet op het toenemend gebruik van 4-circuits 380 kV verbindingen op 1 mast, de grote mogelijk grensoverschrijdende impact indien zich ondanks het lage risico toch een storing voordoet in combinatie met het ontbreken van draagvlak voor de inpassing van extra masten, maakt een beperkte begrenzing op het gebruik van dergelijke verbindingen wenselijk. Om de leveringszekerheid in Nederland te garanderen is het van belang dat in de landelijke 380 kV ringstructuur en de daarmee verbonden interconnectoren geen 4-circuits 380 kV verbindingen zijn opgenomen. Deze beperkte maar voor de leveringszekerheid noodzakelijke begrenzing op het gebruik van 4-circuits 380 kV-verbindingen met een hoog transportvermogen is in lijn met de huidige praktijk.

In het eerste lid, onderdeel b, wordt de beveiliging van een railsysteem uitgezonderd van de enkelvoudige storingsreserve omdat de kans dat een enkelvoudige storing in een railbeveiliging leidt tot het onterecht afschakelen van meerdere railsystemen als gevolg van de ontwikkeling van digitale logica en self-check functies verwaarloosbaar klein is geworden.

In het eerste lid, onderdeel c, worden tenslotte koppelvelden uitgezonderd van de verplichte storingsreserve. Koppelvelden verbinden twee railsystemen met elkaar en zorgen er voor dat railsystemen kunnen functioneren met een enkelvoudige storingsreserve. Bij een volledig in bedrijf zijnde systeem zal het koppelveld bij een storing in een van de rails automatisch uitschakelen zodat het tweede nog railsysteem zonder storing kan blijven functioneren. Een storing in een koppelveld zelf kan als gevolg hebben dat de railsystemen aan beide zijden van het koppelveld worden uitgeschakeld. Er ontstaat daardoor bij een storing in een koppelveld hetzelfde effect als bij het gelijktijdig uitvallen van twee railsystemen. Tijdens onderhoud staan koppelvelden open, staat er geen spanning op. Uitschakeling van de met het koppelveld verbonden railsystemen is in dat geval niet mogelijk Het uitvallen van een koppelveld levert tijdens onderhoud dan ook geen risico op voor de aangesloten railsystemen. Om risico's als gevolg van het uitvallen van een koppelveld te beperken worden aan koppelvelden in normaal bedrijf dezelfde eisen gesteld als aan de railsystemen die er op zijn aangesloten tijdens onderhoudssituaties.

In het eerste lid onderdeel d wordt de situatie uitgezonderd waarbij er een onderbreking van maximaal 100 MW verbruik korter dan 10 minuten of 1500 MW levering plaatsvindt. Voor de 110 en 150 kV systemen in normaal bedrijf werd door de Elektriciteitswet 1998 een enkelvoudige storingsreserve voorgeschreven zonder uitzonderingen. Uitsluitend tijdens onderhoud werd een onderbreking toegestaan indien de duur daarvan korter was dan 6 uur en het getroffen vermogen lager dan 100 MW. De door ACM vastgestelde Netcode Elektriciteit maakte een uitzondering op de verplichting om tijdens normale bedrijfsvoering een enkelvoudige storingsreserve aan te houden: als de onderbrekingsduur korter is dan 10 minuten en het getroffen vermogen lager is dan 100 MW hoeft op grond van die regelgeving geen storingsreserve te worden aangehouden. Hoewel de wettelijke grondslag voor die uitzondering ontbrak word in de praktijk wel gehecht aan deze mogelijkheid. De reden daarvoor is dat het met deze uitzondering voor beheerders van distributiesystemen mogelijk is om bij een storing in een HS/MS-transformator of een HS-aansluitveld of in netuitlopers waar geen schakelinstallatie aan het eind van de uitloper is aangebracht, om te schakelen op een andere HS/MS transformator. Uit de MKBA komt naar voren dat het zeer ondoelmatig zou zijn om in die gevallen onverkort vast te houden aan de enkelvoudige storingsreserve omdat daarvoor parallelle bedrijfsvoering noodzakelijk is terwijl daarmee het aantal storingsminuten nauwelijks zou worden teruggebracht. Door de in de praktijk gehanteerde uitzondering te formaliseren worden deze ondoelmatige uitgaven voorkomen. Om die reden wordt deze uitzondering van een onderbreking van maximaal 100 MW voor 10 minuten opgenomen in dit besluit. Daarbij is tevens de onderbreking van 100 MW nader gespecificeerd. De bestaande uitzondering was gebaseerd op de uitval van belasting of afname van elektriciteit. Door de ontwikkelingen in de opwek van duurzame energie verandert het karakter van het elektriciteitstransport van hoofdzakelijk eenrichtingsverkeer naar twee richtingsverkeer. Dit geeft aanleiding bij de begrenzing van de toegestane onderbreking onderscheid te maken tussen de afname en de levering van elektriciteit. Voor afname blijft de grens van 100 MW gelden zodat de leveringszekerheid van aangeslotenen gelijk blijft. Voor levering (productie) van elektriciteit wordt een grens van 1500 MW geïntroduceerd zodat grootschalige duurzame productie op een efficiënte wijze kan worden ontsloten.

In het eerste lid, onderdeel e, worden railsystemen op 110 en 150 kV uitgezonderd indien daarop niet meer dan 100 MW verbruikte elektriciteit is aangesloten en wordt voorkomen dat een storing leidt tot een onderbreking van meer 1500 MW ingevoede elektriciteit. Deze uitzondering is nader toegelicht in de toelichting op het eerste lid, onderdeel d.

Het eerste lid, onderdeel f, zondert de situatie uit wanneer tijdens vervanging, reparatie en modificatie van kabels in netuitlopers, GIS systemen en HS/MS transformatoren een storing optreedt. De kans dat dit gebeurt is zeer klein en de kosten van het aanbrengen van een extra storingsreserve wegen volgens de MKBA niet op tegen de winst van het aantal storingsminuten dat daarmee wordt gerealiseerd. Vanwege de lange duur van een onderbreking is de maatschappelijke impact mogelijk substantieel. De enkelvoudige storingsreserve wordt om die reden tijdens vervanging, reparatie en modificatie van kabels in netuitlopers, GIS systemen en HS/MS

transformatoren niet verplicht maar de tijdsduur en omvang van een mogelijke onderbreking worden in deze regeling wel beperkt. Vanwege de verschillende hersteltijden die gelden voor kunststofkabels, oliedrukkabels of UGD kabel wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen deze verschillende kabeltechnologieën die in de loop der jaren zijn gebruikt. De voorgestelde beperking vereist dat de bestaande netuitlopers gevoed door UGD-kabels versneld opgelost worden omdat deze kabeltechnologie de langste hersteltijd kent. Deze kabeltypes zijn opgenomen in het overgangsrecht.

Het tweede lid betreft de onderdelen van het systeem en de situaties waarin het hebben van een storingsreserve in normaal bedrijf niet vereist is.
Het tweede lid, onderdeel a, zondert railsystemen op een spanningsniveau van 110 of 150 kV uit indien een systeembeheerder kan voorkomen dat indien zich een enkelvoudige storing voordoet meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit wordt onderbroken en waarbij de onderbroken velden kunnen worden overgeschakeld naar het nog ongestoorde railsysteem. Voor deze uitzondering wordt verwezen naar de toelichting op het eerste lid, onderdeel d.
Het tweede lid, onderdeel b, zondert de situatie uit waarin de systeembeheerder kan voorkomen dat een storing leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW verbruikte elektriciteit of 1500 MW ingevoede elektriciteit die langer langer duurt dan 10 minuten

Het derde lid betreft de onderdelen van het systeem en de situaties waarin het hebben van een storingsreserve tijdens onderhoud niet vereist is.
Het derde lid, onderdeel a, zondert systemen op 110 of 150 kV uit indien de systeembeheerder tijdens onderhoud kan voorkomen dat een enkelvoudige storing leidt tot een onderbreking van het transport van meer dan 100 MW verbruik of 1500 MW op het systeem ingevoede elektriciteit en die langer duurt dan 6 uur. Deze uitzondering is overgenomen uit de Elektriciteitswet 1998 en wordt eveneens uitgebreid met grens voor de toegestane onderbreking van ingevoede elektriciteit die is toegelicht in de toelichting op het eerste lid onderdeel d.

Het derde lid, onderdeel b, zondert de situatie uit wanneer er sprake is van een onderbreking van 100 MW en 6 uur in onderhoudssituaties. De uitzondering uit de Elektriciteitswet 1998 dat in onderhoudssituaties geen enkelvoudige storingsreserve hoeft te worden aangehouden voor zover een storing niet leidt tot een onderbreking van meer dan 100 MW voor maximaal 6 uur is in dit besluit overgenomen.

Systemen op een spanningsniveau van 220 kV en hoger dienen naast het waarborgen van de nationale functie, ook een belangrijke internationale transportfunctie. In de praktijk functioneren de railsystemen tijdens onderhoud niet altijd met een enkelvoudige storingsreserve. Daarom wordt deze situatie uitgezonderd in het derde lid, onderdeel c. De uitval van een laatst in bedrijf zijnde railsysteem kan leiden tot verschuivingen van de (internationale) transporten over alternatieve routes. Indien deze alternatieve routes over onvoldoende capaciteit beschikken kan een dergelijk verschuiving leiden tot cascade-uitval van elektriciteit op 220/380 kV-verbindingen die zich afhankelijk van de optredende belastingen kan uitbreiden over Nederlandse grenzen. Omdat dergelijke cascade-storingen leiden tot grote economische schade en ernstige maatschappelijke implicaties kan veroorzaken wordt de regelgeving voor deze onderdelen aangescherpt met het criterium dat een enkelvoudige storing tijdens onderhoudssituaties niet mag leiden tot cascadeonderbrekingen van productie en belasting in andere schakel en transformatorstations op 220 kV en hoger.

Het derde lid onderdelen c en d, zonderen de situaties uit wanneer er sprake is van een storing op een railsysteem. Op grond van de Elektriciteitswet 1998 waren systeembeheerders verplicht om altijd een enkelvoudige storingsreserve te hanteren voor de netten met een spanningsniveau van 110 kV en hoger waarop uitsluitend de uitzondering van 100 MW gedurende maximaal 6 uur mogelijk was in onderhoudssituaties. Dit gold ook voor de railsystemen in transformator en schakelstations die onderdeel uitmaken van deze systemen. In de regelgeving van ACM waren

nadere uitzonderingen op deze regels opgenomen en in de praktijk werd de wettelijk vereiste enkelvoudige storingsreserve bij railsystemen niet in alle gevallen gehanteerd. Rails vormen een robuust onderdeel van het elektriciteitssysteem en de kans op een storing in een rail tijdens onderhoudssituaties is zeer klein (eens in de 500 a 600 jaar). In het MKBA is bezien hoe andere Europese landen in de praktijk omgaan met het vereiste van een enkelvoudige storingsreserve ten aanzien van railsystemen. Geconcludeerd kan worden dat de keuze voor een meer of minder uitgebreid railsysteem afhangt van de rol die het railsysteem speelt voor de betrouwbaarheid van het gehele systeem. Voor uitgebreidere railconfiguraties (bijvoorbeeld een derde rail) wordt vaak gekozen als het station cruciaal is om te voorzien in een hoge stroomvraag (belasting) en/of als er grootschalige elektriciteitsproductie via een station wordt ontsloten.

Op basis van de gehanteerde praktijk in Europese landen biedende bepalingen in dit besluit een algemeen kader waarin de toegestane omvang en duur van een onderbreking van belasting (afname van elektriciteit) en de maximale omvang van een onderbreking van levering als gevolg van een railstoring begrensd zijn. In dit besluit wordt een grens geïntroduceerd voor de toegestane onderbreking van productie. Deze nieuwe grens hangt samen met de ontwikkelingen van grootschalige productie en duurzame opwekking waarbij het tevens wenselijk is om ook voor de toekomst te borgen dat de uitval van een rail slechts leidt tot een beperkte afschakeling van geproduceerde elektriciteit. Gelet op het onderzoek is het doelmatig om de grens van het maximaal toegestane productievermogen dat mag uitvallen als gevolg van een railstoring iets groter te laten zijn dan het vermogen van de grootste generator die op het Nederlandse transmissiesysteem is aangesloten. De grens wordt thans vastgelegd op 1500 MW.

Als de systeembeheerder bij een storing niet in staat is binnen de begrenzing te blijven, wordt hij verplicht te investeren in uitgebreidere railconfiguraties. De omvang en duur van de toegestane onderbreking is bepaald op basis van een risicoafweging (kans maal impact) en een maatschappelijke kosten - baten analyse.
Concreet leidt dit er toe dat railsystemen op een spanningsniveau van 110 kV en hoger zodanig dienen te worden ontworpen en bedreven dat een onderbreking van belasting als gevolg een railstoring in omvang wordt beperkt tot maximaal 1.000 Megawatt. Dit moet binnen 2 uur zijn teruggebracht tot 500 MW en wordt vervolgens verder teruggebracht en binnen 6 uur moet de storing zijn opgelost. De toegestane onderbreking van productie als gevolg van een dergelijke railstoring wordt beperkt in omvang tot maximaal 1.500 MW.

Systemen op een spanningsniveau van 220 kV en hoger dienen naast het waarborgen van de nationale functie, ook een belangrijke internationale transportfunctie. In de praktijk functioneren de railsystemen tijdens onderhoud niet altijd met een enkelvoudige storingsreserve. De uitval van een laatst in bedrijf zijnde railsysteem kan leiden tot verschuivingen van de (internationale) transporten over alternatieve routes. Indien deze alternatieve routes over onvoldoende capaciteit beschikken kan een dergelijk verschuiving leiden tot cascade-uitval van elektriciteit op 220/380 kV-verbindingen die zich afhankelijk van de optredende belastingen kan uitbreiden over Nederlandse grenzen. Omdat dergelijke cascade-storingen leiden tot grote economische schade en ernstige maatschappelijke implicaties kan veroorzaken wordt de regelgeving voor deze onderdelen aangescherpt met het criterium dat een enkelvoudige storing tijdens onderhoudssituaties niet mag leiden tot cascadeonderbrekingen van productie en belasting in andere schakel en transformatorstations op 220 kV en hoger.

Artikel 5.4

Artikel 5.4 van dit besluit bevat de regels betreffende de inhoud en zichtperiode van het investeringsplan voor systemen, waaronder het transmissiesysteem op zee.
Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels gesteld worden over bijvoorbeeld het detailniveau waarop over de capaciteitsramingen, de investeringen en de onderbouwing daarvan gerapporteerd moet worden en over de samenhang tussen het investeringsplan en het kwaliteitsborgingssysteem. Voorts zij verwezen naar paragraaf 3.4 van deze toelichting.

Artikel 5.5

Artikel 5.5 van dit besluit bevat de regels betreffende de procedure van de totstandkoming van het vastgesteld investeringsplan.

De systeembeheerder consulteert het ontwerp investeringsplan op geschikte wijze bijvoorbeeld door deze integraal op zijn website te plaatsen. Op deze wijze kan door bijvoorbeeld belanghebbenden worden getoetst of de inschatting van de systeembeheerder redelijk is gezien de verwachte ontwikkelingen van productie, levering en verbruik. De systeembeheerder maakt de afweging van verschillende belangen die leiden tot de investeringsvoorstellen.
Een openbare consultatie zorgt voor transparantie over de toekomstige investeringen en geeft belanghebbenden de kans te reageren binnen de procedure, waarbij de noodzaak van de concrete investeringen wordt vastgesteld. Bij het openbaar maken van het investeringsplan, conform artikel 5.22, vierde lid, van de wet, worden vertrouwelijke gegevens niet openbaar gemaakt. Zo zijn bijvoorbeeld investeringsbedragen per investering openbaar. Vertrouwelijk zijn de kostenramingen per onderdeel die ten grondslag liggen aan de investeringsbedragen, wanneer het openbaar maken van deze informatie de systeembeheerder nadeel kan opleveren in aanbestedingstrajecten. Ook capaciteiten van individuele klanten zijn vertrouwelijk. Als een systeembeheerder aan kan tonen dat openbaarmaking van een project schade op zou leveren voor een bepaald bedrijf, dan hoeft de naam van dat project niet openbaar worden gemaakt.
Na de consultatie vult de systeembeheerder zijn ontwerp investeringsplan aan met een omschrijving en een onderbouwing van de wijze waarop de zienswijzen zijn verwerkt. Daarnaast worden de zienswijzen als bijlage bij het (ontwerp) investeringsplan gevoegd. De verwerking van zienswijzen kan meer helderheid geven over de wijze waarop de afwegingen en keuzes in het investeringsplan zijn gemaakt.

De aangepaste systematiek die leidt tot het vaststellen van de noodzaak van de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen (zoals bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, onderdeel c) en sluit aan bij de competenties en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen. Het is de verantwoordelijkheid van de systeembeheerder om relevante ontwikkelingen en bijbehorende risico's voor het systeem tijdig te signaleren en daarbij passende maatregelen te nemen. Hierbij weegt de systeembeheerder de verschillende belangen af (zoals betrouwbaarheid, betaalbaarheid, veiligheid etc.) en licht deze toe. De ACM toetst de investeringsplannen allereerst aan de wettelijke vormvereisten. Is het plan tijdig ingediend, bevat het plan de juiste elementen? Daarnaast toetst de ACM of het plan in redelijkheid tot stand is gekomen en of de systeembeheerder de noodzaak voldoende heeft onderbouwd.. Hierbij kan de ACM bijvoorbeeld een aanwijzing geven wanneer de kosten van een specifieke investering nadere uitleg behoeven. Voor het transmissiesysteem op zee geldt dat de ACM de noodzaak van de voorgestelde investeringen niet toetst aangezien deze volgt uit het scenario als bedoeld in artikel 5.6 van de wet. Ook betrekt de ACM bij zijn toets het Staatstoezicht op de Mijnen voor het onderdeel veiligheid van het gastransport. Tot slot kan de Ministereen bindende gedragslijn opleggen indien een systeembeheerder in zijn investeringsplan een belangrijke ontwikkeling waarvan significante wijzigingen in het systeem worden verwacht niet (voldoende) heeft meegewogen in zijn planvorming. Deze bevoegdheid is specifieker dan de algemene bevoegdheid in artikel 10.14 van de wet en ziet specifiek op aanpassing van het investeringsplan. De opdracht in artikel 10.14 kan bijvoorbeeld worden gegeven indien de Minister ziet aankomen dat er een tekort aan transportcapaciteit dreigt te ontstaan.

De systeembeheerder maakt het door hem vastgestelde investeringsplan, na opvolging van de eventuele aanwijzingen, integraal openbaar, dat kan hij bijvoorbeeld doen door plaatsing op zijn website. Bij het openbaar maken van het investeringsplan worden vertrouwelijke gegevens niet openbaar gemaakt conform artikel 5.22, vierde lid, van de wet. Met het vaststellen van het investeringsplan is ook de noodzaak van de daarin opgenomen investeringen vastgesteld. Dus voor bijvoorbeeld een investering, die in een later stadium onder de Rijkscoördinatieregeling (RCR) komt

te vallen en is opgenomen in een goedgekeurd investeringsplan, betekent dit dat de noodzaak voor investering is vastgesteld.

Tussentijdse wijzingen ten aanzien van het investeringsplan kunnen nodig zijn omdat bijvoorbeeld tijdens de voorbereidingsfase kan blijken dan een investering toch niet noodzakelijk is. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote aansluiting van een eindaangeslotene of producent die als gevolg van onvoorziene, veranderende economische omstandigheden alsnog moet worden uitgesteld of geannuleerd. De geplande investeringen die hiermee gemoeid zijn kunnen hun noodzaak verliezen of in gewijzigde vorm (later in de tijd / met minder capaciteit) worden gerealiseerd.

Voor significante wijzigingen wordt een wijzigingsvoorstel ingediend. Bij significante wijzigingen kan gedacht worden aan een substantiële toename van de investeringskosten, risico's of de doorlooptijd van projecten. Voor significante wijzigingen geldt eenzelfde procedure (consultatie en toetsing) als voor een geheel nieuw investeringsplan. Deze wijzigingen worden op jaarbasis geclusterd en ingediend. Dit kan gezamenlijk met een nieuw investeringsplan of apart wanneer dit in de periode plaatsvindt tussen twee investeringsplannen in. Kleine wijzigingen kunnen ingediend worden bij het eerstvolgende investeringsplan.

Artikel 5.6

De aansluitplicht voor de systeembeheerder is van wezenlijk belang om daadwerkelijk toegang tot het systeem te krijgen. Op grond van artikel 5.9, eerste lid, van de wet dient de systeembeheerder iedere verzoeker binnen een redelijke termijn aan te sluiten. Wat een redelijke termijn is zal afhangen van de betreffende situatie.

Om partijen hier meer richting in te geven wordt vastgesteld dat de redelijke termijn ten hoogste 18 weken is voor het aanleggen of verzwaren van kleine aansluitingen, aansluitingen voor elektriciteit tot 10 MV en aansluitingen voor de productie van hernieuwbare elektriciteit. Deze termijn gold voorheen op grond van artikel 23 van de Elektriciteitswet 1998.

Grote aansluitingen voor gas en aansluitingen voor elektriciteit vanaf 10 MVA kennen een te grote diversiteit en de termijnen waarbinnen deze kunnen worden gerealiseerd of verzwaard zijn afhankelijk van vele factoren zoals ruimtelijke plan- en besluitvorming. De redelijke termijn voor het realiseren of verzwaren van deze aansluitingen moet daarom telkens per geval, afhankelijk van de omstandigheden worden vastgesteld.

Alleen als sprake is van omstandigheden waarin de systeembeheerder niet in redelijkheid kan worden verweten dat hij de aansluiting niet tijdig heeft gerealiseerd kan die termijn overschreden worden. Deze hardheidsclausule geldt, in tegenstelling tot de bepaling die voorheen was opgenomen in artikel 23 van de Elektriciteitswet 1998, niet enkel voor aansluitingen van productie-installaties voor de opwekking van hernieuwbare elektriciteit, maar ook aansluitingen tot 10 MVA. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan situaties waarin benodigde vergunningen niet tijdig verkregen kunnen worden of de aansluiting door percelen van derden zal lopen en een conflict met deze derden speelt. Voor grote aansluitingen wordt geen uitgangspunt voor de redelijke termijn opgenomen, omdat het realiseren van dergelijke aansluitingen zodanig specifiek kan zijn dat hier geen algemene richtlijn voor gegeven kan worden. Dat neemt niet weg dat ook bij die aansluitingen de systeembeheerder de aansluiting zo snel als redelijkerwijs mogelijk realiseert.

Artikel 5.7

De artikelen 5.7 tot en met 5.15 van dit besluit strekken tot uitwerking van regels inzake congestiemanagement. Bepaald wordt op welke wijze de systeembeheerder voor elektriciteit congestiemanagement toe moet passen in het geval de capaciteit van (een deel van) het systeem ontoereikend is om alle gevraagde transporten uit te voeren. Opgemerkt wordt dat deze artikelen

alleen van toepassing zijn indien congestie zich louter voordoet op de interne systemen. Bij congestie op een interconnector of congestie op interne systemen die samenhangen met congestie op een interconnector zijn congestiebeheersprocedures van toepassing.

Vooropgesteld staat dat de systeembeheerder op grond van artikel 5.4 van de wet al de wettelijke plicht heeft om transportschaarste binnen alle redelijkheid te voorkomen of op te lossen door de infrastructuur aan te passen op de transportbehoefte. Congestiemanagement is daarom alleen van toepassing in tijdelijke situaties van transportschaarste die de systeembeheerder niet heeft weten te voorkomen en de systeembeheerder nog niet heeft voorzien in extra transportcapaciteit.
Als op basis van technische uitgangspunten het beeld is dat zich toch congestie voor zou kunnen doen dan stelt de systeembeheerder een congestiegebied vast. Dit is een geografische weergave van het systeem(deel) waarop ontoereikende transportcapaciteit beschikbaar is, met de daarop aangeslotenen. Het doel bij het vastleggen van het congestiegebied is om de omvang daarvan zo veel mogelijk te beperken tot het systeem(deel) waar zich de fysieke knelpunten voordoen, mits er voldoende aangeslotenen op datzelfde systeem(deel) zijn die fysiek kunnen bijdragen aan het daadwerkelijk optreden van transportschaarste.

Artikel 5.8

Indien een systeembeheerder een congestiegebied vaststelt, heeft dat consequenties voor de degenen die in dat gebied zijn aangesloten op het systeem. In artikel 5.8 wordt bepaald dat de systeembeheerder deze aangeslotenen tijdig zekerheid dient te geven over de betekenis van het instellen van een congestiegebied en de te volgen procedures die hieraan verbonden zijn. De informatie dient tijdig kenbaar te worden gemaakt aan de aangeslotenen binnen het congestiegebied. Het staat de systeembeheerder vrij te kiezen op welke wijze deze informatie wordt verstrekt, zolang deze maar toegankelijk is. Op deze manier kunnen ook de aangeslotenen buiten het congestiegebied er bij hun bedrijfsvoering rekening mee houden dat er op enig moment congestiemanagement kan worden toegepast en zij worden gevraagd een opgave te doen voor ter beschikking stellen van vermogen voor het opregelen.
Voor een optimale benutting van het systeem binnen een congestiegebied is het essentieel dat de systeembeheerder kan beschikken over een goed inzicht in de te verwachten elektriciteitstransporten en de daadwerkelijk optredende systeembelasting. Alleen dan kan het moment van daadwerkelijk optreden van transportbeperkingen op adequate wijze worden voorzien. Ten aanzien van de informatievoorziening die nodig is om eventuele transportbeperkingen te kunnen vaststellen zijn accurate transportprognoses van cruciaal belang.

Artikel 5.9

Ingeval van congestiemanagement wordt aangesloten bij de regels inzake programmaverantwoordelijkheid: de aangeslotene met een grote aansluiting draagt zorgt ervoor dat de dag voorafgaand aan de dag van uitvoering transportprognoses worden ingediend bij de systeembeheerder. Artikel 5.9 is alleen van toepassing op diegenen die in een congestiegebied op een systeem zijn aangesloten. Op aangeslotenen buiten een congestiegebied blijven de normale regels inzake programmaverantwoordelijkheid van toepassing.
Het is aan de systeembeheerder om op basis van de ingediende transportprognoses vast te stellen of alle gevraagde transporten in elke tijdeenheid uitgevoerd kunnen worden gezien de totaal beschikbare transportcapaciteit op die momenten. Indien de systeembeheerder vaststelt dat congestie op zal treden, kan hij aangeslotenen de gelegenheid geven de ingediende transportprognose bij te stellen. Deze bijgestelde transportprognose wordt dichter op het moment van de verwachte congestie ingediend. Partijen zullen hun transportprognose bijstellen aan de hand van de laatste kennis en dat deze prognoses dus meer aansluiten bij de uiteindelijke behoefte aan transportcapaciteit. Aangeslotenen moeten een juiste prikkel krijgen om zo adequaat mogelijke prognoses in te dienen. Het is van belang dat er voor congestiegebieden extra eisen gesteld kunnen worden en dat afwijkingen van eenmaal ingediende transportprognoses niet meer zonder extra voorwaarden kunnen worden toegestaan. Overigens ligt het voor de hand dat de

systeembeheerder wel ruimte biedt voor afwijkingen van de transportprognose door aangeslotenen als die de congestie verminderen.

Artikelen 5.10 tot en met 5.14

Indien de beschikbare transportcapaciteit in het congestiegebied ontoereikend is past de systeembeheerder congestiemanagement toe. De systematiek die hierbij gehanteerd moet worden is het zogenaamde 'system redispatch'. Dat houdt in dat binnen het congestiegebied wordt op- of afgeregeld, afhankelijk van het type congestie en dat buiten het congestiegebied de tegengestelde maatregel wordt genomen. Daarbij is de systeembeheerder de centrale partij voor de uitvoering en toepassing van congestiemanagement. Dat geschiedt op basis van biedingen van marktpartijen voor het af- en opregelen. Het regime van 'system redispatch' heeft belangrijke voordelen: het is economisch efficiënt (waarborgt goedkoopste productie) en heeft relatief lage transactiekosten en lage administratieve lasten. Het sluit aan bij bestaande mechanismen en verantwoordelijkheden van partijen en is daarmee het meest eenvoudig te implementeren. Het is een systeem dat in meerdere lidstaten van de Europese Unie wordt toegepast en waarvan de effecten bekend zijn. Van belang is voorts nog om op te merken dat de regels inzake congestiemanagement zich uitsluitend richten op taken en verplichtingen van de systeembeheerder en van de producent. De reikwijdte van het onderhavige artikelen zijn voor wat betreft het op- en afregelen dan ook beperkt tot de producent. Dat laat onverlet de rol die ook verbruikers kunnen spelen in het kader van congestiemanagement door minder te verbruiken buiten het congestiegebied in plaats van het opregelen door een producent. Verbruikers buiten het congestiegebied kunnen dus op vrijwillige basis deelnemen aan het systeem van congestiemanagement. Verbruikers binnen het congestiegebied kunnen niet meedoen, omdat die alleen bij zouden kunnen dragen door meer elektriciteit te gaan verbruiken en dat staat op gespannen voet met het belang van energiebesparing.

Wanneer zich congestie voordoet, dan dient de systeembeheerder voorrang te geven aan het transport van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen die binnen een congestiegebied is opgewekt. Rechtvaardiging voor dit 'voorrang voor duurzaam' principe wordt gevonden in richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG (hierna: richtlijn 2009/28). Deze richtlijn staat zowel voorrang op de toegang tot het systeem als voorrang bij distributie en transmissie voor. Uitgangspunt is te komen tot zo min mogelijk belemmeringen voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen. In Nederland is de aansluiting op het systeem voor zowel alle productie-installaties al gegarandeerd. Voorrang aan elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen wordt daarom gegeven bij distributie en transmissie in geval transportcapaciteit tekort schiet, bij congestie. Congestiemanagement wordt dan getrapt ingezet, waarbij elektriciteit uit conventionele productie-installaties als eerste wordt gereduceerd, gevolgd door deels uit hernieuwbare bronnen en uit biomassa geproduceerde elektriciteit, daarna hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en als laatste zon-PV en windenergie. Op deze wijze wordt verzekerd dat, voor zover dit technisch verantwoord is, alle aangeboden elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en hoogrenderende warmtekrachtkoppeling wordt getransporteerd. De volgorde van het toepassen van congestiemanagement is opgenomen in artikel 5.10.

De systeembeheerder kan producenten waarop congestiemanagement van toepassing is daarom op grond van artikel 5.11 verplichten dagelijks voor de dag daarop biedingen te doen waarbij per productie-installatie in het congestiegebied wordt aangegeven tegen welke prijs zij bereid zijn minder elektriciteit in te voeden op het systeem. Voorafgaand aan deze verplichte fase kan de systeembeheerder de producenten en verbruikers in het gebied verzoeken een bieding voor het afregelen van vermogen respectievelijk meer elektriciteit aan het systeem te onttrekken, in te dienen. Door verbruikers toe te staan bij te dragen aan congestiemanagement is de markt waaruit een systeembeheerder put groter, waarmee de efficiëntie wordt verhoogd. Verbruikers zullen in beginsel niet geprikkeld worden meer te verbruiker, maar slechts om hun verbruik in de tijd te

verschuiven. Meer verbruiken zal een verbruiker alleen doen als de financiële tegemoetkoming uit congestiemanagement groter is dan de kosten van een hoger verbruik. Dat zal de komende jaren in ieder geval niet aan de orde zijn, omdat producenten een financiële prikkel hebben scherper in te bieden dan dat. Overigens worden verbruikers alleen verzocht om een bieding en zijn zij niet verplicht om mee te doen.
De systeembeheerder heeft deze mogelijkheid, maar hoeft deze vrijwillige fase niet toe te passen. Indien bijvoorbeeld vanwege de omvang van het congestiegebied niet is te verwachten dat via een vrijwillige fase voldoende biedingen voor het afregelen van vermogen zullen worden ingediend, is het niet nuttig om eerst een vrijwillige fase te organiseren.
Inbieden van vermogen dient te geschieden per productie-installatie in het congestiegebied. Een systeem waarbij op basis van productieportfolio wordt ingeboden, is niet transparant en het uiteindelijke effect van de biedingen op de systeemcapaciteit kan door de systeembeheerder niet worden vastgesteld. Het is van belang dat op basis van productie-installatie kan worden herleid vanaf welke locaties de vraag om transportcapaciteit wordt verminderd dan wel vergroot. De systeembeheerder dient op basis van de biedingen vast te kunnen stellen of er technisch voldoende vermogen beschikbaar wordt gesteld om het congestieprobleem effectief op te kunnen lossen.

De betreffende bieding heeft betrekking op het gehele productievolume dat ter beschikking kan worden gesteld.
De getrapte inzet van congestiemanagement, waarbij elektriciteit uit conventionele productie-installaties als eerste wordt gereduceerd, betekent ook dat alleen de producenten waarop congestiemanagement van toepassing is, verplicht deelnemen aan de biedingen om productievermogen te beperken. Deelname aan deze biedingen door categorieën producenten waarop congestiemanagement (nog) niet van toepassing is kan op vrijwillige basis. De producent kan zelf aangeven of alleen mee wordt gedaan indien de betreffende categorie aan bod komt of vrijwillig in alle gevallen.

Artikel 5.13 bevat een bepaling met betrekking tot het opregelvermogen buiten het congestiegebied en de wijze waarop de systeembeheerder de beschikking krijgt over dit vermogen. Opregelvermogen kan ook bestaan uit verminderd verbruik buiten het congestiegebied. De transmissiesysteembeheerder is de systeembeheerder die zorgt voor alle handelingen die nodig zijn in het kader van opregelen van vermogen.
Na een melding aan aangeslotenen buiten het congestiegebied door de systeembeheerder kunnen producenten en eindafnemers die zijn gevestigd buiten het congestiegebied biedingen doen voor extra vermogen dat zij voor de volgende dag bereid zijn ter beschikking te stellen aan de systeembeheerder. Deze biedingen kunnen in principe worden gedaan door iedere willekeurige producent buiten het congestiegebied. Door iedere partij in de gelegenheid te stellen te participeren wordt de liquiditeit en efficiëntie van de markt bevorderd en dient te worden bewerkstelligd dat extra vermogen tegen zo laag mogelijke kosten door de systeembeheerder kan worden verkregen.
Artikel 5.13 laat ruimte voor een tweetrapsraket die aansluit bij de intentie van de wet om alle geïnteresseerde partijen in staat te stellen mee te bieden. Opregelvermogen wordt dan in eerste instantie op vrijwillige basis ter beschikking gesteld. Voorkomen moet echter worden dat er om strategische overwegingen geen of te weinig biedingen zijn waardoor de kosten van het opregelen onnodig hoog worden. Een verplichting voor bepaalde partijen buiten het congestiegebied (eventueel boven een bepaalde grens) om te bieden kan dan in tweede instantie een optie zijn als de systeembeheerder vaststelt dat er te weinig vermogen wordt ingeboden om de congestie op te lossen. Dit dient zeker in die fase dan ook de volledig geplande productie van de eenheid te betreffen.

Artikel 5.15

Artikel 5.15 bepaalt dat de systeembeheerder transparantie moet betrachten over de wijze waarop hij congestiemanagement uitvoert. Dit houdt in dat de systeembeheerder op een geschikte wijze

openbaarheid verschaft over het instellen van een congestiegebied, de maatregelen die hij over de wijze waarop de congestie structureel wordt opgelost en de getroffen maatregelen om congestie zoveel mogelijk te beperken.

Artikel 5.16

De delegatiegrondslag van artikel 5.10, vijfde lid, van de wet biedt de ruimte om nadere invulling te geven aan de transporttaak van de systeembeheerders. In dit artikel is bepaald dat het inkopen van netverliezen een taak van de systeembeheerder is. Bij netverliezen gaat het om elektriciteit die of gas dat op een systeem is ingevoed, maar niet door een eindafnemers wordt onttrokken. Daar kan bijvoorbeeld sprake van zijn ingeval van illegale onttrekking, transformatorverliezen of gaslekken. Onder netverliezen wordt niet verstaan elektriciteit die of gas dat wordt onttrokken door een eindafnemer maar niet betaald. Dat is immers geen netverlies, maar een discussie over betaling die de verantwoordelijkheid is van de leverancier.

In het tweede lid van dit artikel is een aantal transportgerelateerde taken omschreven, die onderdeel uitmaken van de algemene transporttaak van een transmissiesysteembeheerder voor gas. De taak, genoemd in onderdeel a betreft de mogelijkheid om gecontracteerde capaciteit op een invoed- of afleverpunt naar een ander op dezelfde locatie gelegen punt over te boeken. Op enkele grenspunten is het systeem van een transmissiesysteembeheerder voor gas verbonden met twee of meer andere systemen. Op de locatie 'Oude Statenzijl' gaat gas bijvoorbeeld vanuit Nederland naar verschillende Duitse systemen. Er bestaan op dit punt dus meerdere afleverpunten van een transmissiesysteembeheerder voor gas. Deze dienst wordt nu aangeboden in de markt onder de noemer *diversion*.

In onderdeel b is een transmissiesysteembeheerder voor gas onder zijn transporttaak gehouden de secundaire markt voor capaciteit of voor het gebruiksrecht van capaciteit (nu bekend onder de namen *transfer of capacity rights* en *transfer of usage rights*) te faciliteren. Programmaverantwoordelijken die capaciteit gekocht hebben maar niet gebruiken kunnen deze capaciteit verkopen aan een andere programmaverantwoordelijke óf het gebruiksrecht verpachten aan een andere programmaverantwoordelijke. Een transmissiesysteembeheerder voor gas moet echter te allen tijde weten (i) wie de eigenaar van de capaciteit is om het tarief in rekening te kunnen brengen en (ii) wie het gebruiksrecht van de capaciteit heeft om te bepalen wie er mogen nomineren. Daartoe moet een transmissiesysteembeheerder voor gas van elke overdracht van capaciteit of het gebruiksrecht op de hoogte gebracht worden.

In onderdeel c is opgenomen dat een beheerder van een transmissiesysteem voor gas het mogelijk moet maken dat gas tussen invoeding op zijn systeem en onttrekking eruit overgedragen wordt tussen twee programmaverantwoordelijken. GTS biedt een dergelijke faciliteit voor de overdracht van zeggenschap aan onder de naam *Title Transfer Facility*, TTF. Zo'n faciliteit maakt het mogelijk dat transport van en handel in gas ontkoppeld worden wat een positief effect heeft op de werking van de gasmarkt. Al het gas op het transmissiesysteem is immers in principe verhandelbaar en een partij die het gas koopt, kan zelf bepalen of zij het doorverkoopt of waar zij het naar toe laat transporteren. Het aanbieden van deze faciliteit stemt overeen met de bepalingen in artikel 7.6 van de wet waarin een systeemgebruiker op dient te geven aan een beheerder van een transmissiesysteem voor gas aan wie en hoeveel gas hij overdraagt op een virtueel punt tussen het invoed- en afleverpunt.

In onderdeel d is neergelegd dat onderdeel van de transporttaak is het aanbieden van capaciteit op invoed- of afleverpunten en het uitvoeren van het transport. Het transport van gas over het transmissiesysteem voor gas vindt immers plaats op basis van boekingen van capaciteit op bepaalde invoed- en afleverpunten door programmaverantwoordelijken. Niet alle boekingen van capaciteit op invoed- en afleverpunten zijn echter hetzelfde. Er bestaan een aantal varianten op van het "reguliere" boeken van capaciteit op invoed- en afleverpunten, die een afwijkend type

transport representeren. Deze vormen van het transport zijn uitgewerkt in de codes. Hier gelden vaak andere tarieven voor.

Op basis van Artikel 9.1, vierde lid, onder a, van de wet, kunnen bij codes nadere transportvarianten worden onderscheiden die verband houden met de transporttaak. Belangrijk is dat nieuwe transportvarianten vastgelegd worden in technische codes voordat zij aangeboden worden en dat de vormgeving en tarifering van transportvarianten in lijn is met randvoorwaarden als non-discriminatie, transparantie en kostenreflectiviteit is. De toezichthouder controleert hier op. Bij het vaststellen van de codes kan de toezichthouder bepalen of de in het voorstel opgenomen transportvarianten bijdragen aan de in Artikel 9.7, eerste lid, van de wet, genoemde belangen. Indien ACM bijvoorbeeld vaststelt dat de transportvariant een discriminatoir karakter en/of een verstorend effect op een doelmatige gasvoorziening heeft, kan zij deze codes niet vaststellen en wijzigingsopdrachten geven.

Artikel 5.17

De systeembeheerders zijn op basis van de wet verplicht een doeltreffend kwaliteitsborgingssysteem te hanteren. Dit kwaliteitsborgingssysteem ziet erop toe dat een aantal relevante processen, plannen en procedures van de systeembeheerder aan elkaar gekoppeld is. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een risicoanalyse, het investeringsplan en een bedrijfsmiddelenregister. Door deze elementen met elkaar te verbinden heeft de systeembeheerder beter inzicht in de kwaliteit van zijn transportdienst en kan hij daarop adequate maatregelen treffen. Als kwaliteitsaspecten worden betrouwbaarheid en veiligheid genoemd, hieronder valt bijvoorbeeld ook de productkwaliteit, het beheersen van de veiligheid van de mens en het milieu. De werking van het kwaliteitsborgingsysteem kan zowel worden getoetst op de eisen aan het kwaliteitsborgingsysteem zelf als op bijvoorbeeld de adequate invulling van de genoemde processen.

In dit artikel worden regels gesteld aan de plannen, procedures en processen voor de borging van de kwaliteit van de transportdienst van de systeembeheerder. In een doelmatig kwaliteitsborgingsysteem zijn procedures en werkvoorschriften voor een veilige en doelmatige bedrijfsvoering van de systeembeheerder vastgelegd. Met een dergelijk kwaliteitsborgingssysteem kan de systeembeheerder kwaliteitsrisico's, zoals betrouwbaarheid of veiligheid van de transportdienst, systematisch, gestructureerd en aantoonbaar registreren, monitoren en bijsturen met als doel de continue verbetering van de kwaliteit.

Het is aan het management van de systeembeheerder om zorg te dragen dat in de praktijk gebruik wordt gemaakt van het inzicht dat het kwaliteitsborgingssysteem biedt.
Het kwaliteitsborgingssysteem dient alle bedrijfsprocessen te omvatten en met behulp van een plan-do-act cyclus, de zogenaamde "Deming circle", wordt continu bepaald of de kwaliteitsprestatie gehaald wordt. Wanneer de kwaliteit onvoldoende is gewaarborgd geeft het kwaliteitsborgingssysteem inzicht in de maatregelen die genomen moeten worden om de kwaliteitsprestaties op orde te brengen. Daarnaast kunnen de ACM en het Staatstoezicht op de Mijnen door de aanwezigheid van het kwaliteitsborgingssysteem toezicht houden op de processen en de bedrijfsvoering van de systeembeheerders met betrekking tot veiligheid.

Er is een aantal internationaal erkende normen met betrekking tot kwaliteitsmanagement, zoals de actuele versies van ISO 9001:2000, ISO 14001, OHSAS 18001 en ISO 55000. Gezien het feit dat ISO 55000 ontwikkeld is voor het beheren van bedrijfsmiddelen sluit deze norm sterk aan bij de bedrijfsvoering van de systeembeheerder. De beheerders van elektriciteits- en gassystemen hebben daarom een Nederlandse interpretatie van deze norm gemaakt, de NTA 8120 en in overeenstemming gebracht met de norm ISO 55000. Deze norm is toegesneden op de bedrijfsprocessen van de systeembeheerder en formuleert de algemene specificaties voor het zo goed mogelijk beheren van de (externe) veiligheid, kwaliteit en capaciteit van het elektriciteits- en gassysteembeheer. Met een kwaliteitsborgingssysteem op basis van deze norm kunnen, gedurende

alle fasen van de levenscyclus van gassystemen, afwijkingen, storingen en incidenten worden voorkomen of de gevolgen daarvan worden beheerst. Dit kan bijdragen aan de inrichting van een doeltreffende kwaliteitsborgingssysteem.

Het nagestreefde en gerealiseerde kwaliteitsniveau betreffende het transport van elektriciteit of gas wordt uitgedrukt door middel van prestatie-indicatoren voor kwaliteit die op een gelijke wijze worden berekend door de verschillende systeembeheerders. De systeembeheerder moet deze indicatoren in zijn registratie opnemen. Een prestatie-indicator voor kwaliteit is een parameter voor de geleverde kwaliteit over een vastgestelde periode. Het gaat om bijvoorbeeld de betrouwbaarheid of veiligheid van het systeem. Deze indicatoren worden ook gebruikt om de kwaliteit van de verschillende systeembeheerders met elkaar te vergelijken. De door de systeembeheerder te verstrekken geregistreerde gegevens zijn medebepalend voor de kwaliteitsterm q (artikel 6.11 van de wet) en daarmee de maximaal toegestane tarieven die een systeembeheerder in rekening mag brengen.

Artikel 5.18

De keuze om de op afstand uitleesbare meter in Nederland te introduceren is gebaseerd op twee pijlers: ten eerste de wens om de consument beter in staat te stellen keuzes te maken op energiegebied door hem meer inzicht in zijn verbruik te bieden; ten tweede op het derde Europese energiepakket, waarin wordt bepaald dat in 2020 minimaal 80% van de huishoudens dient te beschikken over een op afstand uitleesbare meter indien de ingebruikname van op afstand uitleesbare meters in een maatschappelijke kosten-/ batenanalyse positief wordt beoordeeld (Bijlage I, punt 2, van richtlijn 2009/72). In Nederland is de ingebruikname van de op afstand uitleesbare meters in 2010 door KEMA positief beoordeeld (Intelligente meters in Nederland. Herziene financiële analyse en adviezen voor beleid, KEMA, september 2010).
Het uitgangspunt is om in de grootschalige uitrol alle huishoudens een op afstand uitleesbare meter aangeboden te hebben, zodat alle consumenten de mogelijkheid hebben meer inzicht te krijgen in hun eigen verbruik en zij maximaal in staat worden gesteld de voordelen van de op afstand uitleesbare meter te benutten. In dit artikel is daarom vastgelegd dat de systeembeheerders eind 2020 aan alle aangeslotenen met een kleine aansluiting een op afstand uitleesbare meter ter beschikking hebben moeten gesteld. Aangeslotenen die beschikken over een onbemeten aansluiting worden hiervan uitgezonderd. De inhoud van artikel 5.18 was voorheen geregeld in artikel 2 van het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen. In het artikel is echter niet opgenomen wanneer een aangeslotene over een onbemeten aansluiting beschikt. Dat volgt reeds uit de voorwaarden, bedoeld in artikel 9.1 van de wet.

Artikel 5.19

In dit artikel zijn de eisen opgenomen die gelden voor zowel op afstand uitleesbare elektriciteits- als gasmeters voor aangeslotenen met een kleine aansluiting. De inhoud was voorheen geregeld in de artikelen 4 en 5 van het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen. Waar de eisen voor een meetinrichting voor elektriciteit en voor een meetinrichting voor gas overeen komen, is ervoor gekozen deze eisen in één artikel voor een meetinrichting voor elektriciteit of gas samen te brengen.

In het eerste lid is opgenomen dat de op afstand uitleesbare meetinrichtingen geschikt moeten zijn om de status van de op afstand uitleesbare meetinrichting te registreren en weer te geven en het registreren van (pogingen tot) fraude, misbruik of inbreuk op de meetinrichting en het op afstand uitwisselen van informatie hierover met de systeembeheerder. Bij de status van de meetinrichting kan behalve de registratie en weergave van storingen en foutmeldingen bijvoorbeeld gedacht worden aan registratie en weergave van de actuele schakelstand (aan/uit) en de actuele doorlaatwaarde. Deze informatie moet uitgewisseld kunnen worden met een applicatie die op de meetinrichting voor elektriciteit kan worden aangesloten.

Het tweede lid biedt de aangeslotene de mogelijkheid te controleren of de systeembeheerder niet vaker of meer meetgegevens uitleest dan toegestaan is. Om deze controle te kunnen uitoefenen wordt van elke gegevensuitwisseling het tijdstip opgeslagen en een aanduiding waaruit blijkt of bij die gegevensuitwisseling meterstanden zijn uitgewisseld met de systeembeheerder, en zo ja hoeveel meterstanden daarbij zijn uitgelezen. Dit logboek wordt een jaar lang in de meetinrichting bewaard. De loggegevens zijn lokaal uit te lezen door de aangeslotene of door een door de aangeslotene in te schakelen expert. De bepaling sluit niet uit dat de aangeslotene voor het uitlezen van de loggegevens een expert en/of bepaalde software nodig heeft die niet op de meetinrichting draait of op andere wijze is meegeleverd door de systeembeheerder of leverancier. De gegevens worden op grond van de specifieke eisen aan meetinrichtingen voor elektriciteit of gas volgens een open internationale standaard geregistreerd. Het is aan de markt om in de diensten en/of software benodigd voor het uitlezen van het logboek te voorzien.
Bij een uitwisseling van gegevens waarbij meterstanden zijn uitgelezen, moet uit het logbericht blijken hoeveel meterstanden zijn uitgewisseld. Hierdoor moet duidelijk worden of daarbij bijvoorbeeld één actuele stand per telwerk is doorgegeven, of alle kwartierwaarden van die dag. Er is bewust gekozen voor het verplichten tot het opslaan van het berichttype (uitwisseling van meterstanden of bericht zonder meterstanden) in plaats van de uitgewisselde meterstanden zelf. Met behulp van specialistische kennis kan deze informatie lokaal worden uitgelezen. De gegevensuitwisseling waarbij de levering van elektriciteit wordt beperkt of onderbroken wordt niet herkenbaar opgeslagen in het lokaal uitleesbare logboek. Er wordt in een dergelijk geval in het logboek alleen melding gemaakt van een gegevensuitwisseling waarbij geen meterstanden zijn uitgewisseld: een melding die bijvoorbeeld ook betrekking kan hebben op een software-update of een gegevensuitwisseling waarbij de kwaliteit van de levering wordt uitgelezen. Uit het lokaal uitleesbare logboek zal dus ook niet door een volgende bewoner kunnen worden afgeleid of bij de vorige bewoner ooit de elektriciteitslevering is onderbroken of afgesloten.
Meetinrichtingen voor elektriciteit en gas die zijn geplaatst voor 1 januari 2015 zijn uitgerust met schakelfunctionaliteit. In verband met het nadien vervallen van de schakelfunctionaliteit als verplichte eis aan de meetinrichtingen is de verplichting voor systeembeheerders om aangeslotenen, indien de meetinrichting beschikt over een schakelfunctionaliteit, te informeren of deze functionaliteit is ingeschakeld of uitgeschakeld opgenomen (derde lid). Indien een meetinrichting beschikt over een functionaliteit waarbij deze informatie op het leesvenster weergegeven kan worden, vindt deze communicatie plaats via het leesvenster.

Ingevolge het vierde lid dient de meetinrichting beveiligd te worden tegen fraude met, misbruik van of inbreuk op de meetinrichting, rekening houdend met de internationale stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging. Hierbij wordt rekening gehouden met de risico's die de mogelijkheid tot het op afstand onderbreken, beperken en hervatten van de levering van elektriciteit of gas met zich mee brengen. Enerzijds is het van belang voor de leverancier dat de meetinrichting niet gemanipuleerd wordt, waardoor de meetinrichting een te laag verbruik doorgeeft. Anderzijds is het van belang voor de aangeslotene dat er niet op afstand wordt ingebroken op de meetinrichting, waardoor deze een te hoog verbruik doorgeeft, of op afstand de levering van elektriciteit onrechtmatig kan worden beperkt of onderbroken.

Bij ministeriële regeling kunnen op basis van het vijfde lid nadere beveiligingseisen met betrekking tot de meetinrichtingen worden gesteld. Hierbij kan specifiek worden voorgeschreven dat de gegevens moeten worden versleuteld. Ook zonder dergelijke specifieke versleutelingsvoorschriften in de ministeriële regeling kan uit het vierde lid, of uit artikel 13 van de wet bescherming persoonsgegevens, al voortvloeien dat de gegevens zullen moeten worden versleuteld om aan de in deze artikelen verwoorde beveiligingsverplichtingen te voldoen. Ook kunnen, in aanvulling op en onverminderd de werking van artikel 13 van de Wet bescherming persoonsgegevens, andere concrete beveiligingsmaatregelen ter bescherming van persoonsgegevens worden voorgeschreven.

Artikel 5.20

Het eerste lid bevat een opsomming van de functionaliteiten die een op afstand uitleesbare meetinrichting voor elektriciteit voor aangeslotenen met een kleine aansluiting standaard ten minste dient te hebben. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 4 van het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen, voor zover de vereiste functionaliteiten niet overeen komen met de functionaliteiten voor een meetinrichting voor gas. Die functionaliteiten zijn opgenomen in artikel 5.19 van dit besluit.

Waar wordt gesproken over het «weergeven» van bepaalde informatie moet de desbetreffende informatie worden weergegeven op een voor de aangeslotene zichtbaar gedeelte van de meetinrichting voor elektriciteit (zoals een leesvenster of een telwerk), zodat deze informatie zonder extra handelingen of apparatuur voor de aangeslotene beschikbaar is.

Onderdeel a
Onderdeel a bepaalt dat op een meetinrichting applicaties aangesloten moeten kunnen worden (technische interoperabiliteit), zoals andere meters, prepaid-betaalsystemen en systemen voor energiemanagement. Voor toepassingen voor consumenten, zoals de mogelijkheid voor een koppeling met een thuiscomputer, een display ergens op een zichtbare plaats in huis die verbruiksdata kan weergeven, en applicaties die het energieverbruik monitoren en regelen dient de informatie uit de meetinrichting laagdrempelig, online en realtime beschikbaar en bruikbaar te zijn voor consumenten op basis van een internationale open standaard. Bedoeld is zeker te stellen dat de meetinrichting een of meer toegangspoorten biedt waar applicaties op kunnen worden aangesloten. Het aantal applicaties is in principe ongelimiteerd. Alle informatie die op grond van het eerste lid dient te kunnen worden weergegeven, dient ook via deze toegangspoort lokaal te kunnen worden uitgelezen met applicaties zoals een losse display of een computer. Tussen de meetinrichting en de applicaties moet informatie kunnen worden uitgewisseld en deze informatie moet leesbaar en bruikbaar zijn voor degene die gerechtigd is die informatie te verwerken (communicatieve en gebruiksmatige interoperabiliteit). Gedoeld wordt hier met name op de aangeslotene zelf of op een door de aangeslotene ingeschakelde aanbieder van energiebesparingsdiensten. Wanneer in de rest van het artikel wordt verwezen naar een applicatie, wordt een applicatie bedoeld zoals hier omschreven.

Onderdeel b
De functionaliteit in onderdeel b betreft het registreren, weergeven en uitwisselen van het actuele vermogen. Met actueel vermogen wordt gedoeld op het totale aantal Watt dat op een bepaald moment in een huishouden wordt verbruikt. Hiermee wordt informatie verkregen over het totale energieverbruik op een gegeven moment (opvallende piekmomenten in het verbruik van energie worden zo bijvoorbeeld zichtbaar). Indien dit door de betreffende aangeslotene wordt gewenst, moet hij daarnaast een applicatie kunnen aansluiten (zoals een in-home display of een computer) waarop ook het actuele vermogen weergegeven kan worden, alsmede informatie over de tijd waarin sprake was van daadwerkelijk verbruik. Op deze manier kan de aangeslotene eventuele pieken in het verbruik herkennen en zijn energieverbruik aan de hand van deze informatie beter managen.

Onderdeel c
De functionaliteit in onderdeel c betreft het registreren (in kWh) en weergeven van de actuele meterstanden. Een meetinrichting moet de actuele meterstanden kunnen weergeven (op het leesvenster of op voor de aangeslotene zichtbare telwerken op de meetinrichting) en registreren zowel 1) voor de van het systeem afgenomen en verbruikte elektriciteit als 2) voor de op het systeem ingevoede elektriciteit.
Beide meterstanden moeten voor de verschillende tariefperioden kunnen worden geregistreerd en weergegeven. Op de reeds in omloop zijnde digitale meetinrichtingen worden een actuele meterstand voor het dagtarief weergegeven, en een actuele meterstand voor het nachttarief. Onderdeel c vereist dat bij op afstand uitleesbare meetinrichtingen aan deze telwerken voor afgenomen elektriciteit ook telwerken voor op het systeem ingevoede elektriciteit worden toegevoegd. Dit zal doorgaans betekenen dat een meetinrichting is uitgerust met vier telwerken die

de actuele meterstand weergeven en registreren: een voor de afgenomen elektriciteit tegen dagtarief, een voor de afgenomen elektriciteit tegen nachttarief, een voor de op het systeem ingevoede elektriciteit tegen dagtarief en een voor de op het systeem ingevoede elektriciteit tegen nachttarief. Indien in de toekomst meer dan de nu gebruikelijke twee tariefperioden worden gehanteerd door de leverancier, kunnen telwerken worden toegevoegd, maar kan ook worden gekozen voor de weergave van actuele meterstanden op één telwerk voor afgenomen elektriciteit en één telwerk voor ingevoede elektriciteit, waarbij duidelijk wordt weergegeven op de display welke tariefperiode op dat moment geldt. Via de applicatie als bedoeld in het vierde lid kunnen de actuele meterstand en de geldende tariefperiode aan elkaar worden gekoppeld om inzicht te krijgen in de kosten van het verbruik en de opbrengsten van de op het systeem ingevoede elektriciteit.
De aanwezigheid van telwerken voor op het systeem ingevoede elektriciteit is van belang voor aangeslotenen met een kleine aansluiting die beschikken over installaties voor decentrale opwekking, zoals zonnepanelen en micro-wkk. Indien dit door de betreffende aangeslotene wordt gewenst, moet hij daarnaast een applicatie kunnen aansluiten waarmee ook de actuele meterstanden uitgelezen kunnen worden.

Onderdeel d
De functionaliteit opgenomen in onderdeel d houdt in dat de meetinrichting op afstand meterstanden moet kunnen uitwisselen met de systeembeheerder en dat de systeembeheerder deze informatie moet kunnen lezen en gebruiken (communicatieve en gebruiksmatige interoperabiliteit). Dit impliceert de aanwezigheid van een communicatiemedium als component van de meetinrichting. Deze functionaliteit is het meest wezenlijke onderdeel van de op afstand uitleesbare meetinrichting in vergelijking met de traditionele meter. Het communicatieonderdeel stelt de systeembeheerder in staat de door de meetinrichting gegenereerde data op te vragen en ter beschikking te stellen aan derden die daartoe gerechtigd zijn en om deze zelf te kunnen gebruiken voor de uitvoering van zijn wettelijke taken. Op grond van het tweede lid moet op het leesvenster van de meetinrichting duidelijk worden weergegeven of de functionaliteit van het op afstand uitlezen is ingeschakeld of uitgeschakeld.
De meetinrichting dient om de vijftien minuten de gegevens, bedoeld in onderdeel c, te kunnen registeren. De kwartierwaarden van de meterstanden dient de meetinrichting minstens dagelijks op afstand uit te kunnen wisselen met de systeembeheerder. De keuze voor kwartierwaarden als intervalstand heeft betrekking op de mate van detail die nodig kan zijn voor energiemanagement door de aangeslotene. Deze intervalstanden bieden de mogelijkheid gedetailleerde verbruikspatronen zichtbaar te maken.

Onderdeel e
Onderdeel e waarborgt dat de meetinrichting aan een applicatie kan doorgeven welke tariefperiode geldt en wat het daarbij behorende leveringstarief is.

Onderdeel f
Onderdeel f vereist dat op afstand wijzigingen moeten kunnen worden aangebracht in de besturings- en toepassingsprogramma’s van de meetinrichting. Gedacht kan worden aan het op afstand implementeren van nieuwe beveiligingstoepassingen. Uiteraard dienen die aanpassingen te blijven binnen de grenzen van de geldende regelgeving, waaronder de metrologieregelgeving.

Dezelfde eis is ook opgenomen in artikel 5.21, onderdeel c. Er is voor gekozen dit onderdeel niet in artikel 5.19 op te nemen, die ziet op op afstand uitleesbare meetinrichtingen voor zowel elektriciteit als gas, omdat de eis van artikel 5.12, onderdeel c, later in werking zal treden dan de eis in artikel 5.20, onderdeel f.

Onderdeel g
Dit onderdeel betreft de eis dat een meetinrichting de kwaliteit van de levering van energie moet kunnen registreren en deze gegevens moet kunnen uitwisselen met een applicatie. Dit betreft spanningsuitval, faseonderbrekingen, fasespanningspieken en -dalen. Gedoeld wordt dus op

storingen die direct samenhangen met de fysieke eigenschappen van de infrastructuur van de systeembeheerder en niet op onderbrekingen van de levering geïnitieerd door de leverancier.

Onderdeel h
Deze functionaliteit houdt in dat de meetinrichting geschikt moet zijn om op afstand gegevens met de systeembeheerder uit te wisselen betreffende de kwaliteit van de levering van elektriciteit en betreffende de status van de meetinrichting.

Op grond van het tweede lid moet de meetinrichting de mogelijkheid bieden om duidelijk op het leesvenster weer te geven of de functionaliteit, genoemd in het eerste lid, onderdeel d, is ingeschakeld of uitgeschakeld.
De verplichting om deze functionaliteit uit te kunnen schakelen vloeit voort uit artikel 5.18, eerste lid, van de wet. In dit artikel staat de mogelijkheid beschreven dat de systeembeheerder het op afstand uitlezen van de meetgegevens in zijn eigen systemen blokkeert op verzoek van de aangeslotene.

Om buiten elke twijfel te stellen dat andere energiemeters dan de meetinrichtingen voor elektriciteit kunnen worden aangesloten op de op afstand uitleesbare meetinrichting is hiervoor in het derde lid een ten opzichte van het vierde lid specifieke regeling opgenomen. Het gaat hierbij in ieder geval om meetinrichtingen voor gas, water en warmte/koude, en ook om de brutoproductiemeter die is aangesloten op installaties voor het decentraal opwekken van energie. Ingevolge het derde lid moet de meetinrichting de informatie van die andere meetapplicaties kunnen ontvangen, registreren, weergeven en doorsturen. In feite bepaalt het derde lid dat de meetinrichting voor elektriciteit met de informatie afkomstig van andere meters hetzelfde kan doen als met zijn eigen informatie. Uit een oogpunt van economische efficiëntie en het maximaal ondersteunen van de aangeslotene bij toepassingen die bijdragen aan energiebesparing en duurzaamheid is dit gewenst. Omdat de meetinrichting reeds beschikt over een communicatiemodem, is het wenselijk dat deze zo effectief mogelijk wordt benut, en dat ook andere meters van dit communicatiekanaal gebruik kunnen maken. Gegeven het feit dat ook de meetinrichting voor gas op afstand uitleesbaar moet zijn, is het mogelijk en voorstelbaar dat de meetinrichtingenfabrikant producten realiseert, waarbij de meetinrichting voor gas gebruik maakt van het communicatieonderdeel van de meetinrichting voor elektriciteit waarop deze is aangesloten. Dit is aan de markt. Omdat nagenoeg ieder huishouden ook over een watermeter beschikt, moet de meetinrichting voor elektriciteit door fabrikanten zo worden gebouwd dat deze de watermeter softwarematig ondersteunt, ook qua overdracht van data.

De verwachte levensduur van het communicatieonderdeel is korter dan die van de overige delen van de meter vanwege voortdurende innovatie op het gebied van beveiligings- en communicatietechnieken. Het is daarom nodig dat dit onderdeel kan worden vervangen en van nieuwe software kan worden voorzien, zonder dat daarvoor de hele meetinrichting moet worden vervangen. De meetinrichting dient flexibel te zijn opgebouwd. Dat wil zeggen dat de meetinrichting ten minste bestaat uit een elektriciteitsmeter en een los te vervangen communicatieonderdeel.

Het vijfde lid regelt dat voor de inrichting van de meetinrichting ten aanzien van de registratie van de informatie over gegevensuitwisselingen en de communicatie tussen de elektriciteitsmeter en het communicatieonderdeel, tussen de meetinrichting en de applicaties, en tussen een meetinrichting voor elektriciteit en een andere meetinrichting wordt aangesloten bij internationale open standaarden voor zowel het berichtenverkeer als de fysieke aansluitingen. Het gaat dan om het communicatieprotocol (de taal waarmee informatie wordt uitgewisseld) dat gekozen wordt voor de meetinrichting en om het soort poorten waarmee de meetinrichting voorzien wordt voor het aansluiten van applicaties. Te denken valt bijvoorbeeld aan een standaard van de Europese commissie voor standaardisatie (CEN), het Europees comité voor elektrotechnische standaardisatie (CENELEC), de International Electrotechnical Commission (IEC) of de International Standards Organisation (ISO). Deze eis geeft derhalve een nadere invulling aan de functionele eis dat het

communicatieonderdeel moet kunnen worden vervangen of aangepast, dat op de meetinrichting applicaties moeten kunnen worden aangesloten en dat de meetinrichting informatie kan uitwisselen. De eis is nodig om de mogelijkheid van communicatie in en met de meetinrichting en de technische, communicatieve en gebruiksmatige interoperabiliteit van de meetinrichting zo optimaal mogelijk te waarborgen.
Bij de vraag wat onder een open standaard wordt verstaan, wordt aangesloten bij de definitie in het Europees interoperabiliteitskader. Eisen aan een open standaard zijn:

- de standaard is goedgekeurd en wordt gehandhaafd door een non-profit organisatie, en de lopende ontwikkeling gebeurt op basis van een open besluitvormingsprocedure die toegankelijk is voor alle belanghebbende partijen (consensus of meerderheidsbeschikking enz.);
- de standaard is gepubliceerd en over het specificatiedocument van de standaard kan vrijelijk worden beschikt of het is te verkrijgen tegen een nominale bijdrage. Het moet voor eenieder mogelijk zijn om het specificatiedocument te kopiëren, beschikbaar te stellen en te gebruiken om niet of tegen een nominale prijs;
- het intellectuele eigendom – met betrekking tot mogelijk aanwezige octrooien – van (delen) van de standaard is onherroepelijk ter beschikking gesteld en op een afdrachtvrije basis;
- er zijn geen beperkingen omtrent het hergebruik van de standaard.

Artikel 5.21

Dit artikel bevat de functionaliteiten waarover de op afstand uitleesbare meetinrichting voor gas voor aangeslotenen met een kleine aansluiting dient te beschikken. De in dit artikel opgenomen functionaliteiten waren voorheen opgenomen in artikel 5 van het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen, voor zover deze functionaliteiten niet overeen komen met de functionaliteiten voor een meetinrichting voor elektriciteit. Deze functionaliteiten zijn in artikel 5.19 van dit besluit opgenomen.

Ingevolge het eerste lid, onderdeel b, dient een op afstand uitleesbare meetinrichting voor gas te beschikken over de functionaliteit om ten minste elk uur de actuele meterstanden te registreren en deze meterstand ten minste dagelijks op afstand uit te wisselen met de systeembeheerder. Een grotere mate van detail, zoals bij elektriciteit, is bij gas weinig zinvol. Gas heeft immers slechts enkele toepassingen (water, koken en verwarming) waar het bij elektriciteit om een veelheid aan toepassingen gaat.

Onderdeel e van het eerste lid betreft de voor de meetinrichting voor gas vereiste specifieke functionaliteit van de temperatuurcorrectie. Dit houdt in dat de meetinrichting de temperatuur van het gas ter plaatse moet kunnen meten en de meting direct moet kunnen verwerken in het geregistreerde gasvolume.

Artikel 5.22

Dit artikel bepaalt dat een ander dan een systeembeheerder die op verzoek van een aangeslotene een meetinrichting installeert, een meetinrichting dient te installeren die volledig aansluit bij het achterliggende communicatiesysteem van de systeembeheerder. Het mag niet zo zijn dat een systeembeheerder vanwege een door een derde geïnstalleerde meetinrichting zijn communicatiesysteem moet aanpassen, dan wel door anderen geïnstalleerde meetinrichtingen moet aanpassen of vervangen. Een derde zal (ook) aan deze eis moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een overnamevergoeding van de systeembeheerder. Het artikel bepaalt voorts ten aanzien van de installatie dat een meetinrichting op een veilige wijze geïnstalleerd moet worden. Het derde lid bevat een grondslag om bij ministeriële regeling regels te kunnen stellen over de installatie en verzegeling van meetinrichtingen en de administratie in verband met het vervangen, installeren of verwijderen van meetinrichtingen. Deze onderwerpen zijn of worden reeds in de Meetcodes geregeld. De inhoud van het artikel was voorheen geregeld in artikel 8 van het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen.

Artikel 5.23

De inhoud van artikel 5.23 van dit besluit was voorheen geregeld in artikel 9 van het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen, uitgezonderd het bepaalde over een meetinrichting voor warmte. De bepaling van wederzijdse erkenning in het eerste lid zorgt ervoor dat ook meetinrichtingen die in een andere lidstaat zijn gemaakt en op de markt zijn gebracht die weliswaar niet precies aan de eisen voldoen, maar die wel aan soortgelijke eisen van een andere lidstaat voldoen, gelijk worden gesteld met meetinrichtingen die wél precies aan de eisen voldoen. De gelijkstelling houdt in dat in de gevallen waarin een op afstand uitleesbare meetinrichting door de systeembeheerder beschikbaar moet worden gesteld, de systeembeheerder daarbij ook gebruik mag maken van in het buitenland vervaardigde op afstand uitleesbare meetinrichtingen. Voorwaarde is wel dat de soortgelijke eisen van de andere lidstaat ten minste een gelijkwaardig beschermingsniveau bieden op het gebied van beveiliging tegen fraude met, misbruik van of inbreuk op de meetinrichting, en in wezen dezelfde functionaliteiten voorschrijven, waaronder in ieder geval de functionaliteit om op afstand de actuele meterstanden uit te lezen.
Ook indien een op afstand uitleesbare meter meetinrichting door een ander dan een systeembeheerder wordt geplaatst, kan een gelijkgestelde meetinrichting worden gebruikt. Degene die de meetinrichting installeert moet er zorg voor dragen dat de meetinrichting aansluit bij het communicatiesysteem dat door de desbetreffende systeembeheerder wordt gehanteerd, zodat de systeembeheerder geen aanpassingen hoeft te verrichten om met de meetinrichting informatie uit te kunnen wisselen.

Voor de duidelijkheid wordt erop gewezen dat de bepaling van wederzijdse erkenning andere bepalingen dan de eisen aan op afstand uitleesbare meetinrichtingen onverlet laat. De Wet bescherming persoonsgegevens, waaronder de eisen die in artikel 13 aan de beveiliging van persoonsgegevens worden gesteld, geldt onverkort ten aanzien van de gelijkgestelde meetinrichtingen.

Ingevolge het tweede lid kunnen de aan op afstand uitleesbare meetinrichtingen gestelde eisen geen betrekking hebben op de elektriciteits- of gasmeter in de meetinrichting, omdat deze eisen betrekking hebben op (de inrichting van) de meetinrichting zelf. Dit hangt samen met het feit dat de eisen waaraan de elektriciteits- en gasmeters moeten voldoen uitputtend zijn gereguleerd in de Metrologiewet.

Artikel 5.24

Dit artikel bepaalt dat een systeembeheerder wijzigingen in de besturings- en toepassingsprogramma’s dient aan te brengen indien de leverancier daarom verzoekt en dit verzoek breed wordt gedragen door de betrokken marktpartijen. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 26ac van de Elektriciteitswet 1998 en 13c van de Gaswet, en is onder het tweede lid van artikel 5.15 van de wet doorgedelegeerd naar het niveau van besluit. De wijzigingen betreffen bijvoorbeeld het instellen van tarieven of het aanpassen van bepaalde software die de leverancier in staat stelt specifieke diensten aan de eindgebruiker te leveren. Het beleggen van deze verantwoordelijkheid bij de systeembeheerder is bedoeld om te borgen dat wijzigingen er niet toe leiden dat de meetinrichting niet langer voldoet aan de eisen die worden gesteld aan meetinrichtingen of dat op een andere manier afbreuk wordt gedaan aan de integriteit van de meetinrichting. Dat laatste betekent dat de systeembeheerder verantwoordelijk is voor het feit dat er geen wijzigingen worden aangebracht die er toe leiden dat de interoperabiliteit van de meetinrichting met gekoppelde systemen of apparaten niet is gewaarborgd, of dat door toedoen van de systeembeheerder de betreffende diensten van de leverancier of derde partij niet meer functioneren.

Artikel 5.25

Dit artikel werkt een deel van de taak van een transmissiesysteembeheerder voor gas in artikel 5.21 van de wet uit om voorzieningen te treffen in verband met de leveringszekerheid. Dit deel betreft de voorziening van gas op zeer koude dagen. Een transmissiesysteembeheerder voor gas moet het gas leveren voor het gasverbruik van aangeslotenen met een kleine aansluiting dat zij op basis van de bekende gebruiksprofielen meer afnemen dan zij afnemen bij een temperatuur van -9 graden Celsius, gemaximeerd op het meerverbruik bij -17 graden Celsius. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 2 van het Besluit leveringszekerheid Gaswet.

Artikel 5.26

In dit artikel worden eisen gesteld aan het financieel beheer van een systeembeheerder om hiermee te verzekeren dat een systeembeheerder niet te grote financiële risico's loopt en zodoende altijd zijn wettelijke taken kan uitvoeren. De eisen zijn beleidsneutraal overgenomen uit het oude artikel 2 van het Besluit financieel beheer netbeheerder.
Een systeembeheerder kan op twee manieren voldoen aan de eisen uit dit artikel: indien hij voldoet aan de financiële criteria opgenomen in het eerste lid van dit artikel, of indien hij beschikt over een verklaring van een erkend kredietbeoordelingsbureau.
Er zijn een viertal financiële criteria aan, waaraan de systeembeheerder moet voldoen. Het eerste criterium, opgenomen in het eerste lid, onderdeel a, strekt ertoe dat het resultaat van de systeembeheerder voordat er belasting en rentelasten moeten worden betaald, ruim voldoende moet zijn om er de rente van te betalen. Het resultaat van een bedrijf voordat er belasting en rentelasten moeten worden betaald staat algemeen bekend als Earnings before Interest and Tax (EBIT). Het gaat hier om continue bedrijfsactiviteiten en derhalve niet over in de toekomst af te stoten bedrijfsactiviteiten. Ook buitengewone posten worden buiten beschouwing gelaten, waarbij de kwalificatie buitengewoon afhankelijk is van de vigerende verslaggevingrichtlijnen. Ook wordt door ondernemingen vaak de term EBITDA gebruikt. Dit is EBIT zonder Depreciation en Amortization. (Dus zonder afschrijving en amortisatie). Dit is een wezenlijk andere term dan EBIT en mag dus niet in deze ratio gebruikt worden. De term EBIT is derhalve het uit de winst- en verliesrekening afgeleide bedrijfsresultaat voor de toerekening van interestlasten en belastingen. Alle overige posten dienen in het bedrijfsresultaat opgenomen te zijn. De bruto rentelasten betreffen de rentelasten in de winst- en verliesrekening, exclusief rentebaten, koersverschillen en overige financiële baten en lasten zoals beleggingsresultaten.
Het tweede criterium, opgenomen in het eerste lid, onderdeel b, houdt in dat een systeembeheerder met zijn kasstroom minimaal 2,5 keer de jaarlijkse rentelasten moet kunnen betalen als buffer voor een rentestijging of voor het inzakken van het resultaat. De nettowinst uit gewone bedrijfsuitoefening en daarbij opgeteld alle kosten die geen uitgaven zijn, zoals afschrijvingen, latente belastingen (belastingen die in de toekomst moeten worden betaald) en overige kostenposten waarvoor geen kasgeld noodzakelijk is, en de bruto rentelasten worden bij deze ratio gedeeld door de bruto rentelasten.
Het derde criterium, opgenomen in het eerste lid, onderdeel c, ziet op de vraag of er voldoende kasstroom is ten opzichte van de uitstaande schulden. Met de uitstaande schuld wordt hier bedoeld het totaal van de, al dan niet rentedragende, schulden. Omdat een systeembeheerder een stabiele kasstroom heeft en veel investeringen in vast actief, die een lange afschrijvingsperiode kennen, wordt een aflosperiode van minimaal 9 jaar als grens gezien. In tegenstelling tot de tweede ratio worden alleen de bruto rentelasten hier niet meegenomen.
Het vierde criterium, ten slotte, kijkt naar de verhouding tussen vreemd vermogen en het totaal vermogen, dat wil zeggen hoe de totale schulden zich verhouden tot de totale waarde van het bedrijf. Er dient voldoende buffer te zijn om incidentele verliezen op te vangen. Met totale schuld wordt bedoeld de schulden aan verschaffers van vreemd vermogen zoals die blijken uit de balans van de systeembeheerder. Het onderscheid tussen vreemd en eigen vermogen is in het algemeen duidelijk, hoewel er verschillende vreemd vermogensproducten zijn die karaktereigenschappen van eigen vermogen hebben, zoals converteerbare obligatieleningen. De accountant van de systeembeheerder toetst echter de karakteristieken van dit soort producten als onderdeel van zijn jaarlijkse accountantscontrole en waarborgt hierdoor de juiste categorisering van deze producten. De totale kapitalisatie is de optelling van eigen en vreemd vermogen, in totaliteit derhalve al het

vermogen. Dit is inclusief de kortlopende schulden, al dan niet rentedragend, en de voorzieningen. Wat betreft het dividend geldt dat het voorgestelde dividend nog in mindering dient te worden gebracht op het eigen vermogen van de systeembeheerder.
Het tweede lid schrijft voor dat verplichtingen die door andere groepsmaatschappijen zijn aangegaan – en die invloed hebben op de financiële verplichtingen van de systeembeheerder – tot uitdrukking komen in de ratio's van de systeembeheerder.
Het derde lid vormt het alternatief voor het voldoen aan de financiële criteria van het eerste lid in de vorm van de verklaring van de onafhankelijke deskundige. Indien door een erkend kredietbeoordelingsbureau aan de systeembeheerder de kredietkwaliteitstrap 'investeringswaardig' is toegekend, dan heeft hij daarmee voldaan aan de financiële eisen die aan de systeembeheerder worden gesteld.

Artikel 5.27

In aanvulling op de continue eisen aan de kredietwaardigheid is het van belang om op het moment dat een systeembeheerder wordt afgesplitst van een groep waartoe ook een productie- of leveringsbedrijf behoort, te zorgen voor een uitgangspositie waarin de kredietwaardigheid in orde is, zodat voldoende investeringsruimte gegarandeerd is voor een aanzienlijke toekomstige investeringsagenda in onderhoud, vernieuwing en uitbreiding. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 3a van het Besluit financieel beheer netbeheerder.

Uit artikel 5.26, eerste lid, onderdeel d, volgt dat de omvang van het eigen vermogen bij een systeembeheerder ten minste 30 procent dient te beslaan van het totale vermogen. Een minimumpercentage van 40 procent eigen vermogen ten opzichte van de minimumeis aan de kredietwaardigheid van 30 procent, betekent dat de systeembeheerder na splitsing een extra investeringsreserve van 10 procent van het totaal vermogen dient aan te houden. Het beschikbare eigen vermogen, in combinatie met de mogelijkheid om vreemd vermogen aan te trekken als gevolg van een goede kredietwaardigheid, stelt bedrijven in staat om investeringen te financieren. Dit percentage van 40 procent kan na de splitsing naar beneden worden bijgesteld, indien die verlaging volledig wordt veroorzaakt door de financiering van na de splitsing noodzakelijk zijnde investeringen in het door de systeembeheerder te beheren netwerk. Deze verlaging kan echter niet zover gaan dat het eigen vermogen onder de grens van 30 procent uitkomt of niet langer voldaan wordt aan de door een erkend kredietbeoordelingsbureau toegekende kredietkwaliteitstrap 'investeringswaardig'.

Artikel 5.28

Als onderdeel van het kwaliteitsborgingssysteem stelt de systeembeheerder het nagestreefde kwaliteitsniveau vast, door middel van de na te streven waarden voor de kwaliteitsindicatoren. Kwaliteitsindicatoren als de jaarlijkse uitvalduur, de gemiddelde onderbrekingsduur en onderbrekingsfrequentie. Dit artikel verplicht de systeembeheerders tot het registreren van de gerealiseerde kwaliteit.
Voor de systeembeheerders geldt er een reguleringssysteem waarin goede kwaliteit, in casu betrouwbaarheid van de transportdienst financieel wordt beloond en minder goede kwaliteit leidt tot korting op de toegestane tarieven van een systeembeheerder. Om deze "maatstafconcurrentie" effectief te kunnen toepassen moeten tijdig betrouwbare gegevens beschikbaar zijn over de betrouwbaarheid die elke systeembeheerder jaarlijks heeft gerealiseerd. Om deze reden worden er regels gesteld aan de storingsregistratie en de rapportage hierover.
Voor het goed functioneren van het hierboven genoemde systeem van maatstafconcurrentie is het van belang dat de ACM tijdig beschikt over betrouwbare gegevens van de kwaliteitsindicatoren genoemd in dit artikel. Deze gegevens zijn in het systeem van maatstafconcurrentie immers medebepalend voor de hoogte van de maximaal toegestane tarieven.
De inhoud van dit artikel is overgenomen uit artikel 19e, tweede en derde lid van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 35e, tweede en derde lid, van de Gaswet. Deze inhoud is gedelegeerd naar het niveau van besluit op grond van artikel 5.26 van de wet. Ten opzichte van de

huidige artikelen is toegevoegd dat ook meldingen ten aanzien van afwijkingen van de kwaliteit van het transport geregistreerd moeten worden. Een verstoring van de kwaliteit van het transport kan voor aangeslotenen immers hetzelfde effect hebben als een onderbreking.

Artikelen 5.29 tot en met 5.31

In de wet is een regeling opgenomen voor het vergoeden van schade van windparkexploitanten ingeval van te late oplevering of niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee. Verschillende aspecten van dit besluit behoeven uitwerking om de maatschappelijk meest efficiënte werking te bewerkstelligen en een duidelijke leidraad te geven voor toepassing van de regeling.

Vertrekpunt van de schadevergoedingsregeling is het moment waarop een recht op schadevergoeding ontstaat. Bij te late oplevering van het transmissiesysteem op zee is dat het moment waarop de datum van het door de Minister vastgestelde scenario wordt overschreden, mits het windpark op dat moment gereed is of had kunnen zijn. Hierbij wordt alleen gekeken naar het voor de ontsluiting van het windpark noodzakelijke deel van het transmissiesysteem op zee, zijnde alle componenten tussen het windpark en het transformatorstation op land. Het gaat dus enerzijds niet alleen om de aansluiting of het betreffende platform, maar ook om de verbinding naar land. Anderzijds is hiermee duidelijk dat het al dan niet te laat opleveren van andere delen van het transmissiesysteem op zee, bijvoorbeeld een ander platform, niet in ogenschouw worden genomen.
Tevens wordt bepaald dat bij het voor de ontsluiting van het windpark noodzakelijke deel van het transmissiesysteem op zee alleen wordt gedoeld op het systeem met het minimale vermogen zoals opgenomen in het door de Minister vastgestelde scenario. Het is van belang om dit vast te stellen, omdat de windparkexploitanten zal worden toegestaan meer vermogen aan windmolens op te stellen dan dat er transportcapaciteit is (zie Kamerstukken II 2014/15, 33 561, nr. 19). Dit kan voor de windparkexploitant schaalvoordelen en een optimalere benutting van de beschikbare transportcapaciteit opleveren. De windmolens produceren immers lang niet altijd op vol vermogen. Of gebruik gemaakt wordt van deze ruimte is aan de windparkexploitant, waarbij er geen garantie is dat het extra vermogen op momenten van maximale productie getransporteerd kan worden. Het is dan niet de bedoeling dat via een schadevergoeding alsnog een virtuele transportgarantie wordt geboden. Daarom wordt expliciet gerefereerd aan de minimale capaciteit opgenomen in het scenario, waardoor duidelijk is dat binnen de context van de schadevergoeding geen garantie bestaat op transport van elektriciteit boven deze minimale capaciteit. Dit geldt zowel voor te late oplevering als bij niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee.

Vastgelegd wordt dat er vanuit wordt gegaan dat het windpark gereed is of had kunnen zijn indien de funderingen van het windpark gereed zijn en de vertraging in de realisatie van het transmissiesysteem op zee de enige reden is dat het windpark niet gereed is. De toets of de funderingen gereed zijn is hierbij het belangrijkste. Voor het overige is het voldoende als de windparkexploitant aannemelijk kan maken dat het windpark gereed zou zijn geweest als het transmissiesysteem op zee niet vertraagd zou zijn. Concreet betekent dit dat als (een deel van) het windpark zelf ook vertraagd is, geen (volledig) recht op schadevergoeding ontstaat.

Ook bij niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee ontstaat een recht op schadevergoeding, behalve bij een beperkte onderbrekingsduur per jaar die gerelateerd is aan de gemiddelde onderhoudsduur per jaar en die voor rekening van de windparkexploitant komt. Als een windparkexploitant vanaf het eerste moment van niet-beschikbaarheid recht zou hebben op compensatie maakt het voor de windparkexploitant niet meer uit wanneer het onderhoud wordt gepland; de windparkexploitant is of via transport of via het compensatiemechanisme dan altijd verzekerd van inkomsten als zijn windmolens beschikbaar zijn. Door de niet-beschikbaarheid die te verwachten is wegens onderhoud voor rekening van de windparkexploitant te laten zijn wordt de windparkexploitant geprikkeld om zijn onderhoud zo veel mogelijk af te stemmen op het onderhoud van het systeem. De verwachting is dat het onderhoud gemiddeld ongeveer vijf dagen per jaar per kabel vergt. Aangezien de platforms naar verwachting met twee kabels worden

verbonden met het land is de verwachte gemiddelde onderhoudsduur tien dagen per jaar waarin vijftig procent van de transportcapaciteit beschikbaar is. Om die reden wordt bepaald dat pas een recht op schadevergoeding ontstaat indien de omvang van het gemiste transport in een kalenderjaar groter is dan de hoeveelheid elektriciteit die normaliter in vijf dagen kan worden getransporteerd. Het is van belang dat de beheerder van het transmissiesysteem op zee zich inspant om het verlies aan opbrengsten van het windpark zoveel mogelijk te beperken, in ieder geval door zo veel mogelijk rekening te houden met windrijke en –arme periodes.

Welke kosten in aanmerking komen voor vergoeding is afhankelijk van de situatie.
Bij te late oplevering van het transmissiesysteem op zee betreft dat uitgestelde inkomsten en de gevolgschade. Gevolgschade betreft alle financiële gevolgen die een causaal verband hebben met de te late oplevering of niet-beschikbaarheid van het transmissiesysteem op zee. Daartoe behoren in ieder geval kosten die zijn gemaakt door de windparkexploitant om schade te beperken en eventuele extra kosten voor (het inhuren van) materieel, personeel en opslag. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een schip dat opnieuw ingehuurd moet worden om op een later moment de windmolens alsnog te installeren. Het is aan de windparkexploitant om aannemelijk te maken dat het maken van de betreffende kosten noodzakelijk is waren ter beperking van de schade. Financieringslasten worden niet als gevolgschade gezien. Die lasten worden gedekt door de uitgestelde inkomsten te vergoeden.
De uitgestelde inkomsten worden berekend door de gemiste inkomsten te bepalen, er vanuit te gaan dat de subsidie-inkomsten aan het eind van de periode waarin SDE+ ontvangen wordt alsnog worden genoten, zijnde 16 jaar later, en dat de elektriciteitsverkoop aan het einde van de levensduur van het windpark nog wordt gerealiseerd, zijnde 20 jaar later. Bepaald wordt wat de windparkexploitant dan netto contact misloopt aan inkomsten. Hierbij wordt uitgegaan van een discontovoet van 7% per jaar. Over een periode van 16 jaar betekent dit de facto dat wat de windparkexploitant netto contact misloopt gelijk is aan de gemiste subsidie-inkomsten minus de gemiste subsidie-inkomsten gedeeld door 2,95. Over een periode van 20 jaar gaat het om de gemiste elektriciteitsverkopen minus de gemiste elektriciteitsverkopen gedeeld door 3,87.

Bij niet-beschikbaarheid komen gemiste inkomsten uit elektriciteitsverkoop, schade door uitgestelde SDE+ inkomsten en gevolgschade voor vergoeding in aanmerking. De SDE+ kent voldoende flexibiliteit om het mislopen van SDE+ inkomsten bij niet-beschikbaarheid te voorkomen. Het is echter wel aannemelijk dat niet-beschikbaarheid ertoe leidt dat de SDE+ inkomsten worden uitgesteld. Vanwege de flexibiliteit in de SDE+ is het op voorhand niet mogelijk exact aan te geven hoelang de SDE+ inkomsten worden uitgesteld, maar kan wel een gemiddelde worden berekend. Dit gemiddelde uitstel is 5 jaar, aangezien de niet-beschikbaarheid van TenneT gemiddeld halverwege de subsidieperiode van 15 jaar zal plaatsvinden en er vanwege de flexibiliteit in de SDE+ maar gedeeltelijk, ongeveer 2/3 van de gevallen, sprake zal zijn van uitgestelde inkomsten. De uitgestelde SDE+ inkomsten worden daarom berekend door er vanuit te gaan dat de SDE+ inkomsten na 5 jaar alsnog worden genoten. Bepaald wordt wat de windparkexploitant dan netto contact misloopt aan inkomsten. Hierbij wordt uitgegaan van een discontovoet van 7% per jaar. Over een periode van 5 jaar betekent dit de facto dat wat de windparkexploitant netto contact misloopt gelijk is aan de gemiste SDE+ inkomsten minus de gemiste SDE+ inkomsten gedeeld door 1,4.
De schadevergoeding wordt berekend door de hoeveelheid elektriciteit in kilowattuur die niet getransporteerd kan worden te vermenigvuldigen met de elektriciteitsprijs die op grond van het Besluit stimulering duurzame energieproductie wordt vastgesteld en daar de schade door uitgestelde SDE+ inkomsten en gevolgschade bij op te tellen. Zowel bij de elektriciteitsverkoop als bij de uitgestelde SDE+ inkomsten wordt buiten beschouwing gelaten een hoeveelheid elektriciteit ter grootte van een hoeveelheid die in vijf dagen kan worden getransporteerd (zie toelichting hierboven). Niet-beschikbare transportcapaciteit leidt alleen tot vergoeding voor zover met het windpark de elektriciteit geproduceerd had kunnen worden zonder de niet-beschikbaarheid. Ook bij niet-beschikbaarheid worden financieringslasten niet als gevolgschade gezien.

Zowel bij te late oplevering van het transmissiesysteem op zee als bij niet-beschikbaarheid is een belangrijk onderdeel van het bepalen van de hoogte van eventuele schadevergoeding het bepalen hoeveel elektriciteit het windpark had kunnen produceren. Dit wordt bepaald op basis van de windsnelheid en gegevens over hoe veel het windpark kan produceren bij welke windsnelheid. Bij ministeriële regeling zal een rekenmodel worden uitgewerkt, zodat hierover geen discussie kan ontstaan.
Daarnaast is bij te late oplevering van het transmissiesysteem op zee als ook bij niet-beschikbaarheid de wettelijke rente van toepassing vanaf het moment dat de schade ontstaat.

Om de betrouwbaarheid van vaststellingen van de hoogte van het recht op schadevergoeding te borgen wordt bepaald dat de berekening en de gegevens waarop de berekening is gebaseerd wordt gecontroleerd door een onafhankelijk accountant. Dit is ook van belang voor de transmissiesysteembeheerder op zee die zich zal moeten vergewissen van de correctheid van eventuele claims alvorens tot betaling over te kunnen gaan.

Artikel 5.32

Dit artikel betreft de implementatie van artikel 3 van richtlijn 2009/72 en van richtlijn 2009/73 en geldt alleen voor aangeslotenen met een kleine aansluiting. In het artikel wordt bepaald dat er voorzien moet worden in een snelle en doeltreffende afhandeling van klachten. De inhoud van dit artikel was voorheen gedeeltelijk geregeld in de artikelen 19d en 35d van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk de Gaswet, waarvan de inhoud deels is gedelegeerd naar het niveau van besluit op grond van artikel 5.30 van de wet.

Artikel 5.33

In paragraaf 5.9 van het besluit wordt de mogelijkheid om ontheffing te verlenen van het bij of krachtens de wet bepaalde in het kader van een experiment. De regels zijn inhoudelijk gelijk aan het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking. Gelet op het feit dat genoemd besluit recentelijk tot stand is gekomen en daarom nog geen ervaring opgedaan is met de toepassing, is ervoor gekozen geen inhoudelijke aanpassingen te doen ten aanzien van de ontheffingverlening voor experimenten. Wel zijn de artikelen op enkele punten gestroomlijnd en vereenvoudigd.

Dit artikel geeft de Minister een grondslag voor het verlenen van een ontheffing voor het uitvoeren een project dat bij wege van experiment afwijkt van de wet. Er kan ontheffing worden verleend voor projecten tot maximaal 10.000 aangeslotenen en projectnetten. Het uitgangspunt is dat ontheffing kan worden verleend van de bepaling dat wettelijke taken van de systeembeheerders alleen door systeembeheerders kunnen worden verricht. Het tweede lid biedt de grondslag ook van andere artikelen ontheffing te verlenen, voor zover dat noodzakelijk is voor het kunnen uitvoeren van het experiment. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan bepalingen met betrekking tot leveranciers.

Artikel 5.34

Een ontheffing voor een experiment kan alleen worden verleend indien het experiment zal bijdragen aan ontwikkelingen rond decentraal opgewekte hernieuwbare elektriciteit. Anders dan in het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking worden experimenten die alleen zien op warmtekrachtkoppeling niet meer toegestaan. De reden hiervoor is dat het toekomstbeeld is dat er geen gasnetten in woonwijken meer worden aangelegd, waardoor het experimenteren met warmtekrachtkoppeling, die in beginsel gasgestookt is, weinig relevant is. Dit staat er overigens niet aan in de weg dat plannen rond warmtekrachtkoppeling wel onderdeel kunnen zijn van een breder experiment rond decentrale opwekking van hernieuwbare elektriciteit.

Het tweede lid bepaalt dat een ontheffing ook betrekking kan hebben op andere personen dan de coöperatie of vereniging van eigenaren die deelnemen aan het experiment. Dit is van belang omdat bij experimenten veelal een grote groep partijen betrokken is.

Artikel 5.35

Het eerste lid bepaalt dat aan de ontheffing voorschriften kunnen worden verbonden met betrekking tot de belangen die de wet beoogt te beschermen. De verlening van slechts een ontheffing betekent immers niet dat bescherming van deze belangen wordt gegarandeerd. Bij het verlenen van een ontheffing wordt daarom in de daarbij gestelde voorschriften een zodanige bescherming geboden dat in voldoende mate rekening wordt gehouden met de volgens de wet te beschermen belangen.

Artikel 5.36

Het eerste lid van dit artikel regelt dat bij regeling een aanvraagperiode wordt opengesteld. Een aanvraag kan door een ieder worden ingediend. Het besluit om een aanvraagperiode open te stellen zal om die reden met toepassing van artikel 3:42 van de Algemene wet bestuursrecht worden bekendgemaakt. De Minister voorziet in de beschikbaarheid van een aanvraagformulier als bedoeld in artikel 4:4 van de Algemene wet bestuursrecht dat in overeenstemming met artikel 2:15, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht tevens langs elektronische weg beschikbaar gesteld zal worden (tweede lid).

Artikel 5.38

Artikel 5.38 bevat de afwijzingsgronden in verband met de door de wet te beschermen belangen die een rol spelen bij het beoordelen van de aanvragen om ontheffing voor experimenten. Een aanvraag moet voldoen aan alle eisen inzake experimenten (eerste lid, onderdeel a).
Het is niet de bedoeling dat ontheffing wordt verleend voor handelingen die al op andere wijze (door de wet) zijn toegestaan of kunnen worden toegestaan. In het eerste lid, onderdelen b en c, is dit expliciet verwoord.
De onderdelen d en e hebben betrekking op de betrouwbaarheid van de elektriciteitsvoorziening, waaronder de transportzekerheid en leveringszekerheid van elektriciteit, de veiligheid, de bescherming van aangeslotenen met een kleine aansluiting en de bescherming van het milieu. Zo kan de aanvraag worden afgewezen wanneer de Minister een aanwijzing heeft dat de transportzekerheid of de leveringszekerheid in gevaar wordt gebracht of bijvoorbeeld het belang van de veiligheid onvoldoende gewaarborgd is. Hierbij wordt zowel gekeken naar de waarborging van deze belangen voor de deelnemers aan het experiment als naar de eventuele effecten die het experiment kan hebben op de omgeving en met name het systeem waarop het experiment plaatsvindt of is aangesloten.
De verlening van de ontheffing is bedoeld voor experimenten. Als er twijfel bestaat aan de uitvoerbaarheid van een experiment in verband met de in de onderdelen d en e bedoelde belangen kan de ontheffing worden geweigerd. De Minister heeft een ruime beoordelingsvrijheid. Het is derhalve niet nodig dat de Minister aantoont dat er een gevaar bestaat. De aanvraag heeft immers geen betrekking op een aanvraag om een vergunning, waarvoor het uitgangspunt zou gelden dat die in beginsel wordt verstrekt, maar om een ontheffing voor een experiment waarin van de wet wordt afgeweken en andere belangen zwaarder kunnen wegen dan het belang van de aanvrager om een ontheffing te verkrijgen. Wanneer de ontheffing is verleend is dat geen vrijbrief voor de aanvrager. De aanvrager is zelf verantwoordelijk voor een goede uitvoering van het experiment en kan door de toezichthouder op naleving worden aangesproken.
In de onderdelen f en g is bepaald dat alle aangeslotenen die deelnemen in het project lid zijn van de vereniging en aangesloten zijn aan hetzelfde midden- of laagspanningssysteem. Dit betekent dat de vereniging met slechts één distributiesysteembeheerder te maken heeft en de systeembeheerder met slechts één partij in de vorm van een vereniging te maken heeft. Dit maakt het project overzichtelijk en sluit aan bij de gedachte van versterking van de lokale betrokkenheid

bij opwekking van duurzame elektriciteit. De vereniging kan een rechtspersoon in het leven roepen, die duurzame elektriciteit opwekt en in verband daarmee aangesloten wordt op het systeem (tweede gedeelte van de volzin van onderdeel f: "tenzij de aangeslotene een rechtspersoon is waarover de vereniging volledige zeggenschap heeft"). Deze aangeslotene is geen lid van de vereniging. Een vereniging kan hiermee de activiteiten met betrekking tot de productie van elektriciteit gescheiden houden van andere activiteiten, zoals het beheer van onroerende zaken. Dit is met het tweede gedeelte van de volzin van onderdeel f en de zinsnede "met uitzondering van een rechtspersoon waarover de vereniging volledige zeggenschap heeft" in onderdeel i mogelijk gemaakt. Dit staat er niet aan in de weg dat de vereniging diensten laat verrichten door een extern bedrijf, zoals een producent, bij de opwekking van duurzame elektriciteit te betrekken, bijvoorbeeld omdat de nodige kennis en expertise ontbreekt (zie artikel 7, eerste lid, onderdelen x en y). Het gaat er om dat de volledige zeggenschap over de productiemiddelen middellijk of onmiddellijk bij de vereniging blijft.
Onderdeel h maakt het mogelijk dat systeembeheerders of leveranciers onderdelen van het project uitvoeren. Zij zijn daarbij gebonden aan de bepalingen inzake onafhankelijkheid uit de wet. In onderdeel j is geëxpliciteerd dat dit voor iedere onderneming geldt die binnen de Europese Unie of in een derde land systeembeheerder of producent is. Iedere directe of indirecte vorm van zeggenschap in een vereniging door een systeembeheerder, leverancier of producent op de elektriciteitsmarkt in Nederland of in de Europese Unie is uitgesloten.
Onderdeel k regelt dat de leden van de vereniging op basis van gelijke zeggenschap aan het project deelnemen. Er wordt geen ontheffing verleend aan een vereniging die op enigerlei wijze zeggenschap aan de leden heeft onttrokken. Dit betekent voor een vereniging die een "groot" project heeft met bijvoorbeeld enige duizenden leden dat er een redelijke balans tussen zeggenschap en uitvoerbaarheid gevonden moet worden.
De onderdelen l, m en n hebben betrekking op de uitvoerbaarheid van het project. Bij de uitvoerbaarheid worden vragen gesteld zoals: Is het project redelijkerwijs financierbaar? Is er genoeg expertise? Is de organisatie op orde?
De onderdelen o, v en w hebben betrekking op de overdraagbaarheid van het project, wanneer een lid van een vereniging niet meer aan het experiment wil meedoen of wanneer het experiment wordt beëindigd. Deze onderdelen voorzien in een verplichting om voldoende voorzieningen te treffen voor taken die met systeembeheer en levering te maken hebben. Het gaat om een voorziening om "derdentoegang" te realiseren (onderdeel o), een voorziening, die bijvoorbeeld in kan houden het overnemen van het systeembeheer door een systeembeheerder, indien er een probleem met het systeembeheer ontstaat (onderdeel v), en een voorziening in het geval er problemen ontstaan bij een de levering van elektriciteit. Ook daarbij kan aan overdracht worden gedacht (onderdeel w).
De onderdelen p tot en met r beperken de omvang van het project.
Met onderdeel s is uitgesloten dat als onderdeel van een project andere afwijkingen van het gebruikelijk regionale systeembeheer worden opgenomen. Als een directe lijn, een gesloten distributiesysteem, een projectnet dat geen onderdeel is van dat project of een transmissiesysteem op een project worden aangesloten, waarvoor een aanvraag om ontheffing is ingediend, wordt de ontheffing niet verleend.
De onderdelen t en u hebben betrekking op de inpasbaarheid van het project in technische en administratieve zin.

Artikel 5.39

Voor het verlenen van ontheffingen is gekozen voor een tendersysteem om per jaar in beginsel tien 'grote experimenten' te selecteren, waarvoor een ontheffing wordt verleend.
Voor een tendersysteem is gekozen om de meest vernieuwende projecten door te laten gaan.
Het aantal 'projectnetten' wordt bij het besluit tot openstelling van de tender aan een nader te bepalen maximum gebonden; vooralsnog wordt uitgegaan van tien projecten per jaar. De Minister beoordeelt deze projecten op volgorde van binnenkomst. Door de specifieke voorwaarden aan een projectnet zullen er naar verwachting minder aanvragen ingediend worden en zullen deze projecten

meer eenvormig zijn. Een arbeidsintensieve vergelijking van projecten door de Minister is daarom niet nodig. Bovendien ontlast deze werkwijze ook de administratieve last voor de initiatiefnemers. Jaarlijks wordt een tender uitgeschreven door de Minister. Deze dienst beoordeelt de voorstellen, maar de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij de indiener van de aanvraag om ontheffing. Voorstellen voor 'grote experimenten' die voldoen aan de toelatingseisen worden vervolgens gerangschikt naar de volgende criteria:

a. Toename van het aandeel hernieuwbare elektriciteit in het gebruik van de deelnemers. Gezien het doel van de regeling en de beleidscontext geniet het eerstgenoemde de voorkeur; dit zal in de waardering dan ook de boventoon voeren. Aan de indieners van een experimentvoorstel zal gevraagd worden zelf een referentiesituatie aan te geven; doel van het experiment is immers om aan te tonen of, en in welke mate, de verleende vrijstelling heeft bijgedragen aan het welslagen. De uitvoerders van het experiment kunnen dat zelf het beste meten en aannemelijk maken.
b. Verlaging van de (piek-) belasting van het gebruikte systeem. Dit kan door het synchroniseren van de vraag naar elektriciteit met het aanbod uit de beschikbare (eigen) installatie en door het gebruik van energie-opslagtechnieken. Of deze lokale afstemming van vraag op aanbod ook kosteneffectief is, zullen de resultaten van het experiment moeten uitwijzen.
c. De slaagkans van het voorgestelde experiment. Hierbij wordt gekeken naar de technische, economische en administratieve uitvoerbaarheid, de benodigde kennis en expertise alsmede de organisatievorm en financiering van het experiment gedurende de gehele looptijd. Ook een rol speelt de kans dat deelnemers gedurende de looptijd van het experiment niet langer aan het experiment wensen deel te nemen.
d. Het herhalingspotentieel, dat wil zeggen de mate waarin het aannemelijk is dat projecten voor lokale hernieuwbare energieopwekking en –gebruik in andere dan de experimentele omstandigheden, bij dezelfde soort ontheffingen, een soortgelijk resultaat zullen behalen;
e. De betrokkenheid van de deelnemers. Betrokkenheid van alle deelnemers is essentieel voor het welslagen van het experiment. Aan de indieners zal, naast de vereiste (model-) overeenkomst tussen leden van de vereniging, gevraagd worden hoe zij deze betrokkenheid denken vorm te geven.
f. De diversiteit. Doel van de experimentenregeling is het behalen van een zo groot mogelijk leereffect. Dat kan worden bereikt door een zo groot en divers mogelijk aanbod aan experimenteersituaties. Vandaar dat twee experimenten die vrijwel gelijk zijn in opzet, niet even hoog zullen scoren op dit criterium.

Indien twee projecten gelijk scoren wordt gekeken welke project naar verwachting het meeste zal bijdragen aan de ontwikkeling van decentraal opgewekte hernieuwbare energie (derde lid).

Artikel 5.40

De ontheffing geldt gedurende de gehele looptijd van het experiment. De ontheffingen hebben een geldingsduur van tien jaar (eerste lid). Een verlenging van die termijn is mogelijk op grond van de economische levensduur van de componenten waarin, speciaal voor het experiment, is geïnvesteerd of als voor uitvoering van het experiment geen wettelijke voorzieningen zijn getroffen en beëindiging van het experiment in redelijkheid niet gevergd kan worden.

Artikel 5.41

Dit artikel voorziet in een aantal mogelijkheden om de ontheffing te wijzigen of in te trekken. Dit is het geval wanneer in strijd met de voorschriften van dit besluit of de ontheffing wordt gehandeld of dat de houder van de ontheffing zich niet meer aan de voorschriften zal kunnen houden. Andere redenen zijn dat bij de aanvraag onjuiste gegevens zijn verstrekt waardoor de aanvraag anders is beoordeeld en dat de transportzekerheid of leveringszekerheid in gevaar zijn.
Anders dan in het Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking is niet meer voorzien in een wijzigings- of intrekkingsmogelijkheid ingeval van wijzigende omstandigheden of tussentijds tegenvallende resultaten. De reden hiervoor is dat het uitgangspunt van de

wetgevingsagenda STROOM is om met meer vertrouwen en minder regels zaken te benaderen. Als een ontheffing wordt verleend moet er het vertrouwen zijn dat partijen hier goed mee om gaan. Een mogelijkheid om in te grijpen bij overtreding van de regels is in beginsel voldoende. Bovendien ligt het voor de hand dat als een experiment echt niet werkt dat de houder van de ontheffing zelf naar oplossingen zal zoeken en wellicht zal verzoeken om de ontheffing in te trekken.

Artikel 5.42

Het is van belang dat een experiment wordt uitgevoerd overeenkomstig de aanvraag om ontheffing. Immers, dat is waar het experiment op is beoordeeld en daarvan is de conclusie geweest dat het nuttig was om mee te experimenteren. Het is minder problematisch als het experiment door een andere partij wordt uitgevoerd, maar om wel zicht te houden op de vraag of de partij daarvoor geschikt is, is voor het overdragen van de ontheffing toestemming van de Minister vereist.

Artikel 5.43

De houder van de ontheffing is verplicht zich aan de wet te houden, met uitzondering van de delen waarvoor ontheffing is verkregen.

Artikel 5.44

Een uitgangspunt van richtlijn 2009/72 is dat ACM de methode van berekening van de tarieven of de hoogte van de tarieven vaststelt. Om die reden moet de methode worden toegestuurd aan ACM en kan ACM op verzoek toetsen of tarieven aan die methode voldoen.

Artikel 5.45

De ontheffinghouder is van rechtswege houder van een vergunning voor het leveren van elektriciteit aan aangeslotenen met een kleine aansluiting . De vereniging is de lokale leverancier in het experimentgebied. De ontheffinghouder is niet gehouden om ook buiten het experimentgebied te leveren. Als keerzijde van deze afwijking van de wet vloeit uit de positie van de ontheffinghouder als lokale leverancier voort dat de vereniging alleen aan de deelnemers van het experiment levert.

Artikel 5.46

Een leverancier, anders dan de ontheffinghouder, die op verzoek van een aangeslotene in het experiment elektriciteit levert (derden-toegang) is niet verplicht om alle bedragen als gevolg van wettelijke taken te factureren. De ontheffinghouder is daarvoor verantwoordelijk.

Artikel 5.47

De regels over verslaggeving van experimenten worden uitgewerkt bij ministeriële regeling. Hierbij worden aspecten over het proces vastgelegd, maar ook op welke inhoudelijke vragen ingegaan moet worden. Doel is dat de verslaggeving bruikbaar is bij de afweging of het experiment moet leiden tot aanpassing van wet- en regelgeving.

HOOFDSTUK 6. TARIEFREGULERING

Artikel 6.1

In dit artikel is uitgewerkt op welke wijze de transporttarieven van systeembeheerders, met uitzondering van een transmissiesysteembeheerder voor gas, in rekening worden gebracht. Het

betreft onder andere de vaststelling van de tariefdragers, de eenheid waarmee toegedeelde kosten in rekening worden gebracht bij een systeemgebruiker.

Voor aangeslotenen met een kleine aansluiting op een elektriciteitssysteem moet de tariefdrager gerelateerd zijn aan de grootte van de aansluitcapaciteit en uitgedrukt worden in een vast bedrag per jaar. De facto is dit een vastlegging van het capaciteitstarief voor kleinverbruikers; het transporttarief is immers niet afhankelijk van de hoeveelheid afgenomen elektriciteit of het vermogen. Voor aangeslotenen met een kleine aansluiting op een gasdistributiesysteem kan het tarief afhankelijk zijn van zowel de grootte van de aansluitcapaciteit als het verbruik. Het verschil in tarifering tussen kleine aansluitingen bij gas en elektriciteit is dat de indeling in categorieën aangeslotenen waar gemiddelde rekencapaciteiten voor gelden bij gas ook afhankelijk kan zijn van het verbruik, terwijl dit bij elektriciteit alleen afhankelijk kan zijn van de aansluitcapaciteit. Hiermee wordt niet getornd aan het capaciteitstarief voor kleinverbruikers: de eis om het tarief af te rekenen als vast bedrag per jaar, reflecteert deze keus.

Voor aangeslotenen met een grote aansluiting op een elektriciteitssysteem geldt dat het transporttarief zowel afhankelijk kan zijn van het vermogen of het verbruik op een aansluiting. Dit betekent dat afrekening zowel kan gebeuren op basis van kilowatturen als op basis van kilowatt. In de praktijk komt beide voor afhankelijk van het spanningsniveau waar een systeemgebruiker op is aangesloten. Voor aangeslotenen met een grote aansluiting op een gasdistributiesysteem moet het transporttarief gerelateerd worden aan de capaciteit.

In artikel 6.3, tweede lid, van de wet, is bepaald dat de hoogte van de transporttarieven kan verschillen per spannings- of drukniveau, voor verschillende systeembeheerders en voor verschillende categorieën aangeslotenen. In het tweede lid van artikel 6.1 van het besluit is bepaald dat ook een tariefdrager kan verschillen voor verschillende categorieën aangeslotenen. In het derde lid zijn criteria genoemd op grond waarvan een categorie aangeslotenen kan worden onderscheiden. In onderdeel a is geregeld dat dit afhankelijk kan zijn van het tijdsdeel gedurende welk zij gebruik maakt van de transporttaak. Dit tijdsdeel kan worden uitgedrukt in uren per jaar. In onderdeel b is bepaald dat een tariefcategorie afgebakend kan worden afhankelijk van het technische aspect van de fysieke wijze van aansluiten of de situering van een aansluiting in het net ten opzichte van de transformator die het net verbindt met een ander net. De gedachte hierachter is dat de wijze waarop de aansluiting met het net is verbonden en de situering van de aansluiting in de specifieke netconfiguratie bepalend zijn voor de kosten die de netbeheerder moet maken ten behoeve van het transport naar de betrokken aansluiting. Hierdoor kan in de tarifering onderscheid gemaakt worden tussen netgebruikers die op een transformator zijn aangesloten en netgebruikers die elders in het net zijn aangesloten. In de praktijk gelden hier op dit moment reeds andere tarieven voor. Ten slotte is bepaald dat een tariefcategorie onderscheiden kan worden wanneer het door een netbeheerder geschakelde aansluitingen betreft. Bij geschakeld aansluitingen zorgt de netbeheerder voor het (dagelijkse) aan- en uitschakelen van de spanning zoals bij de openbare (straat)verlichting en overig straatmeubilair. Met het opnemen van de categorieën in onderdeel b en onderdeel c wordt beoogd een bestaande situatie te handhaven.

Artikel 6.2

Bij een transmissiesysteembeheerder voor gas worden meerdere typen tarieven gerelateerd aan het transport onderscheiden. Het bestaan van meerdere typen tarieven gerelateerd aan het transport volgt uit het feit dat een transmissiesysteembeheerder voor gas verschillende invullingen geeft aan zijn transporttaak waarvoor het wenselijk wordt geacht een apart tarief te formuleren.
In artikel 6.2 zijn de kaders van de tarifering van het reguliere transport van een transmissiesysteembeheerder voor gas bepaald. Het belangrijkste uitgangspunt hierbij is dat de tarieven afzonderlijk worden vastgesteld per invoed- en afleverpunt, op grond van een voorstel van een transmissiesysteembeheerder voor gas.
De hoogte van het tarief kan dus verschillen per individueel invoed- of afleverpunt. Aanvullend kan de hoogte van het tarief ook verschillen voor verschillende transportvarianten, zoals bepaald in

Artikel 5.16, tweede lid. Transportvarianten die minder kosten veroorzaken dan het reguliere transport, en onder afwijkende voorwaarden worden aangeboden, kunnen worden aangeboden onder een (procentueel) gereduceerd tarief. Ten aanzien van de verhouding tussen reguliere invoed- en aflevertarieven en de invoed- en aflevertarieven die in rekening worden gebracht voor transportvarianten geldt een algemene verplichting dat beide tarieven redelijk en zo veel mogelijk een reflectie moeten zijn van de onderliggende efficiënte kosten. Hier ziet de toezichthouder op toe. De transportvarianten worden op basis van dezelfde tariefdrager afgerekend: in euro`s per kilowattuur per uur per tijdsperiode. Dit is een eenheid voor capaciteit.

Ten slotte is bepaald dat de transporttarieven van een transmissiesysteembeheerder in beginsel in rekening gebracht worden bij programmaverantwoordelijken. In het tweede lid is hier een uitzondering op geformuleerd: transporttarieven die verband houden met de piekleveringstaak van een transmissiesysteembeheerder voor gas worden bij vergunninghouders (leveranciers) in rekening gebracht.

Een belangrijke verandering ten opzichte van de huidige situatie is dat de kosten van de taken van een transmissiesysteembeheerder voor gas genoemd onder artikel 5.16, tweede lid, onderdelen a, b, en c niet langer via een apart tarief in rekening gebracht worden. Er wordt geen afzonderlijk tarief hiervoor in rekening gebracht en dus zullen de kosten worden opgenomen in de reguliere transporttarieven op grond van artikel 6.6, tweede lid, van de wet. Het totale bedrag dat in rekening wordt gebracht onder deze taken is zeer beperkt ten opzichte van het totale bedrag dat door een transmissiesysteembeheerder elk jaar in rekening wordt gebracht bij systeemgebruikers. Bovendien leidt het gebruik van deze diensten tot een efficiënter gebruik van het transmissiesysteem, waar alle gebruikers van profiteren. Een dergelijke systematiek geldt al bij de taak van de overdracht van gas tussen programmaverantwoordelijken op een virtueel punt op het systeem (artikel 5.16, tweede lid, onderdeel c). Ten slotte wordt opgemerkt dat het aparte tarief 'connection fee' vervalt. De kosten die in het verleden werden afgerekend via dit tarief, worden in plaats daarvan verrekend via de tarieven op de invoed- en afleverpunten. Zowel de transmissiesysteembeheerder voor gas als de ACM geven aan dat het apart in standhouden van dit tarief geen functie heeft en de tariefsystematiek onnodig complex maakt.
De vereenvoudigingen van de tariefstructuur weegt op tegen de zeer beperkte herverdelingseffecten van deze wijzigingen.

Artikel 6.3

Artikel 6.3 betreft taken waar de transmissiesysteembeheerder voor gas een vergoeding in rekening brengt. Het eerste lid bepaalt dat voor de taak genoemd in artikel 5.25 van dit besluit een vergoeding in rekening wordt gebracht bij vergunninghouders. Het betreft het leveren van gas indien de temperatuur onder de -9 graden Celsius komt tot een maximum dat benodigd is voor de levering bij -17 graden Celsius. De kosten voor deze taak zijn gerelateerd aan het reserveren van productiecapaciteit en gemaakte kosten voor daadwerkelijke levering van piekvolumes door een transmissiesysteembeheerder voor gas. Het gedeelte van de voorzieningen dat ziet op de transportcapaciteit benodigd voor pieklevering op afleverpunten wordt niet via deze vergoeding verrekend, maar via een transporttarief, zoals bepaald in artikel 6.2, tweede lid.
Het tweede lid betreft de taak van een transmissiesysteembeheerder voor gas genoemd in artikel 5.25, eerste lid, onderdeel g, van de wet. Op verzoek van een aangeslotene verwarmt een transmissiesysteembeheerder het aangeleverde gas tot een hogere aflevertemperatuur. Hiervoor brengt een transmissiesysteembeheerder een vergoeding in rekening.

Artikel 6.4

Een systeem kan uit balans raken als de daadwerkelijke benutting van dit systeem door een programmaverantwoordelijke niet overeenkomt met zijn programma. Een programmaverantwoordelijke staat dan voor de keuze om ofwel zelf actie te ondernemen om zijn daadwerkelijke invoeding in en onttrekking uit het systeem in balans te brengen, of de

transmissiesysteembeheerder dit voor hem te laten doen. Om een programmaverantwoordelijke actief te laten bijdragen aan de balanshandhaving van het systeem is het wenselijk dat een programmaverantwoordelijke financieel geprikkeld wordt om het zelf te doen. De wet stelt dat een transmissiesysteembeheerder een bedrag in rekening brengt voor het herstellen van de balans. Dit bedrag dient zo hoog te zijn dat een programmaverantwoordelijke financieel geprikkeld wordt om onbalans te voorkomen en eventueel te herstellen. Anderzijds is er het belang dat de toegankelijkheid van het systeem gewaarborgd blijft. De toegankelijkheid is groter is als het risico op kosten voor onbalans beperkt blijft. Ten slotte wordt opgemerkt dat het bedrag ook negatief kan zijn bij verkoop door een transmissiesysteembeheerder van een te veel aan elektriciteit.
Omdat deze bedragen voor systeembeheers voor gas al geregeld worden in de Europese netwerkcode over balancering (Verordening (EU) nr. 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancering van transmissienetten (PbEU 2014, L 91/15) geldt dit artikel slechts voor elektriciteit.

Artikelen 6.5 en 6.6

De artikelen 6.5 en 6.6 wordt uitvoering gegeven aan artikel 6.12, zesde lid, van de wet. De datum waarop het voorstel voor de tarieven bij de ACM moet worden ingediend wordt voor alle systeembeheerders vastgesteld op 1 oktober. Een besluit tot vaststelling van de tarieven werkt in de regel voor de periode van 1 jaar. Indien op 1 januari de tarieven voor dat jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de tarieven uit het voorgaande jaar tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor dat jaar.
De publicatie van de tarieven kan bijvoorbeeld geschieden door publicatie hiervan op de website van de systeembeheerder.

Artikel 6.7

Ingevolge artikel 6.14 van de wet wordt voor aangeslotenen met een relatief grote bijdrage aan de stabiliteit van het systeem op de hen in rekening gebrachte nettarieven een procentuele volumecorrectie worden toegepast. Dit houdt in dat bij de toerekening van de tarieven er een correctie plaatsvindt op de werkelijk gerealiseerde volumes. Deze correctie is non-discriminatoir en wordt op basis van objectieve criteria toegepast. Het gebruiksprofiel van aangeslotenen met een hoog aantal bedrijfsuren en een relatief groot verbruik biedt het elektriciteitsnet voordelen die thans niet worden meegenomen in de tarieven. In het zicht van de hierboven omschreven uitgangspunten is een algehele vrijstelling van het transporttarief niet mogelijk. Immers, ook energie-intensieve aangeslotenen die een belangrijke bijdrage leveren aan de stabiliteit van het elektriciteitsnet behoren bij te dragen in de kosten van het systeem. Daarom is de hoogte van de correctie gemaximeerd op 90%.
De voordelen die energie-intensieve aangeslotenen met een vlak verbruiksprofiel bieden zijn als volgt te omschrijven. Het stabiele en significante verbruik van energie-intensieve bedrijven waarborgt dat het verminderen of verhogen van de productie of het verbruik door andere partijen in verhouding minder invloed heeft op het totale systeem. Dit laatste is met name relevant gedurende de daluren. Door een vlak en voorspelbaar verbruiksprofiel dragen energie-intensieve bedrijven bij aan de stabiliteit van het systeem en de handhaving van de spanningskwaliteit door de systeembeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. Aangeslotenen met een vlak verbruiksprofiel maken voorts relatief efficiënt gebruik van de beschikbare netcapaciteit. Dat wil zeggen, aangeslotenen met eenzelfde verbruik maar een minder vlak verbruiksprofiel veroorzaken meer pieken in het net waardoor eerder congestie (zie artikel 14, tweede lid, van verordening 714/2009) ontstaat en netten eerder moeten worden uitgebreid.
De voordelen die energie-intensieve aangeslotenen aan het net bieden rechtvaardigen dat voor deze groep aangeslotenen een volumecorrectie wordt toegepast. De volumecorrectie die wordt toegepast is afhankelijk van de twee factoren die maken dat energie-intensieve gebruikers voordelen bieden aan het totale systeem, te weten het vlakke verbruiksprofiel en de significante afname van elektriciteit van het systeem. De uitwerking hiervan is een volumecorrectie die toeneemt bij een vlakker verbruiksprofiel en bij een hoger verbruik. Het vlakke verbruiksprofiel en

het totale verbruik vormen de twee factoren waarmee de volumecorrectie kan worden bepaald. Deze twee factoren worden met elkaar vermenigvuldigd om de totale volumecorrectie te bepalen.

De vlakte van het verbruiksprofiel van een bedrijf blijkt uit de bedrijfstijd. Uit de bedrijfstijd blijkt namelijk of een bedrijf met pieken en dalen elektriciteit verbruikt of juist een constant verbruik heeft. De bedrijfstijd is niet de tijd dat elektriciteit wordt verbruikt, maar wordt berekend door het verbruik (in kWh) te delen door het maximale van het net ingenomen vermogen (in kW). Uit deze berekening volgt een aantal uren. Hoe dichter het aantal uren ligt bij het totaal aantal uren in de betreffende periode, hoe minder in het verbruik afwijkingen bestaan ten opzichte van het piekvermogen en hoe vlakker dus het profiel is. Als met veel pieken en dalen elektriciteit wordt verbruikt, dan zal de bedrijfstijd relatief laag zijn. Om te bepalen hoe dicht het aantal uren verbruik ligt bij het totaal aantal uren is het zinvol de bedrijfstijd weer te geven in procenten van het totale aantal uren in de periode.
Een normaal jaar (dus niet schrikkeljaar) bestaat uit 8.760 uur. Bij een bedrijfstijd van 8.760 uur per jaar is derhalve sprake van een volledig vlak verbruiksprofiel, en dus een bedrijfstijd van 100%. In de praktijk zal echter een volledig vlak verbruiksprofiel niet voorkomen; een bedrijfstijd van meer dan 7.500 uur is zeldzaam. Vanaf een bedrijfstijd van ongeveer 5.700 uur kan men beginnen te spreken van een enigszins vlak profiel; dan wordt gedurende het jaar gemiddeld tweederde (65%) van het maximale vermogen (kWmax) benut. Om in aanmerking te komen voor een volumecorrectie wordt daarom een bedrijfstijd van 65% als minimum beschouwd. Daarnaast is er voor gekozen de volumecorrectie zodanig in te richten dat het maximale effect kan worden bereikt bij een bedrijfstijd die haalbaar is, te weten 85% (ongeveer 7.500 uur). Om die reden is voor de bedrijfstijd het maximum van 85% opgenomen in de berekeningswijze. Het maximum wil niet zeggen dat aangeslotenen met een hogere bedrijfstijd dan 85% niet in aanmerking komen voor de volumecorrectie, maar slechts dat bij de berekening ten hoogste 85% wordt meegenomen. In de praktijk betekent dit dat bij een bedrijfstijd van 85% of hoger de bedrijfstijdfactor 100% is.
Bij bovengenoemde berekeningswijze wordt nog geen rekening gehouden met twee andere belangrijke aspecten die bijdragen aan de stabiliteit van het systeem. Deze twee aspecten zijn het eventueel afschakelen of verminderen van verbruik tijdens piekmomenten en het terugwinnen van elektriciteit uit restproducten van een productieproces.
Een vlak verbruiksprofiel is wenselijk, maar het is nog wenselijker als sprake is van een vlak verbruiksprofiel in combinatie met een verminderd verbruik tijdens de piek. Het verminderen van verbruik tijdens piekmomenten draagt extra bij aan de systeemstabiliteit en voorkomt dat systeemuitbreidingen (eerder) noodzakelijk zijn. Dit verminderen van het verbruik tijdens piekmomenten is dus gewenst omdat dit het totale verbruik ten opzichte van het maximale vermogen vermindert. Daarom is het voor de berekening van de bedrijfstijdfactor goed om in plaats van het totale verbruik het verbruik tijdens daluren, geëxtrapoleerd naar de totale periode, te nemen. Dit houdt in dat het gemeten elektriciteitsverbruik in alle daluren van de periode worden genomen en dat dit elektriciteitsverbruik virtueel het elektriciteitsverbruik in alle uren is. Concreet betekent dit als er bijvoorbeeld 8 daluren per dag zouden zijn, het gemeten elektriciteitsverbruik in alle daluren in de periode vermenigvuldigd wordt met 3, zodat dit virtueel het elektriciteitsverbruik in alle 24 uren van de dagen van de periode is. Hiermee wordt een vlak verbruiksprofiel gewaardeerd in de te betalen tarieven, zonder dat het verminderen van het verbruik tijdens piekmomenten wordt ontmoedigd.
Het terugwinnen van elektriciteit uit een productieproces door gebruik van restproducten, zoals restgassen of restwarmte, heeft eveneens een positieve uitwerking op de stabiliteit van het net en het draagt bij aan de energie-efficiëntie. Door het gebruik van deze restproducten beschikt de aangeslotene over elektriciteitsproductie die samenhangt met zijn productieproces en kan de aangeslotene de hoeveelheid elektriciteit die aan het net wordt onttrokken voor het productieproces verminderen. Bovendien kan de aangeslotene door middel van de eigen productie beter inspelen op piek- en dalmomenten en de daarbij behorende prikkels uitgaande van de transmissiesysteembeheerder van het landelijk hoogspanningsnet voor handhaving van de balans.
Nuttig hergebruik van restproducten van een productieproces draagt voorts bij aan de energie-efficiëntie. Indien het voor aangeslotenen niet mogelijk zou zijn de uit restproducten teruggewonnen en zelf verbruikte elektriciteit mee te laten wegen bij de berekening van de

volumecorrectie zou dit aangeslotenen kunnen ontmoedigen dit soort energie-efficiënte maatregelen te treffen. Het verbruik van zelf geproduceerde elektriciteit vermindert immers de hoeveelheid aan het net onttrokken elektriciteit, waardoor de berekening van de bedrijfstijd lager uitvalt met als resultaat een lagere volumecorrectie.
Om deze redenen wordt voorgesteld dat op verzoek van de aangeslotene die beschikt over een productie-installatie voor de productie van elektriciteit uit restproducten van een productieproces, bij de berekening van de bedrijfstijd ook het verbruik van elektriciteit uit restproducten van een productieproces in ogenschouw wordt genomen in plaats van slechts de hoeveelheid aan het net onttrokken elektriciteit.

Een vlak verbruiksprofiel is pas relevant voor de stabiliteit van het net als sprake is van een significant verbruik. Anders valt het effect van het vlakke verbruiksprofiel weg tegen het verbruik van andere aangeslotenen. Om die reden wordt voorgesteld een minimaal verbruik te hanteren van 50 GWh per jaar. Dit minimum sluit aan bij het hoge energieverbruik van energie-intensieve bedrijven.
Het is niet wenselijk dat met dit wetsvoorstel een hoger verbruik wordt gestimuleerd. Indien een enkele ondergrens van 50 GWh per jaar zou worden gehanteerd kan dat wel het effect zijn. Het zou dan immers voor partijen die net niet aan de eis van 50 GWh per jaar voldoen lonen hun verbruik te verhogen. Om die reden loopt de verbruiksfactor geleidelijk op vanaf 50 GWh per jaar. De range voor het verbruik moet voldoende groot zijn, zodat elke extra verbruikte GWh maar een beperkte verhoging van de verbruiksfactor oplevert. Hierdoor zal moedwillig extra verbruiken niet rendabel zijn, omdat de correctie van de nettarieven dan niet opweegt tegen de extra kosten. Als maximum voor de verbruiksfactor wordt 250 GWh/jaar gehanteerd. Dit is voldoende hoog om een grote range te bewerkstelligen en is daarnaast een goede afspiegeling van het verbruik van een zeer energie-intensief bedrijf. Vanaf een verbruik van 50 GWh per jaar loopt de verbruiksfactor dus geleidelijk op tot 100% bij een verbruik van 250 GWh per jaar of hoger. Net als bij de bedrijfstijd is de bovengrens van 250 GWh slechts relevant voor de berekening van de verbruiksfactor, maar is het niet zo dat aangeslotenen met een verbruik hoger dan 250 GWh niet in aanmerking zouden komen voor de volumecorrectie.
Anders dan bij de berekening van de bedrijfstijd wordt voor de verbruiksfactor geen mogelijkheid geboden het verbruik van zelf geproduceerde elektriciteit mee te nemen. De reden hiervoor is dat de bijdrage aan de stabiliteit van het net pas relevant is als sprake is van een significante afname van elektriciteit van het net. Het verbruik van zelf geproduceerde elektriciteit draagt hier niet aan bij en wordt om die reden niet meegenomen in de berekening van de verbruiksfactor.

In het eerste tot en met derde lid wordt gesproken over «een periode van een jaar». In het vijfde lid wordt uitgewerkt wat hiermee wordt bedoeld. Vanuit een effectieve en efficiënte uitvoering is het wenselijk dat het percentage waarmee wordt gecorrigeerd, gedurende een heel kalenderjaar kan worden toegepast. Daarom is in het eerste tot en met derde lid, bepaald in de eerste plaats dat het jaarverbruik relevant is voor de vraag of in een kalenderjaar een correctie wel of niet aan de orde is en in de tweede plaats dat de referentieperiode voor een kalenderjaar in het verleden ligt, en wel in de periode van 1 juli van het jaar t-2 tot 1 juli van het jaar t-1. Deze werkwijze maakt dat de toepassing van de volumecorrectie efficiënt kan worden ingezet en dat de omvang van de in te schatten volumecorrectie voor een volgend kalenderjaar kan worden meegewogen in de tariefvoorstellen die de systeembeheerders ieder jaar vóór 1 oktober bij de ACM moeten indienen.
In het tweede en derde lid wordt gesproken over daluren. In de praktijk kunnen systeembeheerders verschillende daluren hanteren. Ten behoeve van de berekening van de volumecorrectie is het wenselijk om voor iedereen met dezelfde daluren te rekenen. Op grond van de grondslag in het zesde lid zal onder andere worden vastgelegd wat de daluren zijn waarmee ten behoeve van de volumecorrectie wordt gerekend.
Het vierde lid ziet op enkele bijzondere situaties waarin een aangeslotene voor de installatie of het gesloten distributiesysteem beschikt over meerdere aansluitingen. In dergelijke gevallen kan onduidelijkheid ontstaan over de toepassing van de volumecorrectie. Om die reden is vastgelegd

hoe met een dergelijke situatie omgegaan moet worden: alle waarden van de verschillende aansluitingen moeten gesommeerd worden. Dat geldt dus zowel voor de onttrokken elektriciteit als voor het maximaal gelijktijdig onttrokken vermogen.

Artikel 6.8

Artikel 6.16 van de wet bepaalt dat een beheerder van een gesloten distributiesysteem een methode voor het berekenen van de tarieven heeft. Deze methode hoeft alleen op verzoek van een aangeslotene op het gesloten distributiesysteem door ACM te worden goedgekeurd. In dit artikel wordt vastgelegd wat de procedure is voor goedkeuring door ACM. De bepalingen stemmen overeen met hetgeen voorheen in de artikelen 15 van de Elektriciteitswet 1998 en 2a van de Gaswet geregeld was.

HOOFDSTUK 7. MARKTEN EN HANDEL

Artikel 7.1

In artikel 7.1, eerste lid zijn dezelfde regels aangehouden zoals in richtlijn 2009/72 en richtlijn 2009/73. In het belang van de leverings-en voorzieningszekerheid moet het evenwicht tussen vraag en aanbod in de afzonderlijke lidstaten worden gemonitord. Hiervan wordt door Onze Minister vervolgens verslag uitgebracht aan de Europese Commissie. Met dergelijke monitoring moet tijdig genoeg een begin gemaakt worden, zodat passende maatregelen kunnen worden genomen indien de leverings- en voorzieningszekerheid in gevaar komt. De bouw en het onderhoud van de noodzakelijke systeeminfrastructuur, met inbegrip van interconnectiecapaciteit, moeten bijdragen aan een stabiele elektriciteits- en gasvoorziening.

Op basis van artikel 7.1, tweede lid, van de wet stelt de Minister voor gas jaarlijks en voor elektriciteit tweejaarlijks een verslag op waarin hij zijn bevindingen en getroffen maatregelen vastlegt ten aanzien van de leverings- en voorzieningszekerheid. De frequentie van het opleveren van een dergelijk verslag volgt de frequentie voorgeschreven in richtlijn 2009/72 en 2009/73. Voor elektriciteit gebruikt de Minister, voor zover mogelijk, de gegevens uit het investeringsplan, die op basis van dit artikel aangevuld worden met een rapportage over de gerealiseerde kwaliteit uitgedrukt in prestatie-indicatoren. Zie hiervoor ook de regels ten aanzien van het kwaliteitsborgingssysteem (artikel 5.17 van dit besluit). Aangezien het verslag voor gas jaarlijks vastgelegd wordt zal er in de periode tussen twee investeringsplannen in de benodigde informatie over capaciteit en kwaliteit (zie ook artikel 7.1 en 7.2 van dit besluit) in een afzonderlijk document aan de Minister aangeleverd moeten worden.

Artikel 7.2

Dit artikel stelt een maximale hoogte aan de zekerheid die door een handelaar in gas wordt gevraagd aan een vergunninghouder. Doel is het verkleinen van de toetredingsdrempel op de gasmarkt. Een zekerheidseis kan voor nieuwe toetreders een barrière zijn om de gasmarkt te betreden. Door middel van het stellen van een maximale hoogte aan de gevraagde zekerheid wordt deze belemmering voor nieuwe toetreders ingeperkt. De hoogte van de zekerheid is maximaal gelijk aan de nominale waarde van twee maanden levering van gas en/of diensten. Het gaat hier om de nominale waarde van de levering, ofwel de verwachte waarde op het moment van levering zonder rekening te houden met eventuele inflatie.
De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in de Regeling zekerheidsstelling voor de levering van gas aan vergunninghouders.

HOOFDSTUK 8. LEVERING

Artikel 8.1

In bijlagen I bij de richtlijnen 2009/72 en 2009/73 worden eisen gesteld aan de versterking van de positie van de consument. De wet hanteert niet het begrip consumenten, maar het ruimere begrip ‘aangeslotenen met een kleine aansluiting’ in dit besluit is het laatste begrip gehanteerd.
Ter implementatie van onderdeel a van Bijlage I bij de richtlijnen dienen een aantal formele en materiële eisen aan leverings- en transportovereenkomsten kunnen worden gesteld. Artikel 8.1 van het besluit biedt hier de delegatiegrondslag voor.

Artikel 8.2

Dit artikel strekt ter implementatie van de onderdelen b en c van Bijlage I bij de richtlijnen 2009/72 en 2009/73. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 4 van de Regeling afnemers en monitoring Elektriciteitswet 1998 en Gaswet.
Het eerste lid bepaalt dat een leverancier aangeslotenen met een kleine aansluiting vooraf rechtstreeks in kennis moet stellen van elke tariefstijging. Dit lid is gewijzigd ten opzichte van het eerste lid van artikel 4 van de Regeling afnemers en monitoring. Er wordt bepaald dat de in kennisstelling van elke tariefstijging vooraf aan de aangeslotenen moet worden gecommuniceerd. Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie in de zaken HvJ EG 21 maart 2013, nr. C-92/11 en HvJ EG 23 oktober 2014, nr. C-359/13 is gebleken dat artikel 3, lid 5, van richtlijn 2003/54, gelezen in samenhang met bijlage A bij deze richtlijn, en artikel 3, lid 3, van richtlijn 2003/55, gelezen in samenhang met bijlage A bij deze richtlijn, aldus moeten worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale regeling die de inhoud bepaalt van de overeenkomsten voor de levering van elektriciteit en gas aan consumenten die onder de universele dienstverplichting vallen en die toestaat dat de tarieven van deze levering worden gewijzigd, maar niet waarborgt dat de consumenten tijdig – vóór de inwerkingtreding van deze wijziging – op de hoogte worden gebracht van de reden, de voorwaarden en de omvang ervan. Op grond van de wet is iedere leverancier ertoe verplicht om energie te leveren aan iedere aangeslotene met een kleine aansluiting die daarom verzoekt teneinde de universele dienst te garanderen. In het tweede lid, dat strekt ter implementatie van de eerste volzin van onderdeel b, van de bijlagen bij de richtlijnen, wordt bepaald dat de leverancier voornemens tot wijziging van de voorwaarden op toereikende wijze aan aangeslotenen met een kleine aansluiting bekend moet maken. Het derde lid bepaalt dat systeembeheerders zowel tariefstijgingen, als wijzigingen van de voorwaarden op toereikende wijze bekend moeten maken aan een leverancier van een aangeslotene met een kleine aansluiting. Het vierde lid betreft de verplichting voor de systeembeheerder om de leverancier van aangeslotenen met een kleine aansluiting op toereikende wijze in kennis te stellen van alle wijzigingen in de door hem gehanteerde tarieven en voorwaarden.

Artikel 8.3

Het eerste lid van dit artikel strekt ter implementatie van de eerste en tweede volzin van onderdeel d, van Bijlage I bij de richtlijnen 2009/72 en 2009/73. De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 5 van de Regeling afnemers en monitoring Elektriciteitswet 1998 en Gaswet.

Het eerste lid bepaalt dat aangeslotenen met een kleine aansluiting een ruime keuze uit betalingsmethoden moet worden geboden. Het tweede lid bepaalt dat de differentiatie in tarieven en voorwaarden tussen aangeboden betalingswijzen overeen moet komen met de kosten verbonden aan die betalingswijzen.

Artikel 8.4

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 2 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van Richtlijn (EU) nr. 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van de Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PbEU 2012, L 315) (hierna: richtlijn 2012/27), voor zover het de

onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.

Dit artikel regelt dat een energieleverancier ten minste één keer per jaar een factuur geeft aan een eindafnemer van die producten.

Artikel 8.5

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 3 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van artikel 10, derde lid, onder b, tweede zinsdeel en onder e, van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.

Het eerste lid bepaalt dat een eindafnemer een begrijpelijke factuur moet krijgen Daarnaast regelt het tweede lid van dit artikel dat een leverancier meer informatie over een factuur verstrekt als een eindafnemer daarom vraagt.

Artikel 8.6

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 4 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27), voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten. De implementatie betreft vooral artikel 10, derde lid, onder c, en bijlage VII, onder 1.2, onderdeel a, van de richtlijn.

In de artikelen 35 en 35a van de wet op de omzetbelasting 1968 is al omschreven wanneer een factuur aan ondernemers moet worden verstrekt, en welke informatie daarop moet staan. Dit artikel bevat enkele aanvullende voorschriften op die bepalingen en dit artikel is ook van toepassing op facturering van particulieren. In artikel 8.6, eerste lid, zijn daarom voorschriften opgenomen voor een factuur van een eindafnemer.

Op grond van onderdeel a wordt de periode vermeldt waarop een factuur betrekking heeft. Op grond van onderdeel b wordt de totale hoeveelheid afgenomen energie vermeld die is afgenomen in de betreffende periode. Op grond van onderdeel c vermeldt een factuur de totale kosten voor de afgenomen energie in de betreffende periode. Dit bedrag bestaat uit de verbruiksafhankelijke energiekosten en de verbruiksonafhankelijke kosten, indien van toepassing verminderd met de waarde van de aan het net geleverde energie. Ingevolge onderdeel d bevat de factuur de verbruiksafhankelijke energiekosten die herleidbaar zijn tot de in het aanbod gepresenteerde tarieven die zijn overeengekomen en vastgelegd in de leveringsovereenkomst. Ook vermeldt de factuur op grond van onderdeel e de verbruiksonafhankelijke energiekosten die door een energieleverancier in rekening worden gebracht bij een eindafnemer.

In het tweede lid zijn voorschriften opgenomen voor een factuur van een eindafnemer die alleen dienen te worden nageleefd indien deze relevant zijn voor de betreffende factuur. Onderdeel a regelt dat een factuur – indien hiervan sprake is – de totale door een eindafnemer aan het systeem geleverde energie vermeldt. Onderdeel g regelt dat een leverancier in voorkomend geval ook de overeengekomen prijs vermeldt die hij toekent voor de energie die een eindafnemer aan het systeem heeft geleverd.
Onderdeel h bepaalt dat een leverancier op een factuur het netto energieverbruik vermeldt. Dit is de hoeveelheid afgenomen energie (als bedoeld in onderdeel b), verminderd met de aan het systeem geleverde energie (als bedoeld in onderdeel f). Hierdoor krijgt een eindafnemer inzicht in zijn huidige energiebalans. Onderdeel i vermeldt de kosten voor de netto hoeveelheid afgenomen energie in de betreffende periode. Dit zijn de kosten die een eindafnemer in voorkomend geval betaald voor de netto hoeveelheid energie die hij heeft afgenomen, dus de kosten voor de totaal

afgenomen energie verminderd met de hoeveelheid energie die hij heeft teruggeleverd aan het systeem.

Artikel 8.7

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 5 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.

Op grond van de richtlijn zijn de energiekosten een zo nauwkeurig mogelijk weerspiegeling van het energieverbruik. Om die reden worden energiekosten zo min mogelijk geschat. Alleen indien een eindafnemer geen, of niet voor een bepaalde factureringsperiode, energieverbruik aan een leverancier meldt, kan een factuur op grond van artikel 10, eerste lid, tweede alinea, van de richtlijn, worden gebaseerd op het geschatte verbruik. De formulering 'niet voor een bepaalde factureringsperiode' wordt gekozen in de plaats van de formulering 'niet tijdig' zoals deze in artikel 5 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht was opgenomen, om te voorzien in een betere aansluiting bij richtlijn 2012/27.

Artikel 8.8

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in de artikelen 6 en 7 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.
Dit artikel regelt dat een eindafnemer voldoende informatie ontvangt over zijn energiekosten (op basis van artikel 10, eerste lid, eerste alinea, en derde lid, onder c, van de richtlijn).

Artikel 8.9

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 9 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.

Een verbruiks- en kostenoverzicht moet een eindafnemer stimuleren tot energiebesparing. Daarom bepaalt het eerste lid dat een energieleverancier een verbruiks- en kostenoverzicht opstelt in duidelijke en begrijpelijke taal.
Dit en de overige voorschriften vloeien voort uit artikel 10, derde lid, onder b, tweede zinsdeel, en onder e, van de richtlijn.

Artikel 8.10

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 10 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.
Dit artikel beschrijft de informatie die een verbruiks- en kostenoverzicht moet bevatten. Deze bepaling vloeit voort uit artikel 10, derde lid, onder c, en bijlage VII, onder 1.2 en onder 1.3, van de richtlijn. De informatie is bedoeld om een eindafnemer meer inzicht te geven in het verbruik en te prikkelen tot besparing.
Het eerste lid beschrijft hoe een verbruiks- en kostenoverzicht eruit moet zien dat één keer per jaar wordt verstuurd, Het tweede lid, beschrijft hoe een verbruiks- en kostenoverzicht eruit moet zien dat meerdere keren per jaar wordt verstuurd, zoals wanneer een eindafnemer van gas en

elektriciteit beschikt over een slimme meter. Het derde lid voorkomt dat het overzicht gelijktijdig met een factuur verzonden wordt en overlappende informatie bevat.

Artikel 8.11

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 11 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.
Wanneer een slimme meter op afstand wordt uitgelezen heeft een leverancier periodiek de beschikking over het energieverbruik van een eindafnemer. Dit artikel bepaalt dat deze informatie beschikbaar wordt gesteld aan een eindafnemer.

Artikel 8.12

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 12 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.
Met deze bepaling is geborgd dat een aangeslotene op verzoek een factuur of een verbruiks- en kostenoverzicht langs elektronische weg ontvangt (artikel 10, derde lid, onder b, eerste zinsdeel, van de richtlijn). Hierdoor is deze informatie tevens op passende wijze toegankelijk voor een aangeslotene (artikel 11, eerste lid, tweede zinsdeel, van de richtlijn).

Artikel 8.13

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 13 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.

Een aangeslotene die meer gedetailleerde informatie over zijn energieverbruik en advies op maat over energiebesparing wil krijgen, kan de hulp van een aanbieder van energiediensten inroepen (artikel 10, derde lid, onder a, van de richtlijn). Hiervoor heeft de aanbieder van energiebesparingsdiensten toegang nodig tot verbruiksgegevens. Voor kleinverbruikers van gas of elektriciteit is al geregeld in artikel 5.18 van de wet dat de systeembeheerder op verzoek van de aangeslotene meetgegevens aan derden verstrekt. Voor grootverbruikers van elektriciteit en gas wordt dit in voorliggend artikel geregeld. Verduidelijkt ten opzichte van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht is dat deze taak voor systeembeheerders alleen geldt indien de meetinrichting ter beschikking is gesteld door de systeembeheerder. Indien de meetinrichting niet door de systeembeheerder ter beschikking is gesteld speelt deze geen rol en kan de grootverbruiker hierover afspraken maken met de door hem ingeschakelde partij.

Artikel 8.14

De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 14 van het Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht en strekt tot implementatie van richtlijn 2012/27, voor zover het de onderdelen betreft die betrekking hebben op (de kosten van) facturering en het verstrekken van verbruiks- en kostenoverzichten.
Dit artikel bepaalt dat een energieleverancier een factuur of een verbruiks- en kostenoverzicht kosteloos verstrekt aan een aangeslotene. Dit voorschrift implementeert artikel 11, eerste lid, eerste zinsdeel, en artikel 11, tweede lid, eerste zin, van de richtlijn.

Artikel 8.15

In het eerste lid van dit artikel wordt bepaald wat onder opwekkingsgegevens moet worden verstaan. Inhoudelijk is dit artikel gelijk aan hetgeen voorheen in artikel 95j van de Elektriciteitswet 1998 was bepaald. Opwekkingsgegevens zijn gegevens over het aandeel van elke energiebron in de brandstofmix in het voorgaande jaar en verwijzingen naar publiek toegankelijke bronnen over de milieugevolgen van elektriciteitsproductie door middel van verschillende energiebronnen, waarbij in ieder geval informatie moet worden verschaft over CO2- emissies en radioactief afval.
Het tweede lid voorziet in een grondslag om de regels inzake stroometikettering nader uit te werken bij ministeriële regeling.

Artikel 8.16

In dit artikel is opgenomen dat een aanvraag om een leveringsvergunning moet worden ingediend bij ACM en aan welke vereisten een aanvraag moet voldoen. De vereisten zijn zodanig dat een aanvraag een redelijk beeld geeft van de onderneming van de aanvrager en de wijze waarop de aanvrager van plan is als leverancier te opereren. Een belangrijk element is de beschrijving van de organisatie die bij de aanvraag moet worden gevoegd. Deze beschrijving dient er toe inzicht te geven in het bedrijf van de aanvrager en de wijze waarop de verschillende onderdelen zijn georganiseerd. Met name is wenselijk dat duidelijk wordt hoe de financiële administratie, boekhouding, incasso, verbruikersadministratie en debiteurenadministratie zijn georganiseerd. Ook is van belang dat de aanvrager aantoont hoe de interne en externe controle is geregeld.
Het is van belang dat een aanvrager een goede administratie voeren. Hierbij kan worden gedacht aan een systeem waarin de klanten zijn opgenomen met de hierbij behorende gegevens. Ook de financiële administratie moet op orde zijn. Daarnaast komt een aanvrager niet in aanmerking voor een vergunning indien hij failliet is verklaard of jegens hem surseance van betaling is verleend. In deze situaties is geen sprake van een gezond bedrijf dat zorg kan dragen voor een betrouwbare levering van elektriciteit of gas. Van de aanvrager wordt derhalve een verklaring verlangd waarmee wordt aangetoond dat geen faillissement is uitgesproken of surseance van betaling is verleend. Hiertoe is opgenomen dat de aanvrager hieromtrent een recente verklaring van de rechtbank dient te overleggen. Deze verklaring wordt afgegeven door de rechtbank in het arrondissement waar de aanvrager (statutair) gevestigd is. Indien een faillissement is uitgesproken of surseance van betaling is verleend zal dit blijken uit de uittreksels van de rechtbank. Het spreekt voor zich dat een dergelijke verklaring niet ouder mag zijn dan ongeveer twee weken, wil de verklaring nog als recent aangemerkt worden.
Op basis van artikel 4:2 van de Algemene wet bestuursrecht kan ACM aanvullende informatie opvragen als dat noodzakelijk is voor de beoordeling van de aanvraag.
De inhoud van dit artikel was voorheen geregeld in artikel 2 van het Besluit vergunning levering elektriciteit aan kleinverbruikers en het Besluit vergunning levering gas aan kleinverbruikers. Tussen de bepalingen van deze besluiten zaten enkele verschillen, terwijl in de praktijk de bepalingen op dezelfde wijze werden gehanteerd. In onderhavig artikel zijn de bepalingen dan ook gestroomlijnd.

Artikel 8.17

Artikel 8.24 van de wet bevat de eisen waaraan voldaan moet worden om in aanmerking te komen voor een leveranciersvergunning. Die eisen worden in onderhavig artikel uitgewerkt. Inhoudelijk stemmen de in dit artikel opgenomen eisen overeen met het oude artikel 3 van het Besluit vergunning levering elektriciteit aan kleinverbruikers en het Besluit vergunning levering gas aan kleinverbruikers inclusief hetgeen daarover in de toelichting op die besluiten is opgemerkt.
Het gaat bij het in aanmerking komen voor een leveringsvergunning om twee aspecten: de organisatorische, financiële en technische kwaliteiten van de aanvrager en het hanteren van redelijke voorwaarden. De organisatorische, financiële en technische kwaliteiten worden vooral afgemeten aan de vraag of de aanvrager in staat is om de financiële last te dragen van het vooraf inkopen van elektriciteit en gas, of de programmaverantwoordelijkheid op de juiste wijze is belegd en of de leveringsactiviteiten organisatorisch goed kunnen worden ingebed. Voor het in staat zijn

om de financiële last te dragen kan, afhankelijk van het soort bedrijf, op verschillende aspecten worden gelet. Bij een startend bedrijf zal bijvoorbeeld worden gekeken of het bedrijf voldoende liquide middelen tot zijn beschikking heeft om het bedrijf enige tijd in bedrijf te houden. Hierbij is het van belang dat de kosten, exclusief de kosten van de inkoop van elektriciteit en gas, enige tijd kunnen worden gedragen zonder inkomsten uit de betalingen door klanten.
Bij de redelijke voorwaarden wordt vooral getoetst of (potentiële) klanten een duidelijk beeld kunnen vormen van de diensten en tarieven van de aanvrager en van de wijze waarop klachten en geschillen omtrent de levering van gas en elektriciteit worden behandeld.

Artikel 8.18

Dit artikel heeft als doel het voorkomen van leveringsonderbrekingen bij aangeslotenen met een kleine aansluiting als gevolg van het wegvallen van een vergunning houdende leverancier om welke reden ook. Vanwege het publieke belang van energielevering aan aangeslotenen met een kleine aansluiting is het wenselijk in aanvulling op het vergunningstelsel extra maatregelen in te bouwen. De extra maatregelen gelden niet alleen voor de situatie van een in surseance verkerende of faillerende vergunninghouder, maar ook als de leveringsvergunning om andere redenen ingetrokken dreigt te worden. Belangrijk is om op te merken dat het faillissement van een vergunninghouder doorgaans wel, maar niet per definitie direct tot een besluit tot het intrekken van de vergunning leidt. Als de vergunninghouder niet meer aan de voorwaarden van de leveringsvergunning voldoet, maar de curator kan aantonen aan ACM dat binnen enkele dagen weer volledig en duurzaam aan de vergunningsvoorwaarden kan worden voldaan en dat er tevens geen leveringsonderbreking dreigt voor aangeslotenen met een kleine aansluiting, kan wellicht een doorstart gerealiseerd worden. Gelet op de marktstructuur voor gas en elektriciteit zal een dergelijke doorstart, hoe wenselijk ook, naar verwachting een uitzonderingssituatie betreffen en zullen in vrijwel alle gevallen direct onomkeerbare besluiten moeten worden genomen om de leveringszekerheid te kunnen waarborgen.
Het intrekken van de leveringsvergunning zal als volgt verlopen. De ACM besluit namens de Minister om de leveringsvergunning in te trekken en kondigt dit aan. De periode tussen de aankondiging en feitelijke intrekking dient om de aangeslotenen met een kleine aansluiting ordelijk bij andere vergunning houdende leveranciers onder te kunnen brengen. De ACM dient dan ook rekening te houden met deze noodzaak tot ordelijke leverancierswissel bij het intrekken van een leveranciersvergunning. Er is gekozen voor een periode van maximaal 10 werkdagen. De curator of bewindvoerder kan in deze periode het klantenbestand in de markt aanbieden. De curator of bewindvoerder moet daarom in staat worden gesteld zijn klanten ordentelijk over te dragen aan één of meer andere leveranciers.
Om administratieve problemen (en bijbehorende lasten) bij de curator en de distributiesysteembeheerders (die te allen tijde de leveranciersswitch administratief uitvoeren) te voorkomen, zullen individuele verzoeken tot leverancierswisseling geen doorgang vinden in deze periode van maximaal 10 werkdagen. Wel kan de aangeslotene nadat hij toebedeeld is aan een andere vergunninghouder, weer zelfstandig van leverancier wisselen.
De transmissiesysteembeheerders spelen bij de gevolgen van vergunningsintrekking een belangrijke coördinerende rol. Ter uitwerking van deze plicht krijgen de transmissiesysteembeheerders twee concrete opdrachten. Enerzijds krijgen ze de opdracht tot het zo nodig overnemen van de betaling van toegeleverde elektriciteit gedurende de periode van maximaal 10 werkdagen tussen aankondiging en feitelijke intrekking van de leveranciersvergunning wanneer het de elektriciteitslevering aan aangeslotenen met een kleine aansluiting betreft. Uiteraard staat voorop dat de curator zijn normale verantwoordelijkheden neemt en op basis van de middelen die het faillerende bedrijf ter beschikking staan maximaal streeft naar betaling van de toeleveranciers. De kosten die de transmissiesysteembeheerders door deze garantstelling maakt, mag hij over de overige vergunninghouders verdelen. Het voorkomen van leveringsonderbrekingen als gevolg van een faillissement is immers in ieders voordeel, ook in het voordeel van leveranciers (en daarmee hun aangeslotenen) zonder betalingsproblemen, vanwege de onderlinge afhankelijkheid. Uit ervaring is gebleken dat het onmogelijk is leveranciers

aan te wijzen die nimmer geconfronteerd zullen worden met een faillissement. Het is aldus niet mogelijk leveranciers uit te sluiten van het dragen van mogelijk ontstane kosten.
Anderzijds zullen de transmissiesysteembeheerders coördinerend optreden om de aangeslotenen, die op het moment van feitelijke intrekking van de vergunning nog niet zijn ondergebracht bij een andere leverancier, bij andere vergunninghouders onder te brengen. De distributiesysteembeheerders hebben hier operationeel de belangrijkste rol, omdat zij degenen zijn die de leveranciersswitch in het aansluitingenregister zullen doorvoeren. Omdat zodoende alle aangeslotenen met een kleine aansluiting altijd zijn ondergebracht bij een vergunning houdende leverancier, wordt de leverantie aan de aangeslotenen met een kleine aansluiting voortgezet.

Er wordt de vergunninghouder een meldingsplicht opgelegd ingeval hij zelf voorziet dat de leveringszekerheid in gevaar komt, bijvoorbeeld doordat surseance of faillissement dreigt of daadwerkelijk is aangevraagd. Ook de distributiesysteembeheerders krijgen een meldingsplicht indien zij de continuïteit van de levering in gevaar zien komen. In het overleg dat hierop moet volgen, worden door de ACM en (in verband met de hem thans opgedragen taken) de transmissiesysteembeheerders samen met de vergunninghouder, dan wel diens bewindvoerder of curator, de bedreigingen besproken voor de leveringszekerheid en de mogelijkheden om die bedreiging af te wenden. Als niet direct (binnen enkele dagen) blijkt dat een doorstart mogelijk is, is de aankondiging tot intrekking van de vergunning een feit.

HOOFDSTUK 9. CODES

Artikel 9.1

In artikel 9.4 van de wet is de mogelijkheid voor het initiëren van een codewijziging door systeembeheerders vastgelegd. Hierbij zijn delen van de artikelen 12c van de Gaswet en 32 van de Elektriciteitswet 1998 inhoudelijk ongewijzigd overgenomen en geïntegreerd. In voorgesteld artikel 9.1 worden andere delen van deze wetten inhoudelijk onveranderd geïntegreerd. Het betreft nadere regels over het verzoek tot wijziging dat de gezamenlijke systeembeheerders indienen. In het eerste lid worden het restant van artikel 12c, eerste lid, van de Gaswet en artikel 32, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 geïntegreerd. Het tweede lid komt inhoudelijk overeen met artikel 12e, tweede lid, van de Gaswet en artikel 34, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. In het derde lid ten slotte zijn de artikelen 12c, derde lid, van de Gaswet en artikel 32, derde lid, van de Elektriciteitswet 1998 inhoudelijk onveranderd overgenomen.

Artikel 9.2

Artikel 9.7 van de wet bevat bepalingen over de procedure van de vaststelling van de codes. Hierin zijn delen van de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet inhoudelijk ongewijzigd overgenomen en geïntegreerd. In het voorgesteld artikel 9.2 worden andere delen van deze wetten inhoudelijk onveranderd geïntegreerd. Het betreft nadere regels over de procedure als de ACM volgens artikel 9.6 van de wet een codevoorstel opstelt of een verzoek daartoe aan de sector richt.
In het eerste lid is artikel 12e, derde lid, van de Gaswet en artikel 34, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 over een wijziging van de technische en tarievencodes geïntegreerd. Het tweede lid bevat een eendere bepaling maar betreft de informatiecode. Dit lid komt inhoudelijk overeen artikel 25, tweede lid, van de Gaswet en artikel 57, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998. Het derde lid inhoudelijk overeen met artikel 12g, tweede lid, (betreffende technische en tarievencodes) en artikel 25, derde lid, (betreffende informatiecodes) van de Gaswet en artikel 37, tweede lid, (betreffende technische en tarievencodes) en artikel 57, derde lid, (betreffende informatiecodes) van de Elektriciteitswet 1998. In het vierde lid ten slotte zijn de artikelen 25, vierde lid, van de Gaswet en artikel 57, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 inhoudelijk onveranderd overgenomen.

HOOFDSTUK 10. UITVOERING EN TOEZICHT

Artikel 10.1

Verspreid over de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet stonden bepalingen over informatie die aan ACM of aan de minister moet worden verstrekt. Ter illustratie kunnen worden genoemd artikel 17a, vierde lid, artikel 19b en artikel 21 van de Elektriciteitswet 1998. Op basis van dit artikel 10.11 van de wet zijn deze verplichtingen samengebracht in de onderhavige artikelen.

Voorheen droegen de systeembeheerders de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de wettelijke taken, maar werd hen wel de mogelijkheid geboden de daadwerkelijke werkzaamheden ter uitvoering van die taken uit te besteden. In de praktijk leidde deze ruime uitbestedingsmogelijkheden ertoe dat een aantal systeembeheerders niet meer was dan een papieren vennootschap, op grond van de wet weliswaar aangewezen als systeembeheerder, maar verder bestaand uit niet meer dan een brievenbus en een of twee personeelsleden.
In de huidige wet is er een duidelijke scheiding tussen werkzaamheden die de systeembeheerder zelf uit moet voeren en werkzaamheden die de systeembeheerder zou mogen uitbesteden. Om zorgvuldig beheer, onderhoud en ontwikkeling van de systemen te waarborgen zijn er aan de systeembeheerder in de wet verschillende eisen gesteld. De gestelde regels in artikel 10.1 zijn een controlemechanisme voor de toezichthouder om na te gaan of de systeembeheerder zelf voldoende "in control" is om de kwaliteit van zijn transportdienst te borgen. Dit wordt bijvoorbeeld getoetst aan de hand van de gerealiseerde kwaliteit, gesloten overeenkomsten en de financiële middelen die hij beschikt voor de uitvoering van zijn wettelijke taken.

In artikel 5.23 van de wet wordt de systeembeheerder verplicht tot het maken van een jaarrekening. In het eerste lid van artikel 10.1 wordt geregeld dat de jaarrekening aan de ACM verstrekt moet worden, aangezien ACM toezicht houdt op de naleving van de wet ten aanzien van de financiële verhouding tussen de systeembeheerder en het infrastructuurbedrijf en de gegevens over het financieel beheer.

Dit betreft Europese implementatie. Op basis van artikel 7.1, tweede lid, van de wet stelt de Minister voor gas jaarlijks en voor elektriciteit tweejaarlijks een verslag op waarin hij zijn bevindingen en getroffen maatregelen vastlegt ten aanzien van de leverings- en voorzieningszekerheid. Voor elektriciteit gebruikt de Minister de gegevens uit het investeringsplan, die op basis van dit artikel aangevuld worden met een rapportage over de gerealiseerde kwaliteit uitgedrukt in prestatie-indicatoren. Zie hiervoor ook de regels ten aanzien van het kwaliteitsborgingssysteem (artikel 5.16 van dit besluit). Aangezien het verslag voor gas jaarlijks vastgelegd wordt zal er in de periode tussen twee investeringsplannen in de benodigde informatie over capaciteit en kwaliteit (zie ook artikel 7.1 en 7.2 van dit besluit) in een afzonderlijk document aan Onze Minister aangeleverd moeten worden. Aangezien het verslag van Onze Minister uiterlijk op 31 juli gepubliceerd moet worden, geldt er een aanleverplicht voor 1 maart voor de gegevens die tot het verslag leiden.
Het tweede lid van artikel 10.1 legt vast dat een systeembeheerder iedere vijf jaar een calamiteitenplan vaststelt. Het calamiteitenplan is de uitkomst van de analyse van de mogelijke risico's van calamiteiten voor de transportdienst en de maatregelen om deze risico's te beperken. Hierbij valt te denken aan calamiteiten met nadelige gevolgen voor de veiligheid van mens of milieu, de financiële situatie van de systeembeheerder, de bedrijfsmiddelen of het primaire proces. De systeembeheerder moet zorgvuldig het proces doorlopen om te komen tot een crisesbeheersingssysteem. Dit systeem wordt adequaat in de organisatie geborgd.
Dit betreft de implementatie van de verordening 1227/2011, waar wordt bepaald dat marktdeelnemers die transacties aangaan, zoals de voor de groothandel gekochte of verkochte energieproducten, zich moeten laten registreren bij de nationale regulerende instantie in de lidstaat waar zij gevestigd of woonachtig zijn. Voor Nederland is ACM de nationale regulerende instantie. Een marktdeelnemer zal zich slechts bij een nationale regulerende instantie laten registeren.
In artikel 5.19 van dit besluit wordt geregeld dat op 31 december 2010 aan alle aangeslotenen met een kleine aansluiting een op afstand uitleesbare meetinrichting ter beschikking moet zijn gesteld.

Het derde lid verplicht de systeembeheerder jaarlijks de voortgang van dit proces te rapporteren aan Onze Minister en ACM.

In het vierde lid wordt een tweejaarlijkse verplichting tot het indienen van een investeringsplan vastgelegd. Door het proces van het investeringsplan tweejaarlijks te doorlopen is tijdige bijsturing van de investeringen op de korte termijn mogelijk. De transmissiesysteembeheerder legt het investeringsplan gelijktijdig aan ACM en de Minister voor ter toetsing.

Artikelen 10.2

Een beheerder van een gasopslaginstallatie overlegt jaarlijks aan de ACM een verslag over de uitvoering van het nalevingsprogramma. Daarnaast is de verplichting opgenomen dat de beheerder dit verslag jaarlijks publiceert op een geschikte wijze, bijvoorbeeld door deze integraal op zijn website te plaatsen.

Artikel 10.3

De ACM heeft op basis van artikel 9, eerste lid, van verordening 1227/2011 de taak om een register op te stellen van marktdeelnemers die bij haar zich laten registreren. De ACM moet deze registratie zo spoedig mogelijk verwerken. Indien noodzakelijk kunnen bij ministeriële regeling regels worden gesteld over de registratie, om daarmee te voorkomen dat er meer registratiegegevens zouden worden opgevraagd dan noodzakelijk. Daardoor wordt geborgd dat registratie plaats zal vinden volgens de eisen en standaarden van het Agentschap. Dit artikel is inhoudelijk gelijk aan artikel 66g van de oude Gaswet.

HOOFDSTUK 11. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 11.1

De Minister moet instemmen met de aanwijzing van een distributiesysteembeheerder of kan vergunningen verlenen voor de levering van elektriciteit aan kleinverbruikers. Wanneer aan Onze Minister een vergoeding verschuldigd is voor een door hem verleende instemming, aanwijzing, ontheffing en vergunning gelden hiervoor de regels uit de Algemene wet bestuursrecht ten aanzien van bestuursrechtelijke geldschulden. Hierin worden onder andere regels gesteld over de vergoeding, zoals het vaststellen van de geldsom, de betalingstermijn en de mogelijkheid tot uitstel van de betaling.

Artikel 11.2

In artikel 11.2 worden de verplichtingen uit artikel 2 van het besluit kostenverhaal energie beleidsneutraal overgenomen. In de eerste plaats wordt geregeld dat de bedragen die op grond van artikel 11.7, eerste lid, van de wet verschuldigd zijn, vaste bedragen zijn die overeenkomstig de genoemde wetsbepaling «ten hoogste de kosten» bedragen van de bemoeiingen met betrekking tot de betreffende beschikkingen.

Artikel 11.3

Artikel 11.3 geeft nadere regels over de bedragen en de bijbehorende beschikking voor vergoedingen die aan de Minister verschuldigd kunnen zijn voor een door hem verleende instemming, aanwijzing, ontheffing of vergunning. In sommige gevallen neemt de ACM namens Onze Minister beschikkingen. De betaling van de verschuldigde vergoeding vindt dan ook via ACM plaats.

HOOFDSTUK 12. Slot- en overgangsbepalingen

Artikelen 12.1 en 12.9

In deze artikelen wordt in verschillende besluiten het begrip “elektriciteitsnet” vervangen door “een systeem voor elektriciteit” zodat wordt aangesloten bij de Elektriciteits- en gaswet.

Artikelen 12.2, 12.3, 12.5, 12.6, 12.8 en 12.11, onderdeel A

In deze artikelen worden verwijzingen naar de Elektriciteitswet 1998 of naar de Gaswet of onderdelen daarvan vervangen door verwijzingen naar de Elektriciteits- en gaswet of de onderdelen van de Elektriciteits- en gaswet die corresponderen met de verwijzingen zoals thans opgenomen.

Artikel 12.4

Door aanpassing van de begripsbepaling ‘energieleverancier’ in het Besluit factuur, verbruiks- en indicatief kostenoverzicht energie, wordt de reikwijdte van dit besluit beperkt tot een leverancier van warmte of koude. Daarmee wordt een overlap met de bepalingen voor elektriciteit en gas, die in dit besluit zijn opgenomen, voorkomen.

Door het vervallen van de grondslag in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, vervallen de volgende onderdelen van het Besluit factuur, verbruiks- en indicatief kostenoverzicht energie van rechtswege:

a. artikel 1, de begrippen elektriciteitsmeter en gasmeter;
b. artikel 7, eerste lid;
c. artikel 11 en
d. artikel 13, eerste lid.

Artikel 12.7

Het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen ziet op op afstand uitleesbare meetinrichtingen voor elektriciteit, gas en warmte. De regels betreffende op afstand uitleesbare meetinrichtingen voor elektriciteit en gas worden in dit besluit opgenomen. Daarom worden waar nodig de verwijzingen naar of onderdelen betreffende elektriciteit of warmte geschrapt.

Door het vervallen van de grondslag in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, vervallen de volgende onderdelen van het Besluit factuur, verbruiks- en indicatief kostenoverzicht energie van rechtswege:

a. artikel 1, onderdeel c;
b. artikel 2;
c. artikel 3;
d. artikel 4;
e. artikel 5;
f. artikel 6, tweede lid;
g. artikel 8, eerste lid;
h. artikel 11 en
i. artikel 12.

Artikel 12.8

In het Besluit stimulering duurzame energieproductie worden verwijzingen naar de Elektriciteitswet 1998 of naar de Gaswet of onderdelen daarvan vervangen door verwijzingen naar de Elektriciteits- en gaswet of de onderdelen van de Elektriciteits- en gaswet die corresponderen met de verwijzingen zoals thans opgenomen. Waar het begrip ‘elektriciteitsnet’ of ‘het net’ is opgenomen

wordt dit vervangen door het begrip ‘systeem voor elektriciteit’, waar het begrip ‘gasnet’ is opgenomen wordt dit vervangen door het begrip ‘systeem voor gas’.
In artikel 1, eerste lid, onderdeel p, wordt verduidelijkt dat hier wordt verwezen naar artikel 72m van de Elektriciteitswet 1998 voor het vervallen van dit artikel. Daarnaast wordt aan artikel 1, eerste lid, een niet onderdeel s toegevoegd. Hierin wordt de begripsbepaling voor een garantie van oorsprong voor niet-netlevering opgenomen. Deze definitiebepaling is gelijk aan de definitiebepaling in de Regeling garanties van oorsprong voor duurzame elektriciteit. Met deze wijziging hoeft in het Besluit stimulering duurzame energieproductie niet langer naar een ministeriële regeling te worden verwezen.

Artikel 12.11, onderdeel B

In dit artikelonderdeel wordt in het Warmtebesluit de zinsnede “de netbeheerders van gastransportnetten niet zijnde de netbeheerder van het landelijk gastransportnet” vervangen door “de distributiesysteembeheerders voor gas” zodat wordt aangesloten bij de Elektriciteits- en gaswet. De reikwijdte van deze bepaling wordt door de wijziging niet beperkt of verruimd.

Artikel 12.12

De eisen die in artikel 5.3 van dit besluit worden vastgelegd voor railsystemen gelden enkel voor railsystemen die in gebruik worden genomen na inwerkingtreding van dit besluit. Met het bepaalde in artikel 12.12 worden bestaande situaties, die zijn gebaseerd op de Netcode Elektriciteit, gerespecteerd. De reden om bestaande situaties te respecteren is gelegen in de aanzienlijke verhoging van het risico op een onderbreking dat zou ontstaan indien alle bestaande railsystemen moeten worden omgebouwd om aan de nieuwe eisen te voldoen. Het risico op een onderbreking tijdens de ombouw van een railsysteem kan even groot zijn als het totale risico op een onderbreking tijdens normaal onderhoud over de totale levensduur van een dergelijk systeem. Dit betekent echter niet dat bestaande railsystemen volledig uitgezonderd blijven; indien ingrijpende wijzigingen aan het railsysteem worden aangebracht tijdens een renovatie dient dit systeem na deze wijzigingen aan de wettelijk gestelde kwaliteitseisen te voldoen.

Artikel 12.13

Op basis van artikel 10.1, eerste lid wordt een systeembeheerder verplicht tot het indienen van een tweejaarlijks investeringsplan op uiterlijk 1 januari van een even kalenderjaar. De voorziene inwerkingtreding van de wet is 1 januari 2016. Dit zou betekenen dat het eerste investeringsplan onder de nieuwe regels op 1 januari 2016 ingediend moet worden. Gezien deze datum kan redelijkerwijs niet van systeembeheerders verwacht worden dat zij op 1 januari 2016 een investeringsplan indienen. Met name voor de transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit is het van belang dan er wel zo spoedig mogelijk na 1 januari 2016 een investeringsplan wordt ingediend. Dit in verband met de benodigde investeringen van de transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit in het kader van het aansluiten van de voorziene windparken op zee en op land. Het realiseren van windparken op zee en op land is van groot belang voor het halen van de doelstellingen uit het Energieakkoord (16% duurzame energie in 2023). Om de elektriciteit van deze windparken te transporteren zal op land het systeem aangepast moeten worden en zal er op zee een systeem aangelegd moeten worden. De wettelijke taken ten aanzien van het (tijdig) aanpassen van het systeem voor de transport van windenergie vloeien voort uit de wet Stroom. Systeembeheerders krijgen bijvoorbeeld expliciet de taak plannen te maken voor investeringen in gebieden die zijn aangewezen in de structuurvisie wind op land. Daarnaast biedt de wet de mogelijkheid TenneT aan te wijzen als systeembeheerder op zee.

Voor een balans tussen zekerheid voor de systeembeheerder, het voortvarend kunnen realiseren van aanpassingen in het systeem en het voorkomen van onnodige of vroegtijdige investeringen is het van belang dat de noodzaak van de investeringen benodigd voor de transport van windenergie wordt vastgesteld. Wanneer de nieuwe regelgeving van kracht wordt, gebeurt het vaststellen van

de noodzaak van de investeringen via de procedure van het investeringsplan. Ten aanzien van de projecten die na het vaststellen van een investeringsplan moeten starten volgt uit het plan dat het noodzakelijk is de voorbereiding van die projecten te starten.

Voor het behalen van de doelstellingen uit het Energieakkoord ten aanzien van duurzame energie is het van belang de noodzaak van investeringen in het systeem die windenergie faciliteren zo spoedig mogelijk vast te stellen. Om deze reden wordt in artikel12.12 bepaald dat het investeringsplan van de transmissiesysteembeheerders uiterlijk op 1 mei 2016 wordt ingediend. Voor het eerste investeringsplan van de tranmissiesysteembeheerders wordt hier dus eenmalig een uitzondering gemaakt op de indieningstermijn genoemd in artikel 10.1, eerste lid. Deze aangepaste indieningstermijn van het investeringsplan in 2016 geldt daarmee ook voor de transmissiesysteembeheerder voor gas.

Bovengenoemde argumenten gaan in mindere mate op voor de distributiesysteembeheerder. Om deze reden is er in afstemming met (vertegenwoordigers) van de distributiesysteembeheerders een aanpassing op artikel 10.1, eerste lid gemaakt, waardoor zij niet verplicht worden om op 1 januari 2016 het eerste investeringsplan in te dienen, maar op 1 januari 2018.

In december 2015 zal het laatste kwaliteits- en capaciteitsdocument door de distributiesysteembeheerders worden ingediend conform de dan geldende regelgeving. Voor de transmissiesysteembeheerders zal deze verplichting voor 2015 komen te vervallen, gezien de indieningstermijn van het investeringsplan in de eerste helft van 2016.

Artikel 12.14

Een op afstand uitleesbare meetinrichting voor gas die is geplaatst na inwerkingtreding van en **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**, eerste lid en 0, eerste lid, onderdelen a, b en d en voor inwerkingtreding van 0, eerste lid, onderdeel c, behoeft niet te voldoen aan 0, eerste lid, onderdeel c.

Dit artikel bevat het overgangsrecht voor de eisen die op basis van de artikelen 5.19 en 5.21 worden gesteld aan meetinrichtingen voor gas. Er is sprake van een gefaseerde inwerkingtreding. Het overgangsrecht komt overeen met het overgangsrecht dat was opgenomen in artikel 12, eerste lis, van het Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen. Artikel 5.21 eerste lid, onderdeel c zal op een later moment in werking treden. Totdat deze eis in werking treedt, gelden geen andere eisen. Vanaf eind 2012 kunnen netbeheerders meetinrichtingen voor gas plaatsen waarbij besturings- en toepassingsprogrammatuur op afstand kan worden aangepast. Meetinrichtingen die voor de inwerkingtreding zijn geïnstalleerd, hoeven niet aan deze nieuwe eis te voldoen.

Artikel 12.15

Artikel 12.15 verklaart het eerste en derde lid van artikel 5.27 niet van toepassing op die systeembeheerders die uiterlijk op 27 maart 2009 al voldeden aan het groepsverbod.

III. Transponeringstabel

Transponeringstabel bestaande lagere regelgeving

Artikel	Onderwerp	Besluit	Opmerkingen
Besluit aanleg energie-infrastructuur		-	

Besluit congestiemanagement elektriciteit		Paragraaf 5.2.4.	
Besluit differentiatie tarieven transport elektriciteit			
Artikel 1	Verschillen tarief	Artikel 6.1, tweede lid	
Artikel 2	Inwerkingtreding	-	
Artikel 3	Citeertitel	-	
Besluit factuur en verbruiks- en indicatief kostenoverzicht			
Artikel 1	eindafnemer	-	
	elektriciteitsmeter	Artikel 1.1	
	energieleverancier	-	
	gasmeter	Artikel 1.1	
	leverancier van brandstof	-	
	richtlijn meetinstrumenten	Artikel 1.1	
	warmtemeter	-	
Artikel 2	Factuur afgenomen energie	Artikel 8.4	
Artikel 3	Eisen factuur	Artikel 8.5	
Artikel 4	Inhoud factuur	Artikel 8.6	
Artikel 5	Baseren op geschatte verbruik	Artikel 8.7	
Artikel 6	Frequentie verbruiks- en indicatief kostenoverzicht	Artikel 8.8	
Artikel 7	Frequentie verbruiks- en indicatief kostenoverzicht op afstand uitleesbare meetinrichting	Artikel 8.8, tweede lid	
Artikel 8	Frequentie verbruiks- en indicatief kostenoverzicht brandstof	-	
Artikel 9	Eisen verbruiks- en indicatief kostenoverzicht	Artikel 8.9	
Artikel 10	Inhoud verbruiks- en indicatief kostenoverzicht	Artikel 8.10	
Artikel 11	Eisen verbruiks- en indicatief kostenoverzicht voor	Artikel 8.11	

	afnemers met een kleine aansluiting		
Artikel 12	Verstrekking lang elektronische weg	Artikel 8.12	
Artikel 13	Verstrekking aan een door de afnemer aangewezen aanbieder van energiediensten	Artikel 8.13	
Artikel 14	Kostenloze verstrekking	Artikel 8.14	
Artikel 15	Vervalen Besluit kostenoverzicht energie	-	
Artikel 16	Inwerkingtreding	-	
Artikel 17	Citeertitel	-	
Besluit financieel beheer netbeheerder			
Artikel 1	Erkend kredietbeoordelingsbureau	Artikel 1.1	
Artikel 2	Eisen kredietwaardigheid	Artikel 5.26	
Artikel 3	Afzonderlijke boekhouding	-	
Artikel 3a	Eisen kredietwaardigheid	Artikel 5.27	
Artikel 4	inwerkingtreding	-	
Artikel 5	citeertitel	-	
Besluit kostenverhaal energie			
Artikel 1	Vervallen	-	
Artikel 2	Bedragen	Artikel 11.2	
Artikel 3	Vervallen	-	
Artikel 4	Vervallen	-	
Artikel 5	Innen bedragen	Artikel 11.3	
Artikelen 6, 7 en 8	Vervallen	-	
Artikel 9	Intrekking Besluit kostenverhaal Elektriciteitswet 1998	-	
Artikel 10	Inwerkingtreding	-	
Artikel 11	Citeertitel	-	
Besluit leveringszekerheid Elektriciteitswet 1998			
Artikel 1	wet	Artikel 1.1	
	kleinverbruiker	-	
	leveringsvergunning	-	
Artikel 2	Intrekken leveringsvergunning	Artikel 8.18	
Artikel 3	Wijziging Besluit vergunning levering gas aan	-	

	aangeslotenen met een kleine aansluiting		
Artikel 4	Inwerkingtreding	-	
Artikel 5	Citeertitel	-	
Besluit leveringszekerheid Gaswet			
Artikel 1	wet	Artikel 1.1	
	kleinverbruiker	-	
	leveringsvergunning	-	
	vergunninghouder	-	
	gemiddelde effectieve etmaaltemperatuur	Artikel 1.1	
	pieklevering	Artikel 1.1	
Artikel 2	Regels leveringszekerheid gas	Artikel 5.25	
Artikel 3	Intrekken leveringsvergunning	Artikel 8.18	
Artikel 4	Wijziging Besluit vergunning levering gas aan aangeslotenen met een kleine aansluiting	-	
Artikel 5	Inwerkingtreding	-	
Artikel 6	Citeertitel	-	
Besluit milieutaak gasbedrijven Gaswet		-	Grondslag vervalt
Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen			
Artikel 1	richtlijn meetinstrumenten	Artikel 1.1	
Artikel 1	elektriciteitsmeter	Artikel 1.1	
Artikel 1	gasmeter	Artikel 1.1	
Artikel 1	communicatieonderdeel	Artikel 1.1	
Artikel 2	Verplichting ter beschikking stellen op afstand uitleesbare meetinrichting	Artikel 5.18	
Artikel 3	Toepassingsbereik	-	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel a	Functionaliteiten meetinrichting voor elektriciteit	Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel b	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel b		Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel c	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel c		Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel d	

Artikel 4, eerste lid, onderdeel d		Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel e	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel e		Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel f	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel f		Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel g	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel g		Artikel 5.19, eerste lid, onderdeel a	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel h		Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel h	
Artikel 4, eerste lid, onderdeel i		Artikel 5.19, eerste lid, onderdeel b	
Artikel 4, tweede lid		Artikel 5.20, tweede lid	
Artikel 4, derde lid		Artikel 5.19, tweede lid	
Artikel 4, vierde lid		Artikel 5.20, eerste lid, onderdeel a	
Artikel 4, vijfde lid		Artikel 5.20, derde lid	
Artikel 4, zesde lid		Artikel 5.20, vierde lid	
Artikel 4, zevende lid		Artikel 5.20, vijfde lid	
Artikel 4, achtste lid		Artikel 5.19, derde lid	
Artikel 5, eerste lid, onderdeel a	Functionaliteiten meetinrichting voor gas	Artikel 5.21, eerste lid, onderdeel a	
Artikel 5, eerste lid, onderdeel b		Artikel 5.21, eerste lid, onderdeel b	
Artikel 5, eerste lid, onderdeel c		Artikel 5.21, eerste lid, onderdeel c	
Artikel 5, eerste lid, onderdeel d		Artikel 5.19, eerste lid, onderdeel a	
Artikel 5, tweede lid, onderdeel e		Artikel 5.21, eerste lid, onderdeel d	
Artikel 5, tweede lid, onderdeel f		Artikel 5.19, eerste lid, onderdeel b	
Artikel 5, tweede lid, onderdeel g		Artikel 5.21, eerste lid, onderdeel e	
Artikel 5, tweede lid		Artikel 5.21, tweede lid	
Artikel 5, derde lid		Artikel 5.19, tweede lid	
Artikel 5, vierde lid		-	
Artikel 5, vijfde lid		Artikel 5.21, derde lid	
Artikel 5, zesde lid		Artikel 5.19, derde lid	
Artikel 5, zevende lid		Artikel 5.21, vierde lid	
Artikel 5a	Functionaliteiten meetinrichting voor warmte	-	
Artikel 6, eerste lid	Beveiliging meetinrichting	Artikel 5.19, vierde lid	
Artikel 6, tweede lid		Artikel 5.21, vijfde lid	
Artikel 6, derde lid		Artikel 5.19, vijfde lid	
Artikel 7	Delegatie kwaliteit meetinrichtingen	-	
Artikel 8, eerste lid	Een ander die de meetinrichting installeert	Artikel 5.22, eerste lid	
Artikel 8, tweede lid	Een ander die de	Artikel 5.22, tweede lid	

	meetinrichting installeert		
Artikel 8, derde lid	MR installatie en verzegeling van meetinrichtingen en de administratie in verband met het vervangen, installeren of verwijderen van meetinrichtingen	-	
Artikel 9	Gelijkstelling meetinrichtingen vervaardigd of in de handel gebracht door andere staat	Artikel 5.23	
Artikel 10	Wijziging Besluit kostenoverzicht energie	-	
Artikel 11	overgangsbepaling	-	uitgewerkt
Artikel 12, eerste lid	overgangsbepaling	Artikel 12.6	
Artikel 12, tweede, derde en vierde lid	overgangsbepaling	-	uitgewerkt
Artikel 13	Inwerkingtreding	-	
Artikel 14	Citeertitel	-	
Besluit uitvoering onafhankelijkheidseis en energierichtlijnen			
Artikel 1, eerste lid	Begripsbepalingen	-	
Artikel 1, tweede lid	Stemrecht	-	
Artikel 2, eerste lid	Onafhankelijkheidseisen landelijke netbeheerders en interconnector-beheerders	-	
Artikel 2, tweede lid	Onafhankelijkheidseisen landelijke netbeheerders en interconnector-beheerders	-	
Artikel 3	Gemeenschappelijke onderneming		
Artikel 4	Onafhankelijkheidseisen beheerder van een gasopslaginstallatie	Artikel 3.2	
Artikel 5	Citeertitel	-	
Artikel 6	Inwerkingtreding	-	
Besluit veiligheid lage druk gastransport			
Artikel 1	Reikwijdte	Artikel 5.2, eerste lid	
Artikel 2, eerste lid	Voorkomen nadelige gevolgen mens en milieu	Artikel 5.2, eerste lid	

Artikel 2, tweede lid	Zorgplicht	Artikel 5.2, tweede lid	
Artikel 2, derde lid	Document beleid zorgplichten	Artikel 5.17, tweede lid	
Artikel 3	Versturen document	Artikel 5.17	
Artikel 4	Veiligheidsmanagem entsysteem	Artikel 5.17	
Artikel 5	Inwerkingtreding	-	
Artikel 6	Citeertitel	-	
Besluit vergunning levering elektriciteit aan kleinverbruikers			
Artikel 1	wet	Artikel 1.1	
	kleinverbruiker	-	
	vergunning	-	
	aanvraag	-	
	aanvrager	-	
	erkenning als volledig programma-verantwoordelijke	-	
Artikel 2	Eisen aanvraag	Artikel 8.16	
Artikel 3	Organisatorische, financiële en technische kwaliteiten	Artikel 8.17	In het eerste lid onderdeel a is voor de Gasvariant gekozen
Artikel 4	Inwerkingtreding	-	
Artikel 5	Citeertitel	-	
Besluit vergunning levering gas aan kleinverbruikers			
Artikel 1	wet	Artikel 1.1	
	kleinverbruiker	-	
	vergunning	-	
	aanvraag	-	
	aanvrager	-	
Artikel 2	Eisen aanvraag	Artikel 8.16	
Artikel 3	Organisatorische, financiële en technische kwaliteiten	Artikel 8.17	
Artikel 4	Inwerkingtreding	-	
Artikel 5	Citeertitel	-	
Besluit waardevaststelling netten voor elektriciteit en gastransport			
Artikel 1	advies	-	
	net	-	
	partijen	-	
	voorlopig deskundigenbericht	-	
Artikel 2	vaststellen tegenprestatie bij	Artikel 4.5, eerste en tweede lid	

	overdracht eigendom systeem		
Artikel 3		Artikel 4.5, derde lid	
Artikel 4		Artikel 4.5, vierde tot en met zesde lid	
Artikel 5	Inschakeling deskundigen	Artikel 4.6, eerste lid	
Artikel 6		Artikel 4.6, tweede lid	
Artikel 7		Artikel 4.6, derde tot en met vierde lid	
Artikel 8	Arbitrage	Artikel 4.6, eerste lid	
Artikel 9	Criteria vaststelling tegenprestatie	Artikel 4.7	
Artikel 10	Inwerkingtreding	-	
Artikel 11	Citeertitel	-	
Regeling afnemers en monitoring Elektriciteitswet 1998 en Gaswet			
Artikel 1	kleinverbruiker	-	
	leveringsovereenko mst	Artikel 1.1	
	transportovereenko mst	Artikel 1.1	
	elektriciteitsrichtlijn	-	
	gasrichtlijn	-	
	EAN-code	Artikel 8.1	Gedelegeerd
	wisseling	Artikel 8.1	Gedelegeerd
	etiket	Artikel 8.1	Gedelegeerd
Artikel 2	Gegevens leveringsovereenko mst	Artikel 8.1	Gedelegeerd
Artikel 2a	Informatie over consumentenrechten	Artikel 8.1	Gedelegeerd
Artikel 3	Gegevens transportovereenko mst	Artikel 8.1	Gedelegeerd
Artikel 4	In kennisstelling stijging tarieven	Artikel 8.2	
Artikel 5	Betalingswijzen	Artikel 8.3	
Artikel 6	Geschillencommissie	Artikel 8.1	Gedelegeerd
Artikel 7	Aanspraak universele dienstverlening	Artikel 8.1	Gedelegeerd
Artikel 8	Wisseling leverancier	-	
Artikel 9	Uitvoering wisseling leverancier	-	
Artikel 10	Kosten aangeslotenen met een kleine aansluiting wisseling	-	
Artikel 10a	Termijn wisseling	-	
Artikel 11	Monitoren van de leverings- en	-	

	voorzieningszekerheid		
Artikel 12	Monitoren van de leverings- en voorzieningszekerheid	vervalt	
Artikel 13	Stroometikettering	Artikel 8.15	Gedelegeerd
Artikel 14	Melding producent	Artikel 8.15	Gedelegeerd
Artikel 15	Volledigheid en juistheid en het overleggen van het etiket	Artikel 8.15	Gedelegeerd
Artikel 16	Overleggen overzicht ingevoedde elektriciteit	Artikel 8.15	Gedelegeerd
Artikel 17	Overleggen gegevens ACM	Artikel 8.15	Gedelegeerd
Artikel 18	Overgangsbepaling	-	uitgewerkt
Artikel 19	Overgangsbepaling	-	uitgewerkt
Artikel 20	Overgangsbepaling	-	uitgewerkt
Artikel 21	Inwerkingtreding	-	
Artikel 22	Citeertitel	-	
Regeling zekerheidsstelling voor de levering van gas aan vergunninghouders			
Artikel 1	Zekerheid	Artikel 7.2	
Artikel 2	Overgangsbepaling	-	uitgewerkt
Artikel 3	Inwerkingtreding	-	
Artikel 4	Citeertitel	-	
Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatieregeling energie-infrastructuurprojecten			
Artikel 1		Artikel 2.1	
Artikel 2		Artikel 2.2	
Artikel 3		Artikel 2.3	
Artikel 4		-	

Transponeringstabel gedelegeerde onderwerpen uit Elektriciteitswet 1998 en Gaswet

Artikel Elektriciteitswet 1998	**Onderwerp**	**Besluit**	**Opmerkingen**
4a, eerste lid	Onderwerpen analyse	Artikel 7.1, eerste lid	
4a, tweede lid	Bekendmaking	-	
4a, vierde lid	Samenwerken met transmissiesysteembeheerders en inhoud verslag	Artikel 7.1, derde lid	Deels doorgedelegeerd
4a, vijfde lid	Inhoud verslag	Artikel 7.1, vierde lid	Doorgedelegeer

			d
10, vierde lid	Procedure certificering	Artikel 4.2, eerste lid	
10, zevende lid	Melding systeembeheerder aan ACM	Artikel 10.1, zesde lid	
10, achtste lid	Intrekken/wijzigen certificering	Artikel 4.2, tweede lid	
10Aa, tweede lid	Aanwijzen andere interconnectorbeheerder	Artikel 4.2, eerste lid	
10a, tweede en derde lid	Overdracht eigendom	Artikel 4.4	
11 eerste lid	Prod, lev of hand is geen netbeheerder	-	
14	Wijzigen aanwijzing systeembeheerder	Artikel 4.3	
15, eerste, tweede, derde en vijfde lid	GDS	-	
15, zevende, achtste en negende lid	Tarieven GDS	Artikel 6.8	
16, eerste, tweede, zevende, tiende en twaalfde lid	Taken systeembeheerders		.
16, veertiende lid	Gemeenschappelijke onderneming	Artikel 4.8	
16d	Calamiteitenplan	Artikel 10.1, tweede lid	
17a, vierde lid	Overzicht financiële middelen	-	
18, tweede lid	Invulling bevoordelen	Artikel 4.9	
18, derde lid	Verklaring jaarrekening	Artikel 10.1	
18a, vierde lid onderdeel a	Info aan ACM	-	
19a	Kwaliteitsindicatoren	Artikel 5.17	
19b	Verstrekken gegevens aan ACM	Artikel 10.1	
19d	Klachtenprocedure	Artikel 5.32	
19e tweede en derde lid	Registratie storingen	Artikel 5.28	
21, tweede lid	Indienen document	Artikel 5.17 en Artikel 10.1	
21, derde lid	Delegatie document	-	
21, vierde lid	Openbaarmaken document	Artikel 10.3	
21, zesde en zevende lid	Inhoud document	Artikel 5.17	
23, derde lid	Redelijke termijn	Artikel 5.6	
24, tweede lid	Geen capaciteit	Paragraaf 5.2.4.	
24a eerste, tweede, derde, vijfde en achtste lid	Congestiemanagement	Paragraaf 5.2.4.	
26ac eerste lid	Wijziging besturingsprogram	Artikel 5.24	

	ma's		
26ae vijfde lid	Vergoeding eerder dan grootschalige uitrol	-	
26ae dertiende lid	Rapportage	Artikel 10.4	
29 zevende lid	Volumecorrectie	Artikel 6.7, eerste lid	
29, achtste lid	Volumecorrectie	Artikel 6.7, tweede lid	
29, negende lid	Volumecorrectie	Artikel 6.7, derde lid	
29, tiende lid	Volumecorrectie	Artikel 6.7, vierde lid	
29, elfde lid	Volumecorrectie	Artikel 6.7, vijfde lid	
31, twaalfde en dertiende lid	Storingsreserve	Artikel 5.3	
32, eerste en derde lid	Procedure codes initiatief	Artikel 9.1	
39 eerste lid	Rapportage kwaliteitscriteria	-	
41b, eerste lid	Voorstel tarieven	Artikel 6.5, eerste lid	
41c derde lid	Vaststellen tarieven	Artikel 6.5, tweede lid (deels)	
42	Vaststellen en inwerkingtreden tarieven	Artikel 6.6	
57 tweede lid	Zienswijze	Artikel 9.2	
57 derde en vierde lid	Procedure	Artikel 9.1	
85	Retributies	Artikel 11.1	
86 vierde en vijfde lid	Boekhouding producent en leverancier	-	
86h	Registratie marktdeelnemers	Artikel 10.3	
95j	Stroometikettering/ definitie	Artikel 8.15	Gedelegeerd
Artikel 95k, eerste lid	Inhoud stroometikettering	Artikel 8.15, tweede lid (deels)	Deels gedelegeerd
Artikel 95k, tweede lid	Melding opwekkingsgegeven s	Artikel 8.15, eerste lid	Deels gedelegeerd
Artikel 95k, derde lid	Betrouwbaarheid	-	
Artikel 95k, vierde lid		-	
Artikel 95k, vijfde lid	Delegatie nadere regels opwekkingsgegeven s	Artikel 8.15, tweede lid	
Artikel 95k, zesde lid	Afwijking verplichtingen	-	
Artikel 95k, zevende lid	Informatie geschillenbeslechtin g	Artikel 8.15, tweede lid	Gedelegeerd

Artikel Gaswet	**Inhoud**	**Besluit**	**Opmerkingen**
2, tweede en derde lid	Procedure certificering	Artikel 4.2, eerste lid	
2, zesde lid	Melding systeembeheerder aan ACM	Artikel 10.1, zesde lid	

2, zevende lid	Intrekken/wijz certificering	Artikel 4.2, tweede lid	
2a tweede lid	Procedure	-	
2a, derde lid	Intrekken ontheffing	-	
2a, zevende, achtste en negende lid	Tarieven GDS	Artikel 6.8	
2b, tweede lid	Wijzigen interconnectorbeheerder	Artikel 4.2	
3 eerste lid	Prod, lev of hand is geen netbeheerder	-	.
3b, tweede en derde lid	Overdracht eigendom	Artikel 4.4	
8 tweede lid	Indienen document	-	
8 vierde lid	Openbaarmaken document	-	
9a	Aanwijzen beheerder gasopsl.inst. of LNG-inst.	Artikel 3.1	
9b tweede lid	Onafhankelijkheid	Artikel 3.3	
10 tweede lid	Infoverstrekking	-	
10 derde lid	Invulling taken systeembeheerder	-	
10 vijfde lid	Taken systeembeheerders	-	
10a, zevende lid	Gemeenschappelijke onderneming	Artikel 4.8, eerste en tweede lid	
10d tweede lid	Invulling bevoordelen	Artikel 4.9	
10d, derde lid	Verklaring jaarrekening	-	
12c, eerste en derde lid	Procedure codes initiatief	Artikel 9.1	
13 vierde, vijfde, zesde, zevende en achtste lid	Nadere regels goedkeuren, publicatie en inwerkingtreding	Artikel 6.8	
13c eerste lid	Wijziging besturingsprogramma's	Artikel 5.24	
18g tweede lid	Technische of economische noodzakelijkheid	-	
18g vijfde lid	Publicatie tarieven	Artikel 3.3, tweede lid	
18g zesde lid	Totstandkoming tarieven	Artikel 3.3, eerste lid	
18h vijfde lid	Procedure ontheffing	Artikel 3.4	
18h zesde lid	Procedure ontheffing	Artikel 3.4	
18h zevende lid	Voorschriften ontheffing	Artikel 3.5, eerste lid	

18h lid 8	Voorschriften ontheffing	Artikel 3.5, tweede lid	
18h lid 9	Procedure ontheffing	Artikel 3.4, eerste lid	
18h tiende tot en met dertiende lid		Artikel 3.4, vijfde lid	Gedelegeerd
18h zestiende lid		-	
18h zeventiende lid	Procedure ontheffing	Artikel 3.4, tweede lid	
25 derde en vierde lid	Procedure	-	
35a	Kwaliteitsindicatore n	Artikel 5.17	
35d	Klachtenprocedure	Artikel 5.32	
35e tweede en derde lid	Registratie storingen	Artikel 5.28	
52a eerste lid	Onderwerpen analyse	Artikel 7.1, eerste lid	
52a tweede lid	Bekendmaking	-	
66g	Registratie marktdeelnemers	Artikel 10.3	
81b, eerste lid	Voorstel tarieven	Artikel 6.4, eerste lid (deels)	
81c derde lid	Vaststellen tarieven	Artikel 6.4, tweede lid	
81d	Vaststellen en inwerkingtreden tarieven	Artikel 6.6	
83	Rapportage kwaliteitscriteria	Artikel 10.1	

De Minister van Economische Zaken,